

Jules Renard

MORCOVEAȚĂ

EDITURA ION CREANGĂ

GĂINILE

— *Pun prinsoare, spune doamna Lepic,* că Honorina iar a uitat să-nchidă găinile.

E-adevărat. Te uiți pe fereastră și vezi îndată. În fundul ogrăzii, cotețul găinilor își cascadează, în noapte, pătratul negru al porțiței deschise.

— Felix, dacă te-ai duce tu să le-nchizi? zice doamna Lepic celui mai mare dintre copiii săi.

— Nu-i treaba mea să văd de găini, mormăie Felix, un băiat gălbejit, trîndav și fricos.

— Atunci tu, Ernestina?

— O, mămico, aș muri de frică!

Felix, fratele mai mare, și soră-sa Ernestina abia ridică ochii când răspund. Citesc amîndoi foarte adînciți, cu coatele pe masă, frunte-n frunte.

— Doamne, că proastă mai sînt! spune doamna Lepic. Unde-mi era capul? Morcoveață, du-te și-nchide găinile!

Cu porecla asta îl alintă pe mezinul casei, din pricină că are părul roșu și fața pistruiată. Morcoveață, care-și făcea de lucru pe sub masă, se ridică și îngîmă sfios:

— Zău că și mie mi-e frică, mămico.

— Cum! i-o întoarce doamna Lepic. Un voinic ca tine? Mă faci să rid. Hai, mișcă-te!

— Păi ce, nu-l știm noi? E viteaz ca un țap, sare cu gura soră-sa Ernestina.

— Nu se teme de nimeni și de nimic, adaugă fratele său Felix.

Morcoveață se umflă-n pene la auzul acestor laude și, rușinîndu-se în sinea sa că nu-i vrednic de ele, încearcă să-și biruie teama.

Ca să-i mai dea curaj, maică-sa îi promite o palmă.

— Barem să-mi faceți lumină, îngăimează el.

Doamna Lepic ridică din umeri, Felix suride disprețuitor. Doar Ernestina se arată miloasă — ia o lumină și își însoțește frățiorul pînă la capătul coridorului.

— Te-aștept aici, zice ea.

Numai că o zbughește într-o clipită îndărăt, înspăimîntată de o răbufnire de vînt care zbugiumă flacăra luminării și o stinge.

Încordîndu-și pulpele și simțîndu-și călcîiele parcă lipite de pămînt, Morcoveață începe să dîrdîie în întuneric; afară e o beznă de i se pare că a orbit. Cîte un vîrtej de vînt îl înfășură ca un cearșaf înghețat, gata să-l smulgă din loc. Vulpi, ba poate că și lupi, nu-i suflă oare peste mîini, în obraji? Cel mai bine ar fi să dea buzna, la nimereală, spre coteț, cu capul înainte, spintecînd întunecimea din jur. Găsește pe bijbiite ivărul porțiței. Zdupăitul pașilor săi face găinile să se foiască pe stîngii și să cîrîie speriate.

— Da' potoliți-vă odată! le strigă Morcoveață. Eu sînt!

Închide porțița, apoi zboară înapoi ca și cum ar avea aripi. Iar cînd intră în casă, gîfîind și mîndru de ispravă, și dă de căl-

dură și de lumină, i se pare că a lepădat niște zdrențe pline de noroi și pătrunse de ploaie, și a îmbrăcat veșmînt ușor și nou. Zîmbește plin de sine și stă tanțos, așteptînd laude, ba, fiindcă se știe scăpat de primejdie, caută pe chipurile alor săi urmele îngrijorării care trebuie să-i fi frămîntat mai adineauri.

Felix și Ernestina citesc însă liniștiți mai departe, iar doamna Lepic îi spune cu nepăsare, ca și cum nimic nu s-ar fi întîmplat:

— Morcoveață, de azi înainte ai să închizi găinile în fiecare seară.

POTÎRNICHILE

Domnul Lepic își deșartă ca de obicei tolba pe masă. Înăuntru, două potîrnichi. Felix, fratele cel mare, le înscrie pe tăblița atîrnată în perete. Asta-i datoria lui. Fiecare dintre copii are cîte ceva de făcut. Ernestina jupoaie sau jumulește vînatul. Cît despre Morcoveață, lui îi revine sarcina deosebită să dea gata păsările rănite. I s-a făcut acest hatîr, știută fiind cruzimea inimii sale nesimțitoare.

Cele două potîrnichi se zbat, își smucesc capetele în toate părțile.

Doamna Lepic:

Ce mai aștepti ca să le vii de hac?

Morcoveață:

Mămico, aș prefera să le înscriu eu pe tăbliță.

Doamna Lepic:

Tăblița-i prea sus pentru tine.

Morcoveață:

Atunci lasă-mă să le jumulesc.

Doamna Lepic:

Asta nu-i treabă de băiat.

Morcoveață ia potîrnichile. Ceilalți se simt datori să-i dea toate sfaturile obișnuite în asemenea ocazii.

— Strînge coala, știi tu, la beregată, unde se termină puful și încep penele.

Ținîndu-le la spate, cite una în fiecare mină, Morcoveață începe să strîngă.

Domnul Lepic:

Ia te uită la el, două deodată!

Morcoveață:

Așa merge mai repede.

Doamna Lepic:

Ia n-o mai face pe simțitorul! Știu eu bine că nu mai poți de bucurie.

Potîrnichile se apără zbătîndu-se și dau din aripi, împrăștiind fulgi jur împrejur.

Nu vor să moară și pace. Morcoveață și-ar sugruma mai lesne un prieten, și nu-mai cu o singură mână. Le vîră între genunchi, ca să stea nemișcate, și, aici înroșindu-se, aici pălind la față, nădușit tot, cu capul dat pe spate ca să nu mai vadă nimic, strînge din toate puterile.

Totuși potîrnichile se încăpățînează și nu mor.

Hotărît să sfîrșească mai repede, Morcoveață le apucă de picioare și le izbește cu capul de vîrfurile ghetelor.

— Ah ! Călăul ! Călăul ! izbucnesc Felix și Ernestina.

— Adevăru-i că face așa de-al dracului ; îi place. Bietele păsări ! N-aș vrea să fiu în locul lor, în labelle ăstuia.

Domnul Lepic, deși vînător încercat, iese pe ușă scîrbit.

— Poftim ! zice Morcoveață, aruncînd pe masă potîrnichile moarte.

Doamna Lepic le sucește pe toate părțile. Din căpșoarele lor terciuite și însîngerate se prelinge o dîră de creier.

— Era și timpul să i le luăm din mînă, zice ea. Destul cu porcăria asta !

— E drept că azi a cam scrîntit-o, rostește Felix, n-a lucrat frumos ca de obicei.

CÎINELE

Domnul Lepic și Ernestina citesc sprijiniți în coate sub lampă, el ziarul, ea cartea primită ca premiu. Doamna Lepic împletește cu andrelele, Felix își perpelește pi-

cioarele la foc, iar Morcoveață, pe jos, își deapănă amintirile.

Pe neașteptate, Pyram, care picotește vîrît sub rogojină, scoate un mîrîit surd.

— Ssst ! face domnul Lepic.

Pyram mîrîie și mai tare.

— Neghiobule ! se mînie doamna Lepic.

Dar Pyram se pornește să latre cu atîta îndîrjire, încît tresar cu toții. Doamna Lepic duce mîna la inimă. Domnul Lepic se uită chiorîș la cîine, strîngînd din dinți. Felix drăcuiește. Se stîrnește un tărăboi de nu mai pricepi nimic.

— Taci, javră afurisită ! Taci naibii odată !

Pyram latră și mai și. Doamna Lepic îi arde cîteva scatoalce. Domnul Lepic îl pocnește cu ziarul, apoi cu piciorul. Pyram, lungit pe burtă, cu botul între labe, schelălăie de frica bății, împinge rogojina cu botul, ca apucat, și urlă de-ți vine să-ți iei cîmpii.

Toți ai casei turbă de furie și se năpustesc cu năduf asupra cîinelui, care o ține așa întruna.

Geamurile zăngănesc, burlanul sobei se cutremură ; pînă și Ernestina a început să urle.

Fără să-i spună cineva ceva, Morcoveață se duce să vadă ce s-a întîmplat. Pesemne că-i vreun întîrziat care trece liniștit spre casă, dacă n-o fi sărit cumva gardul în grădină, la furat.

Orbecăind cu mîinile întinse, Morcoveață pășește în lungul coridorului întunecos. Găsește zăvorul și-l trage cu zgomot, dar nu deschide ușa.

Altădată avea curaj și ieșea afară, se apuca să fluiera, să cînte și să tropăie din picioare, căutînd să-și bage dușmanul în sperieți.

Acum doar se preface.

Ai lui își închipuie că scotocește neînfricat prin toate ungherele și se învîrte în jurul casei ca un paznic credincios, iar el le trage chiulul și rămîne pironit după ușă.

Într-o zi tot au să-l prindă cu mîta-n sac, dar uite că e atîta vreme de cînd îi păcălește așa.

Se teme doar să nu strănute, ori să tușească. Își ține răsuflarea, și dacă ridică ochii spre fereștrua de deasupra ușii, zărește vreo trei-patru stele pe cer, a căror limpezime sclipitoare îl îngheață.

Dar e timpul să se întoarcă. Nu trebuie să împingă jocul prea departe. Ceilalți ar intra la bănuială.

Mîinile-i plăpînde smucesc din nou zăvorul, care scrișnește în scoabele ruginite, și-l împing cu zgomot la loc. După atîta bocăneală, să judece și ei dacă nu vine de departe și dacă nu și-a făcut datoria ! Mîndru de sine, se grăbește să-i liniștească pe toți.

Dar, ca și ultima oară, Pyram s-a potolit în lipsa lui : ai săi stau liniștiți pe locurile lor dintotdeauna și, cu toate că nimeni nu-l întreabă nimic, Morcoveață le spune din obișnuință :

— A visat ceva Pyram !

UN VIS URÎT

Morcoveață nu poate să-i sufere pe prietenii casei. Îl stingheresc, ba îi iau și patul, silindu-l să se culce cu maică-sa. Și dacă Morcoveață e plin de cusururi ziua, apoi noaptea își dă-n petic cum nu se poate mai rău : sforăie. Sforăie într-adins, nici vorbă.

Odaia mare, friguroasă chiar și în august, are două paturi. Unul e al domnului Lepic, iar în celălalt se culcă Morcoveață, alături de maică-sa, la perete.

Pînă să adoarmă, tușește sub pătură ca să-și curețe gîtlejul. Și dacă o să sforăie pe nas ? Suflă încetîșor pe nas, încredințindu-se că nu-i înfundat. Se străduiește să respire cît mai neauzit.

Și totuși, de cum îl fură somnul, ține-te sforăit. Parcă-i un făcut.

Cît ai clipi, doamna Lepic îi înfige un-

ghiile în poponeață, pînă la sînge. Asta-i arma ei.

Urletul lui Morcoveață îl trezește brusc pe domnul Lepic, care întreabă :

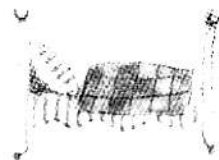
— Ce-i ?

— Nimic, a visat urît ! răspunde doamna Lepic.

Și începe să îngîne, aidoma doicilor, o melodie tăgănată ca un cîntec indian.

Înghesuindu-se în perete cu fruntea și cu genunchii, ca și cum ar vrea să-l dărîme, și lipindu-și mîinile de popou ca să se apere de pișcătura ce-l amenință la întîiul sforăit, Morcoveață adoarme iarăși, în patul cel mare, alături de maică-sa.

SĂ NE FIE CU IERTĂCIUNE

Oare se poate, se cuvine să spunem ? La vîrsta cînd ceilalți copii mărturisesc cu nevinovăție celor din jur nevoile lor, Morcoveață a rămas un bicisnic. Într-o noapte s-a codit prea mult și n-a îndrăznit să se ceară afară.

Nădăjduia să iasă din încurcătură cu ajutorul unor savante zvîrcoliri.

Ce nesăbuiță !

Într-altă noapte, visîndu-se așezat boierește lingă o piatră de hotar, la adăpost, s-a slobozit în așternut, ca un prunc nevinovat. Dormea buștean, dar s-a trezit îndată.

Piatra de hotar, ia-o de unde nu-i ! Mare i-a fost mirarea.

Doamna Lepic se ferește să-și iasă din fire. Curăță totul liniștită, îngăduitoare, ca o adevărată mamă. Ba, a doua zi, Morcoveață se pomenește cu mama de dimineață la pat, ca un copil răsfățat.

Da, i se aduce supă — o supă gustoasă, în care maică-sa a amestecat cu un bețișor un pic din ce-a făcut noaptea trecută în așternut — o, doar un pic !

Felix și Ernestina stau la căpătiul patului și-l pîndesc cu mutre viclene, gata să izbucnească în hohote de rîs la primul semn. Doamna Lepic îi dă să mănînce linguriță cu linguriță. În răstimpuri, trage cu coada ochiului spre Felix și Ernestina, de parcă le-ar spune : „Acum ! Fiți gata !”

„Da, mămico.”

Amîndoi se veselesc dinainte de strîmbăturile ce-o să le facă Morcoveață. Ar fi trebuit să poftească și vreo cîțiva vecini. Într-un tîrziu, doamna Lepic le aruncă o ultimă privire, ca și cum i-ar întreba : „Sînteți gata ?” Și ridicînd tacticos cea din urmă linguriță spre gura căscată a lui Morcoveață, i-o înfige în gîtlej, i-o în-deasă bine, îl îndoapă, apoi spune zeflemitoare și scîrbită :

— Aha, spurcăciune mică, ai mîncat d-ăla, ai mîncat d-ăla, și încă de-al tău, din ăl de azi-noapte.

— Mi-am închipuit, zice simplu Morcoveață, fără să facă mutra așteptată.

S-a deprins și cu asta, și cînd te deprinzi cu ceva, ajungi să nici nu te mai miri.

OALA DE NOAPTE

I

Fiindcă adesea s-a întîmplat să-l poc-nească nenorocirea în pat, Morcoveață, prevăzător, își ia de cu seară toate măsurile. Vara, e ușor. La ora nouă, atunci cînd doamna Lepic îl trimite la culcare, băiatul dă întîi o raită pe afară, și doarme liniștit toată noaptea.

În schimb, iarna, plimbarea asta se preschimbă într-o corvoadă. Degeaba se arată el prevăzător de cum se înserează, cînd închide găinile. Nici vorbă, numai cu atîta n-are să o ducă pînă dimineața. Ai lui stau la masă, zăbovesc la taifas, ceasul bate nouă, afară e noapte și noaptea asta mai ține încă o veșnicie. Morcoveață simte nevoia să fie pentru a doua oară prevăzător.

Astă-seară, ca de obicei, îl frămîntă aceeași întrebare : „Oare o să-mi vină, sau nu ?”

Fie că nu se mai poate ține, fie că luna strălucitoare îi dă ghes, de cele mai multe ori el își răspunde : „Da”. Cîteodată imboldul vine de la domnul Lepic și de la Felix. Dealtfel, arareori e nevoit să se depărteze de casă, pînă la șanțul drumului, aproape în plin cîmp ; mai de fiecă dată se oprește jos, în capul scării. După împrejurări.

Astă-seară însă toarnă cu găleata, vîntul a stins stelele, și nucii din livadă se zbat gemînd.

„S-a brodit bine, își zice Morcoveață, după o îndelungă chibzuială, văd că nu-mi vine.”

Dă tuturor bună seara, aprinde o luminare și se duce în odaia lui singuratică și golașă, aflată în capătul coridorului, pe dreapta. Se dezbracă, se culcă și așteaptă să vină doamna Lepic. Cu o mișcare repe-

zită, ea îndeasă marginile păturii sub el, apoi suflă în lumînare. Lumînarea i-o lasă, în schimb ia chibriturile. Pentru că-l știe fricos, răsuțește și cheia în broască. La început, Morcoveață se bucură de singurătate. Îi place să stea și să se gîndească pe întuneric. Revede întîmplările de peste zi, se fericește că a scăpat de cîteva ori de bucluc ca prin urechile acului și speră să aibă același noroc și mîine. Gîndul că două zile de-a rîndul doamna Lepic nici n-are să-l bage în seamă îl umple de mîndrie, și băiatul încearcă să adoarmă cu acest vis.

Dar abia apucă să închidă ochii, și o neliniște binecunoscută începe să-i dea ghes.

„Sigur, nici că se putea !” își zice el.

Altul în locul lui s-ar scula, dar Morcoveață știe că oala de noapte nu-i sub pat. Doamna Lepic, deși ar putea să jure că a adus oala, uită mai totdeauna de ea. Dealtfel, la ce bun să se îngrijească de asta, de vreme ce Morcoveață este prevăzător ?

Băiatul, în loc să se scoale, se apucă să cugete.

„Mai devreme sau mai tîrziu, tot trebuie să-i dau drumul, își spune el. Ori, cu cît mă țin, cu atît se-adună mai mult. Dacă-mi dau drumul acum, fac mai puțin și

cearșaful are timp să se usuce sub mine. Știu eu bine că mama nici n-o să bage de seamă, doar nu-i prima dată”.

Și Morcoveață se ușurează, închide ochii liniștit și se așterne pe somn.

II

Deodată se trezește și ascultă cum îi ghiorăie mațele.

„Oho ! Se-ngroașă gluma !”

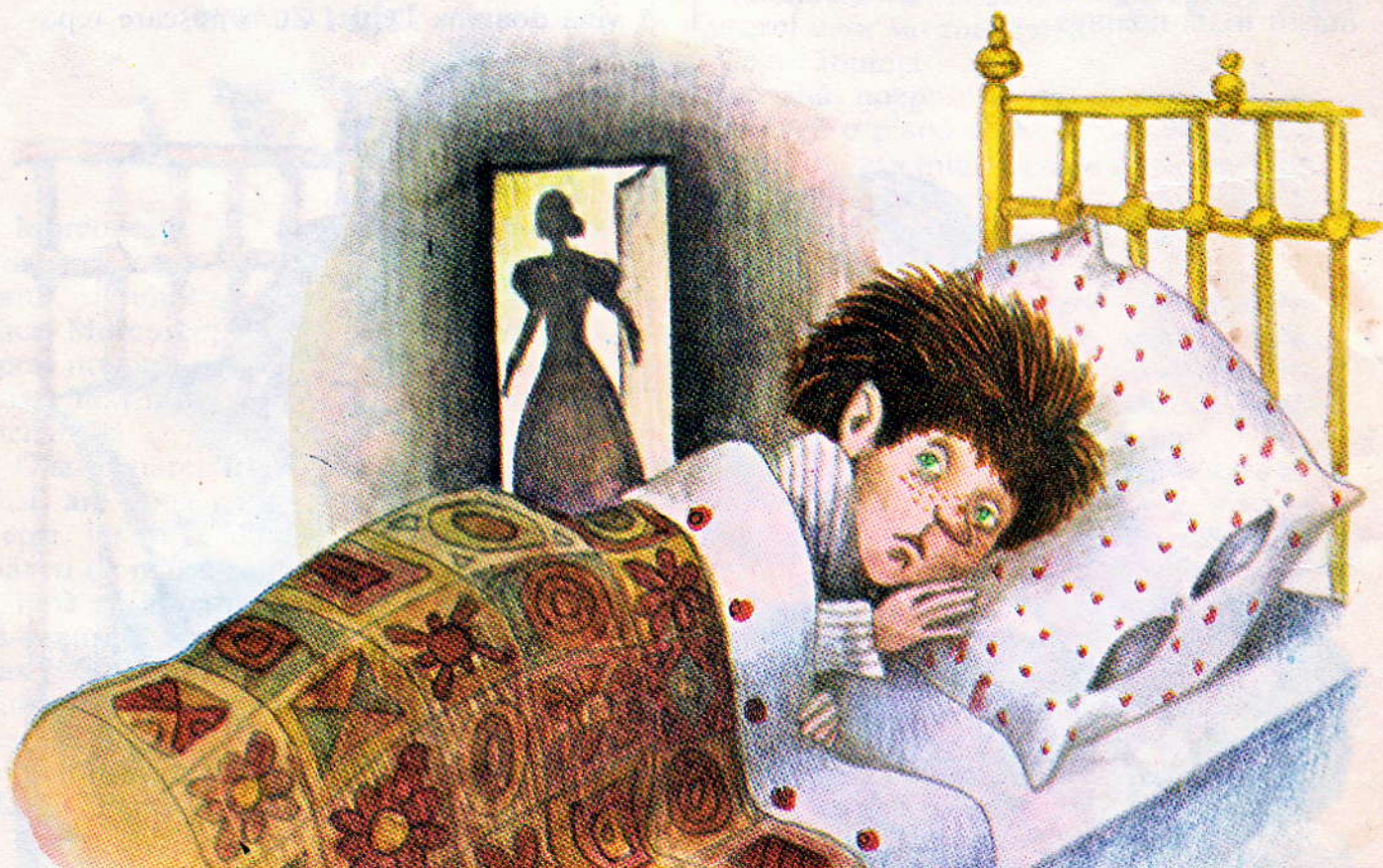
Adineauri se crezuse scăpat. Prea ar fi fost mare norocul pe capul lui. Aseară l-a împins păcatul să fie leneș și să uite ce pedeapsă-l așteaptă.

Se așază pe marginea patului și încearcă să chibzuiască. Ușa e încuiată. Fereastra, zăbreliată. Cu neputință să iasă.

Totuși se duce și pipăie ușa, apoi gratiile ferestrei. Se tîrăște pe podea și bijbîie cu mîinile pe sub pat, căutînd oala, deși știe bine că n-are s-o găsească.

Se culcă, apoi se scoală iar. Ar face orice, numai să nu stea locului. Se învîrte încolo și-ncoace, țopăie, se zvîrcolește, frămîntîndu-și cu pumnii burta care i se umflă mereu.

— Mămico ! Mămico ! îngîină el cu o voce stinsă, temîndu-se să nu fie auzit, căci dacă doamna Lepic s-ar ivi cumva pe

ușă, i-ar trece totul ca prin farmec și-ar avea aerul că-și bate joc de ea. Nu vrea altceva decât să poată spune de dimineață, cu mîna pe inimă, că a chemat-o într-adevăr.

Și cum ar fi în stare să strige ? Stă încordat, se străduiește din răsputeri să întîrzie nenorocirea.

Nu trece mult și o durere îndrăcită îl face să dănțuie ca un apucat. Se izbește de perete și sare îndărăt. Se izbește de pat. Se izbește de scaun. Se izbește de cămin, smulge tăblia și se pune acolo, între grătare, încovrigat, istovit, beat de fericire.

În odaie, întunericul crește.

III

Morcoveață n-a adormit decât spre ziuă și nu se îndură să iasă din culcuș, cînd doamna Lepic împinge ușa și începe să strîmbe din nas, adulmecînd în toate părțile.

— Hm, ciudat miros ! face ea.

— Bună dimineața, mămico, spune Morcoveață.

Doamna Lepic smulge pătura de pe el, adulmecă prin unghere și nu-i trebuie mult să afle care-i buba.

— Mi-a fost rău, și oala nicăieri ! îi dă cu gura Morcoveață, socotind că n-ar putea găsi o mai bună dezvinovățire.

— Mincinosule ! Mincinosule ! strigă doamna Lepic.

Iese ca o furtună pe ușă și se întoarce ascunzînd oala de noapte, pe care o furișează la iușeală sub pat. Pe urmă trage băiatul jos din așternut și se pune pe niște tipete de adună toată casa.

— Cerule ! Cu ce ți-am greșit ca să am parte de un asemenea copil ?

Aduce în grabă cîrpe, o găleată cu apă, pe care o răstoarnă în cămin de parcă ar fi trebuit să stingă focul, întoarce așternutul pe dos și cere aer, aer, robotind de zor și văicărindu-se întruna.

După un timp se oprește în fața băiatului și se răstește la el, dînd din mîini :

— Prăpăditule ! Nesimțit ce ești ! Sălbaticule ! Ai ajuns să trăiești ca vitele ? Dă-i unui bou o oală de noapte și tot are să știe ce să facă cu ea. Iar ție ți-a trăsнит să te spurci în cămin. Dumnezeu mi-e mar-

tor, din pricina ta o să-mi ies din minți și-o să mor nebună ! Auzi ? Nebună !

Morcoveată, în cămașă de noapte și desculț, se uită la oală. Azi-noapte nici pomeneală de ea, și acum uite-o colo, la picioarele patului. Oala deșartă și albă îi ia ochii. Dacă și acum s-ar încăpățîna să n-o vadă, asta ar fi curată neobrăzare din partea lui.

Și cum toți ai casei, opăriți, îl sîcîie și-l hărțuiesc cu întrebările, dimpreună cu vecinii batjocoritori care se perindă întruna și cu factorul care tocmai atunci și-a găsit și el să pice acolo, el rostește în cele din urmă, cu ochii pironiți la oală :

— Zău dacă mai pricep ceva ! Credeți și voi ce-oți vrea.

IEPURI

— Ție nu ți-a mai rămas pepene, — spune doamna Lepic. Dealtfel, în privința asta semeni cu mine : nu-ți place pepenele.

„Bine am mai brodit-o“, cugetă Morcoveată în sinea sa.

Așa are el parte mereu să afle ce-i place și ce nu. De obicei trebuie să-i placă numai ce-i place maică-si. Bunăoară, cînd se aduce brînză la masă, doamna Lepic spune :

— Sînt sigură că Morcoveată nu mîncă brînză.

Și Morcoveată cugetă :

„De vreme ce-i sigură, n-are rost nici să gust“.

Pe de altă parte, știe și că nu i-ar fi moale dacă ar face una ca asta.

Și ce, parcă n-are cînd să-și împlinească cele mai sucite toane, în locuri numai de el cunoscute ? La desert, doamna Lepic îi spune :

— Du iepurilor cojile astea de pepene.

Morcoveată se ridică de la masă ascultător, pășește măsurat și ține farfuria cu băgare de seamă, să nu răstoarne nimic.

Cînd intră în coteț, iepurii, cu urechile ciulite, cu botul în vînt și labele dinainte țepene, de parcă s-ar pregăti să bată toba, se înghesuie în jurul lui.

— Oho ! Stați nițel ! îi domolește Morcoveată. Stați nițel, mă rog : să-mpărțim.

Se așază pe o grămadă de gunoi, unde-s

strinse de-a valma cotoare de varză, frunze de nalbă și buruieni ronțuite pînă la rădăcină, apoi le dă iepurilor simburii de pepene, iar zeama o bea el ; și-i dulce ca mustul.

Pe urmă roade cu dinții tot ce-au lăsat ai lui, orice urmă de miez galben și dulce și tot ce se mai poate minca ; coaja verde o aruncă iepurilor, care stau roată în jur, așezați în capul oaselor.

Portița cotețului e închisă.

Soarele de după-amiază se strecoară printre olane, muindu-și capătul razelor în umbra răcoroasă.

CAZMAUA

Felix și cu Morcoveață muncesc cot la cot. Fiecare are cazmaua lui. A lui Felix e de fier și a fost făcută pe măsură, la potcovar. Pe-a sa, Morcoveață și-a făcut-o singur, dintr-o bucată de lemn. Grădinăresc, robotesce de zor și pe-ntrecute. Deodată, cînd se aștepta mai puțin (tocmai atunci se abat totdeauna nenorocirile), Morcoveață se pomenește izbit cu cazmaua drept în frunte.

Cîteva clipe mai tîrziu, Felix trebuie dus cu grijă și întins pe pat. I s-a făcut rău vîzînd sîngele frățiorului său. Toți ai casei sînt acolo, în păr ; umblă în vîrfurile picioarelor și sușotesc îngrijorați :

— Unde-s sîrurile ?

— Un pic de apă rece, să-i umezim tîmplele.

Morcoveață se urcă pe scaun, se uită peste umerii și printre capetele celorlalți. E legat la frunte cu o cîrpă pe care pata de sînge se lățește mereu.

— Da' frumos mai arăți ! îi spune domnul Lepic.

Și Ernestina, care i-a pansat rana :

— A intrat în el ca-n brînză.

De văicărit nu s-a văicărit, fiindcă l-au prevenit că asta n-ajută la nimic.

Dar iată, Felix deschide un ochi, apoi și pe celălalt. S-a ales doar cu spaima, și cum fața lui prinde culoare încetul cu încetul, grija și teama se șterg din inimi.

— Numai de pocinoguri ești bun ! se răstește doamna Lepic la Morcoveață. Nu puteai să bagi de seamă, nătărăule ?!

PUȘCA

Domnul Lepic le spune băieților :

— Vă ajunge o pușcă la amîndoi. Frații care se iubesc pun totul laolaltă.

— Păi sigur, tăticule, răspunde Felix, o s-o purtăm pe rînd. Spun drept, eu mă mulțumesc dacă Morcoveață mi-o dă numai din cînd în cînd.

Morcoveață nu zice nici da, nici ba. Nu prea-i vine să creadă.

Domnul Lepic scoate pușca din înveli-toarea ei verde și întreabă :

— Cine o poartă primul ? Cel mai mare, așa s-ar cuveni.

Felix :

Îi las lui Morcoveață cîntea asta. S-o poarte el întîi.

Domnul Lepic :

Te porți tare frumos în dimineața asta, Felix. Am să țin minte.

Domnul Lepic așază pușca pe umărul lui Morcoveață.

Domnul Lepic :

Hai, copii, la drum ! Fiți voioși și să nu vă certați.

Morcoveață :

Luăm cîinele ?

Domnul Lepic :

N-are rost. Faceți pe cîinele cu rîndul. Dealtfel, niște vînători ca voi nici nu rănesc : ucid pe loc.

Morcoveață și Felix o pornesc. Sînt îmbrăcați cu hainele lor obișnuite. Le pare rău că n-au cizme, dar domnul Lepic le-a spus adesea că un adevărat vînător nu dă un ban pe cizme. Nădragii unui vînător adevărat atîrnă peste călcîie. Niciodată nu și-i sumete. Umblă așa prin noroaie și peste țarini și cizmele se formează de la sine, urcă pînă la genunchi, zdravene, naturale, iar servitoarea are poruncă să nu se atingă de ele.

— Cred că n-o să te întorci cu tolba goală, spune Felix.

— Sper și eu, răspunde Morcoveață.

Simte o mîncărime în scobitura umărului, dar se stăpînește și nu proptește acolo patul armei.

— Vezi, spune Felix, te las s-o porți cît poțesti.

— Doar ești fratele meu, răspunde Morcoveață.

Cînd vreun stol de vrăbii își ia zborul, el se oprește în loc și-i face semn lui Felix să nu mai miște. Stolul trece de la un gard la altul. Aplecați de mijloc, cei doi vînători se apropie tiptil, ca și cum vrăbiile ar dormi. Stolul însă n-are astîmpăr și zboară ciripind în altă parte. Micii vînători se îndreaptă de șale. Felix drăcuie. Morcoveață, deși îi zvîcnește inima, pare mai răbdător. Se teme de clipa cînd va trebui să-și dovedească iscusința. Dacă dă greș ? Și la fiecare amîinare răsufală ușurat.

Numai că de astă dată vrăbiile par să-l aștepte.

Felix :

Nu trage, ești prea departe.

Morcoveață :

Crezi ?

Felix :

Păi ce naiba ? Cînd stai aplecat nu-ți dai seama. Ți se pare că ai vînatul în bătaia puștii, și cînd colo ești la dracu-n praznic.

Ca să-i arate că are dreptate, Felix iese deodată din ascunziș. Speriate, vrăbiile — sfrrr ! — zboară în altă parte.

Una singură a mai rămas și se leagănă în vîrfurile unei crengi. Mișcă din coadă și își su-

cește capul încoace și încolo, arătîndu-și pieptul.

Morcoveață :

Pe asta zău c-o dobor ! Sînt sigur.

Felix :

Dă-te la o parte să văd. Da, ai dreptate, strașnică ocazie ! Pușca, repede !

Morcoveață se pomenește cu mîinile goale și gura căscată : în locul și sub ochii lui, Felix duce arma la umăr, țintește, apasă pe trăgaci și vrabia cade la pămînt.

Asta-i ca o scamatorie. Adineauri, Morcoveață strîngea pușca în mîini, cu inima zvîcnind. Dintr-o dată, uite că n-o mai are, și-acum se vede iarăși cu ea, căci Felix i-a și dat-o îndărăt. După care face pe cîinele și aleargă să aducă vrabia.

— Hai odată, îi zice el, grăbește-te nițel.

Morcoveață :

Nițel cam mult.

Felix :

Ce, te-ai și bosumflat ?

Morcoveață :

Păi cum ! Ai vrea să cînt ?

Felix :

Lasă, ce te mai vâicărești, de vreme ce i-am venit de hac ? Dacă ne scăpa, ia gîndește-te !

Morcoveață :

Bine, da' eu...

Felix :

Tu, eu — tot aia. Azi am tras eu, mîine tu.

Morcoveață :

Aha, mîine !

Felix :

Zău, mă !

Morcoveață :

Da, așa-mi spui tu de fiecare dată.

Felix :

Na, mă jur, ești mulțumit ?

Morcoveață :

Bine... Da' știi, dacă mai căutăm o vrabie, aș trage și eu cu pușca.

Felix :

Nu, e târziu. Hai acasă, să ne-o frigă mama pe asta. Ți-o dau ție. Ține, nățăfleață, bag-o în buzunar, și lasă-i pliscul la vedere.

Cei doi vînători o pornesc spre casă. Din cînd în cînd întîlnesc în cale cîte un țaran care le dă binețe și le spune :

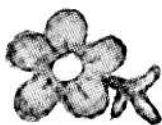
— Măi băieți, să nu care cumva să fi lăsat puii orfani !

Morcoveață, mîndru, își uită necazul. Ajung acasă împăcați, triumfători, iar domnul Lepic se miră de cum îi zărește :

— Cum, Morcoveață, tot tu cu pușca ? Numai tu ai purtat-o ?

— Aproape, mormăie Morcoveață drept răspuns.

CÎRTIȚA

Morcoveață găsește pe drum o cîrtiță. E neagră ca un coșar. După ce s-a jucat de ajuns, se hotărăște s-o omoare. O aruncă de cîteva ori în sus, cu îndemînare, așa ca să cadă pe un bolovan.

La început, treaba merge strună.

Cîrtița și-a sfărîmat labele, și-a spart capul, și-a frînt spinarea și nu pare să mai aibă mult de trăit.

Pe urmă, Morcoveață vede cu uimire că nu mai vrea să moară. Degeaba o azvîrle-n sus, cît casa, pîn' la cer : nu vrea și pace !

— Ei, drăcia dracului ! mormăie băiatul.

Într-adevăr, cîrtița tresare pe piatra plină de sînge ; pîntecul ei, numai osînză, tremură ca o piftie, și din pricina asta ai putea să juri că trăiește.

— Ei, drăcia dracului ! se înfurie Morcoveață. Tot n-a crăpat !

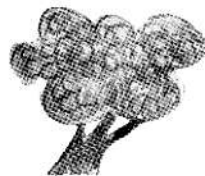
O ia de jos, ocărînd de mama focului, și schimbă tactica.

Roșu la față, cu ochii înlăcrimați, scui-pă cîrtița și o izbește iar de piatră, de aproape și cu toată puterea.

Dar pîntecul ei terciuit mișcă întruna.

Și cu cît o izbește mai înverșunat, cu atît pare mai vie.

LUCERNA

Morcoveață și Felix se întorc de la vecernie și grăbesc pasul spre casă. E vremea gustării de la ora patru.

Pe Felix îl așteaptă o felie de piine unsă cu unt sau cu marmeladă, pe Morcoveață răbdări prăjite pe piine. Asta pentru că s-a grăbit să-și dea ifose de om mare și s-a lăudat față de martori că nu-i mîncăcios. Îi plac lucrurile simple și de obicei mîncă pîinea goală ; face pe grozavul. Astă-seară o ia înaintea lui Felix, vrînd să primească cel dintîi gustarea.

Uneori, pîinea goală i se pare cam tare lui Morcoveață. Atunci o înhață cu dușmănie, mușcă vîrtos din ea, dă îndîrjit din cap și o crănțane între dinți, de sar fărîmițe. Ai casei, strînși în jur, îl privesc minunîndu-se.

Stomacul lui de struț ar înghiți orice : piatră, monede coclite.

Într-un cuvînt, cînd e vorba de mîncare, nu face mofturi.

Apasă pe clanța porțiței. E încuiată.

— Cred că babacii nu-s acasă. Ia arde-i tu cîteva picioare.

Felix se repede, drăcuind, în poarta grea, ferecată cu tot felul de piroane, făcînd-o să bubuie îndelung. Apoi, cu puteri unite, se aruncă amîndoi asupra ei, învinețindu-și umerii de pomană.

Morcoveață :

Ce mai încolo și-ncoace, nu-s acasă.

Felix :

Unde să fie oare ?

Morcoveață :

Poți să știi ? Hai să stăm colea jos.

Treptele reci ale scării le îngheață fundul și-o foame năprasnică îi chinuie. Băieții cască și se bat cu pumnii în piept de lihi niți ce sînt.

Felix :

S-o creadă ei că stau aici să-i aștept !

Morcoveață :

Păi n-avem încotro.

Felix :

Să-i aștepte altul, nu eu. Ce, să crăp de foame ? Eu vreau să mănînc, ce-o fi, chiar și iarbă.

Morcoveață :

Iarbă ? Strașnică idee ! Cu asta să știi că le-am tras clapa.

Felix :

Te cred ! Ce, la masă nu se mănîncă salată ? Între noi fie vorba, lucerna, de pildă, e tot atît de fragedă ca și salata. Un fel de salată fără untdelemn și fără oțet.

Morcoveață :

Ba bine că nu.

Felix :

Pui prinsoare că eu mănînc lucernă și tu nu ?

Morcoveață :

Adică de ce tu da și eu ba ?

Felix :

Ei, lasă gluma, te prinzi ori nu ?

Morcoveață :

Ce-ar fi dacă am cere mai întîi niște pîine și niște lapte acru de la vecini ?

Felix :

Mie îmi place lucerna.

Morcoveață :

Haidem !

Curînd, cîmpul de lucernă își așterne sub ochii lor verdeața sa ispititoare. Năvălesc în el bucuroși că-și pot tîrși în voie ghetele, zdrobind tulpinile fragede și lăsînd în urmă cărări înguste ce vor îngrija multă vreme pe oameni, făcîndu-i să se întrebe : „Ce soi de jivină o fi trecut pe-aici ?“

O răcoreală plăcută le pătrunde prin țesătura pantalonilor scurți, amortîndu-le treptat picioarele.

Se opresc în mijlocul lanului și se trîntesc pe burtă.

— E grozav ! spune Felix.

Firele de lucernă le gîdilă fața și rîd amîndoi ca pe vremea cînd dormeau în același pat și domnul Lepic le striga din camera învecinată :

„Da', nu mai dormiți odată, plozi afurișiți ?“

Au uitat de foame și s-au apucat să înoate, cînd voinicește, cînd cîinește, cînd

ca broasca. Doar capetele li se mai văd. Taie cu brațele și bat cu picioarele valurile verzi care se sfarmă pe loc și mor așa, fără să se mai ridice.

— Mie mi-ajunge pîn'la bărbie, spune Felix.

— Ia te uită la mine ce mult înaintez, se laudă Morcoveață.

Apoi se opresc, ca să-și guste în tihnă bucuria.

Sprijiniți în coate, privesc galeriile afinate ale cîrșitelor, care se întind ca niște umflături întortocheate pe fața cîmpului, aidoma venelor sub pielea bătrînilor. Aici abia se ghicesc, aici se revarsă în vreun luminîș, unde torțelul cel hain înlănțuie ca o pacoste blajina lucernă, răsfrîndu-și barba de firisoare roșcate. Mușuroaiele par un cătun de colibe indiene.

— Gata, spune Felix, hai să mîncăm ! Eu nu-mi mai pierd vremea. Bagă de seamă să nu te-atingi de partea mea.

Și își rotește brațul în jur.

— Nici o grijă, îmi rămîne și mie destul, rostește Morcoveață.

Și capetele li se fac nevăzute. Cine ar putea să ghicească unde sînt ?

Vîntul suflă ușor, întoarce frunzele subțiri de lucernă, dînd la iveală spatele lor albicios, și tot lanul e cuprins de flori.

Felix smulge brațe întregi de lucernă, își infundă capul în ea, se prefăce că se îndoaie, clefăind ca un vițel prostuț și lacom. Și în timp ce se prefăce doar că mîncă pe rupe, ronțăind și rădăcinile, ca unul care știe ce-i viața, Morcoveață o ia de bună, dar, mai gîngăș decît frate-său, alege doar frunzele frumoase.

Le îndoaie cu vîrfurile nasului, le aduce pînă la gură și apoi le molfăie conștiințios.

De ce s-ar grăbi ?

Masa-i întinsă nu-i nici un zor.

Cu dinții strepeziți, cu limba amară, îngreșată, înghite întruna, se ospătează.

CĂNIȚA

Morcoveață nu mai bea nimic la masă. Se dezvăță de asta în vreo cîteva zile, cu o ușurință care-i uimește pe-ai săi și pe toți prietenii casei. Mai întîi îi spune într-o zi

la prînz doamnei Lepic, care îi toarnă vin, ca de obicei :

— Mulțumesc, mămico, nu mi-e sete.

La cină zice iar :

— Mulțumesc, mămico, nu mi-e sete.

— Faci economie, spune doamna Lepic. Cu atît mai bine pentru ceilalți.

Și cum nu e nici cald nici frig, iar lui pur și simplu nu-i este sete, rămîne toată ziua fără să bea nimic.

A doua zi, cînd pune masa, doamna Lepic îl întrebă :

— Azi ți-e sete, Morcoveață ?

— Zău dacă știu, răspunde el.

— Treaba ta, urmează doamna Lepic, dacă vrei cănița, o iei din dulap.

Morcoveață stă locului, nici gînd să ia cănița. Oare-i vorba de-o toană, e uituc, sau se teme să se servească singur ?

Ai lui încep să se minuneze :

— O s-ajungi un băiat și jumătate, spune doamna Lepic. Iată-te cu încă o calitate.

— Și încă una rară, adaugă domnul Lepic. Are să-ți prindă bine, mai ales mai tîrziu, dacă te rătăcești cumva într-un pustiu, singur, fără cămilă.

Felix și Ernestina pun prinsoare între ei.

Ernestina :

— Asta nu bea nimic o săptămînă.

Felix :

Haida-de ! Dacă o ține așa trei zile, pînă duminică, e mare lucru.

— De ce ? se miră Morcoveață, cu un zîmbet șiret. N-o să mai beau niciodată, dacă n-o să-mi fie sete. Gîndiți-vă la iepuri și la cobai ; ce, vi se pare că au vreun merit ?

— Cobaiul e cobai și tu ești tu, i-o întoarce Felix.

Morcoveață se ambiționează : lasă le arată el ce-i în stare. Doamna Lepic uită și în zilele următoare de cănița lui, iar el nu-și îngăduie să o ceară. Primește cu aceeași nepăsare laudele batjocoritoare, ca și mărturiile pline de admirație ale celor din jur.

— Ori e bolnav, ori e nebun, spun unii. Și ceilalți :

— Aș ! Bea pe ascuns.

Dar vorba ceea : tot ce-i nou e și frumos. Morcoveață, care la început trebuia să scoată întruna limba și să arate că i s-a uscat, face treaba asta din ce în ce mai rar.

Nimeni nu-i mai pune întrebări. S-au blazat.

Doar cite un străin mai ridică brațele a mirare spre cer, când află despre ce-i vorba :

— Nu se poate ! Nimeni nu e-n stare să scape de trebuințele firii.

Doctorul, chemat și el, spune că toată povestea asta i se pare ciudată, dar că, la urma urmei, nimic nu-i cu neputință.

Și Morcoveață, care se temea de cine știe ce suferințe, recunoaște uimit că, dacă îți pui ceva în cap și te încapăținezi, poți face tot ce vrei. Crezuse că hotărîrea asta o să fie pentru el un canon, că o să-i ceară o efortare grozavă și, când colo, uite că tot la largul lui se simte. Ba-i chiar mai zdravăn ca înainte. De-ar putea să-și biruie și foamea la fel ca setea ! Ar posti, ar trăi cu aer.

Nici nu-și mai amintește de căniță. Multă vreme a stat în dulap degeaba. Apoi, slujnicei Honorina i-a dat prin minte să pună în ea praful roșcat de curățat sfeșnicele.

MIEZUL DE PÎINE

Cînd e bine dispus, domnul Lepic își petrece vremea bucuros cu copiii. Le spune snoave, plimbîndu-se cu ei prin grădină, și nu o dată Felix și Morcoveață ajung să se tăvălească pe jos de atîta rîs. În dimineața asta parcă e și mai și. Tocmai atunci se ivește Ernestina, să-i cheme la masă, și iată-i potoliți ca prin farmec. De fiecare dată cînd se întrunește familia, fețele se posomorăsc.

Toți mănîncă la repezeală și pe tăcute, așa cum mănîncă de obicei, zoriți parcă să lase altora locul, ca și cînd n-ar sta la masă în casa lor ; și, deodată, doamna Lepic spune :

— Vrei să-mi dai, te rog, puțin miez de pîine, să-mi sfîrșesc compotul ?

Oare cu cine vorbește ?

De obicei, doamna Lepic se servește singură, iar de vorbit nu vorbește decît cu cîinele. Ține să-l pună și pe el la curent cu prețul legumelor și-l lămurește ce greu este în ziua de azi să hrănești cu bani puțini șase persoane și un animal.

— Nu, zice ea către Pyram, care mîrîie prietenos, bătînd cu coada-n rogojină, habar n-ai cît pătinesc eu ca să țin casa

asta ! Ți-nchipui poate și tu, ca toți bărbății, că-ți umpli coșnița pe nimica. Ce-ți pasă că untul se scumpește și că de ouă nici nu te poți atinge măcar !

Or, de astă dată e lucru mare cu doamna Lepic. Se adresează de-a dreptul domnului Lepic, cum n-a făcut de cînd lumea. Nici vorbă că-i cere lui miezul de pîine cu care să-și termine compotul. Mai

întîi, fiindcă îl privește țintă ; ș-apoi pîinea se află chiar lîngă domnul Lepic. Uimit, el stă puțin în cumpănă, apoi ia cu vîrfurile degetelor o bucată de miez care i-a rămas în farfurie și, cu o mutră cătrănită, i-o azvîrle doamnei Lepic.

Farsă, ori dramă ? Cine știe ?

Ernestina, umilită pentru maică-sa, își simte inima cît un purice.

„Tăticu' e în toane bune azi !” cugetă Felix, care saltă nebunește pe scaun.

Iar Morcoveață, murdar de mîncare pe la gură, cu urechile vijîind și fața aprinsă, tace încruntat, gata-gata să izbucnească. Noroc că doamna Lepic se ridică numai-decît de la masă, jignită să se vadă tratată ca o otreapă, și asta mai ales în fața copiilor!

TRÎMBIȚA

Domnul Lepic sosește chiar în dimineața asta de la Paris. Deschide geamantanul. Ies la iveală daruri pentru Felix și pentru Ernestina — niște daruri minunate, tocmai acelea la care, ca să vezi ciudățenie, au visat amîndoi toată noaptea. Pe urmă, domnul Lepic se uită șiret la Morcoveață și-i spune ținînd mîinile la spate :

— Tu ce-ai vrea mai mult : o trîmbiță, sau un pistol ?

La drept vorbind, Morcoveață e mai degrabă prevăzător decît îndrăzneț. Ar prefera o trîmbiță ; oricum, trîmbița nu-i

ea pistolul, să-ți se descaree în mîini cînd nici nu te-astepti : dar a auzit de alîtea ori că unui băiat că el îi stă bine să se joace numai cu puști, cu săbii și mașini de război ! I-a venit și lui vremea să adulmece pulberea și să facă praf tot ce-i pică în mîna. Taică-său se pricepe la copii ; e clar că i-a adus tocmai ce trebuie.

— Mi-ar place un pistol, rostește el rîspicat, încredințat că a ghicit. Ba sare chiar peste cal și adaugă : Degeaba-l ascunzi — îl văd !

— Ei, mormăie încurcat domnul Lepic, acum vrei pistol ! Văd că ți-ai schimbat gusturile.

Morcoveață o drege la iuțea !

— Da' de unde, tăticle, ziceam așa, în glumă. Fii pe pace, nu-mi plac pistoalele nici de frică. Dă-mi iute trîmbița, că abia aștept să suflu în ea !

Doamna Lepic :

Atunci de ce minți ? Ca să-l necăjești pe taică-tău, da ? Cînd îți plac trîmbițele, nu spui că-ți plac pistoalele și nici nu bați cîmpii, spunînd că vezi pistoale. Nu pupi tu nici pistol, nici trîmbiță : asta ca să te înveți minte ! Uită-te bine la trîmbiță : are trei canafi roșii și un steguleț cu ciucuri de aur. Gata, ți-ajunge ! Acum șterge-o ; închide ușa pe dinafară și bate din buze.

În dulap, tocmai sus, pe un teanc de ru-fărie albă, nevăzută și cu neputință de atins, înfășurată în stegulețul cu ciucuri de aur și cu cei trei canafi roșii, trîmbița lui Morcoveață stă și așteaptă mută, precum cea a judecării de apoi.

PĂRUL

Duminica, doamna Lepic ține morțiș să-și trimită băieții la biserică. Sînt gătiți ca scoși din cutie, și Ernestina însăși se îngrijește de asta, cu riscul să nu fie ea gata la timp. Le alege cravatele, le taie unghiile, le împarte cărțile de rugăciune, alegînd-o pe cea mai groasă pentru Morcoveață. Dar mai ales își dă frații cu pomadă pe cap.

Asta-i pasiunea ei.

Dacă Morcoveață îi face pe voie, blind ca un mieluşel, Felix, în schimb, o previne că pînă la urmă are să se supere, și Ernestina

însăși se descurcă tot soiul de tertipuri.

— De data asta am uitat, spune ea. N-am făcut-o dinadins, crede-mă : jur că, de duminica viitoare încolo, nu te mai ung.

Și totdeauna izbutește să-i pună cite un deget de pomadă pe păr.

— Într-o zi ai s-o pățești cu mine, mormăie Felix.

În dimineața asta, Ernestina umblă iar cu șiretlicuri, dar Felix, înfodolit în prosop și cu capul aplecat înainte, nu simte nimic.

— Poftim, zice ea, te-am ascultat. N-o să mai ai de ce bombăni : uide borcanul astupat pe cămin. Sînt sau nu fată de treabă ? Dealtfel, n-am nici un merit. Pentru Morcoveață ar trebui ciment, nu pomadă, dar cu tine e altceva. Părul tău se înfoaie și face bucle de la sine. Ai un cap ca o conopidă, și cărarea asta ține sigur pînă deseară.

— Îți mulțumesc, spune Felix.

Se ridică, fără să bănuiască nimic. Nu-și mai trece mîna prin păr, așa cum face de obicei, ca să se încredințeze.

Ernestina îl îmbracă, îl dichisește și-i pune mînuși albe de mătase în mîini.

— Ei, gata ? întrebă Felix.

— Strălucești ca un prinț ! îl admiră Ernestina. Doar șapca-ți mai lipsește. Ia-o din dulap.

Felix însă greșește drumul : trece prin fața dulapului, dă fuga la bufet, deschide ușa, apucă o cană plină cu apă și și-o răstoarnă liniștit pe cap.

— Eu te-am prevenit, surioară, glăsuiește băiatul rîspicat. Nu-mi place să-și bată nimeni joc de mine. Ești prea mică și nu poți să tragi pe sfoară un vulpoi ca mine. Bagă de seamă : dacă se mai întîmplă o dată, ți-azvîrl pomada pe gîrlă !

Cu părul lîns, cu hainele de duminică și roind, murat din cap pînă-n picioare, așteaptă să fie schimbat sau să-l usuce soarele — puțin îi pasă.

„Felix ăsta e cineva ! cugetă Morcoveață în sine, încremenit de admirație. Nu se teme de nimeni. Ce s-ar mai rîde pe socoteala mea dacă aș face ca el ! Mai bine să-și închipuie că-mi place pomada.”

Numai că, în vreme ce se resemnează astfel, părul lui plănuiește să-l răzbune.

Părul, întins un timp cu de-a sila sub pomadă, face pe mortul ; pe urmă se dezmoștește și, îmboldit parcă de un spiriduș nevăzut, încrește carapacea ușoară și lucitoare a pomadei, o spintecă, o crapă.

Ai zice că-i o miriște ce se dezgheață.
Și curînd, descătușată, prima șuviță i se ridică țeapănă în cap.

LA SCĂLDAT

E aproape patru și Morcoveață, nerăbdător, îi trezește pe domnul Lepic și pe Felix, care dorm sub alunii din grădină.

— Mergem? întreabă el.

Felix:

Mergem! Ia costumele de baie.

Domnul Lepic:

E încă prea cald.

Felix:

Mie-mi place cînd arde soarele.

Morcoveață:

Tăticule, și ție o să-ți placă pe malul apei mai mult decît aici. Te întinzi acolo pe iarbă.

Domnul Lepic:

Luați-o voi înainte; cătinel, băieți, că doar nu zoriți să prindeți moartea din urmă.

Pe Morcoveață îl mănîncă tălpile și abia își mai stăpînește pasul. Duce pe umăr costumul lui de baie, simplu, fără desene, și costumul lui Felix, roșu cu albastru. Fața îi strălucește de bucurie, flecărește, cîntă, sare să apuce cîte o creangă. Înnoată cu mîinile prin aer și-l întreabă pe Felix:

— O fi bună apa, ce zici? Tii, ce-o să ne mai zbenguim!

— Ia nu mai face pe grozavul! i-o reteză Felix disprețuitor, convins că știe el ce spune.

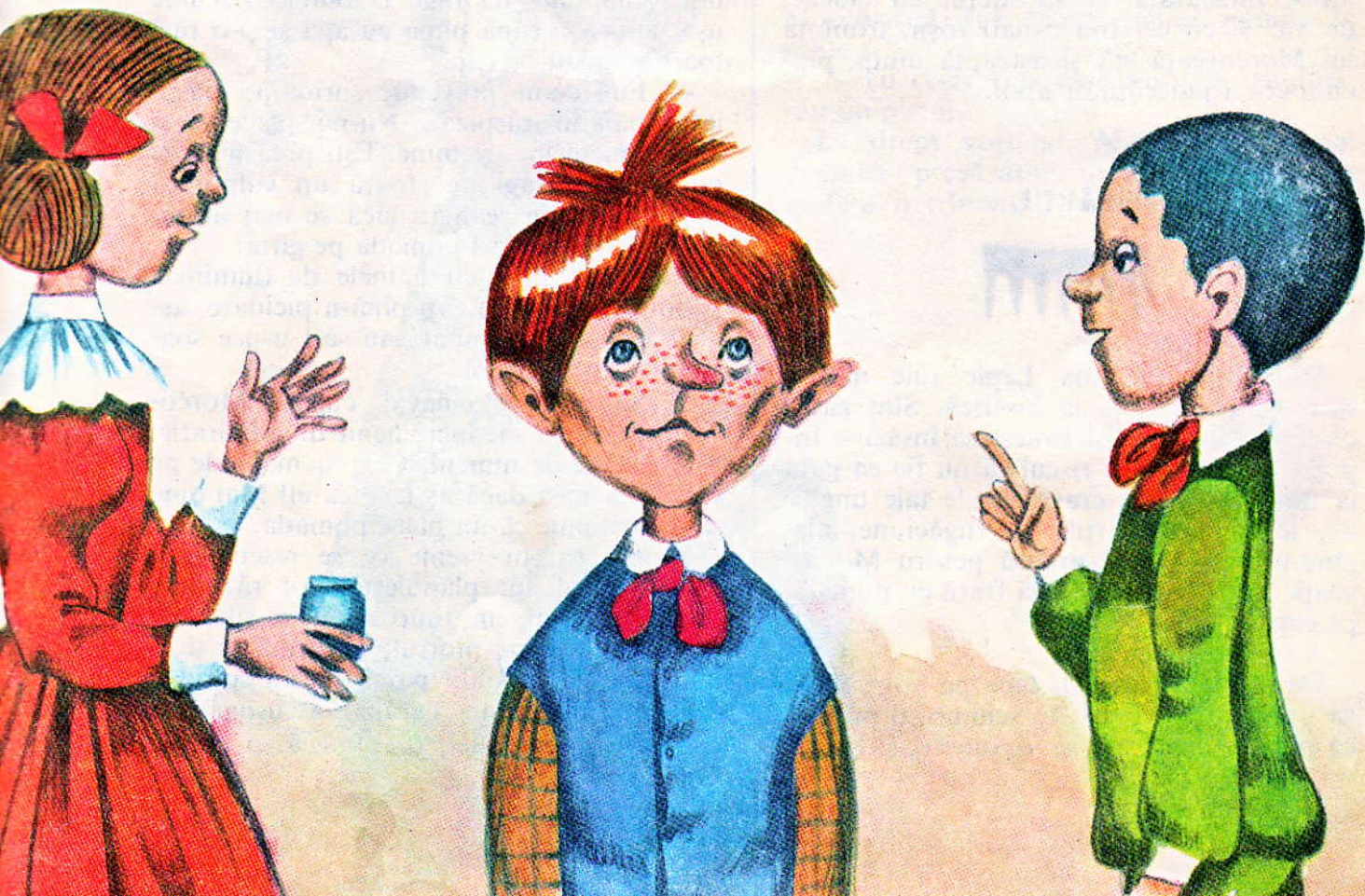
Și, într-adevăr, Morcoveață se moaie numaidecît.

Sare sprinten cel dintîi peste un zid scund de piatră, și riul se ivește pe neașteptate, curge chiar pe sub ochii lui. Hm, a trecut vremea de glume!

Sclipiri ca de gheață scînteiază pe apa vrăjită.

Rîul plescăie de parcă ar clănțani din dinți, răspîndind un miros searbăd în jur.

Va trebui să intre în apă, să stea acolo și să se bălăcească, în timp ce domnul Lepic, pe mal, va socoti cu ceasul minutele îngăduite pentru scăldat. Morcoveață se cu-

tremură. Curajul pe care și-l face singur, cu atîta sîrg, îl părăsește încă o dată, tocmai cînd e la ananghie, iar rîul, care de departe îl ispitea, îl înspăimîntă acum.

Începe să se dezbrace ceva mai departe. Barem să nu se facă de rușine, să nu-l vadă nimeni cum dîrdie și cum îi tremură picioarele de frică.

Scoate lucrurile de pe el, unul cîte unul, și le împăturește grijuliu pe iarbă. Își dezleagă șireturile de la pantofi și parcă nu mai ajunge să desfacă nodurile.

Își pune costumul de baie, leapădă cămașa și, nădușit ca o bomboană năclăită în învelitoarea ei de hîrtie, mai așteaptă un pic.

Felix a și luat rîul în stăpînire: se zben-guește voinicește și nici că-i pasă; bate apa cu brațele, cu picioarele, o face să spumege și, cumplit în mijlocul valurilor, gonește spre maluri turma lor mînioasă.

— Ei, Morcoveață, te-ai și dezumflat? întreabă domnul Lepic.

— Stăteam să mă mai zvînt nițel, răspunde Morcoveață.

În cele din urmă își ia inima-n dinți, se așază jos pe mal și încearcă apa cu degetul cel mare de la picior, turtit de încălțămîntea prea strîmtă. În același timp se freacă cu mîna pe burtă: poate că n-a mistuit

încă tot ce-a mîncat la masă. Se lasă apoi să alunece de-a lungul rădăcinilor și rădăcinile îi zgîrie pulpele, coapsele, dosul.

Cum îi trece apa de mijloc, nu mai are decît un gînd: să iasă cît mai repede afară. I se pare că o sfoară udă i se înfășoară încet-încet în jurul trupului, ca pe o sfirează. Colac, peste pupăză, se surpă și malul de care se sprijinea, și Morcoveață — bîldibîc! — se duce la fund, se zbate, se pune iar pe picioare și tușește, scuipă, se înăbușă, e orbit, buimac.

— Da, plonjezi bine, băiețaș, spune domnul Lepic.

— Mda, face Morcoveață drept răspuns, numai că nu-mi prea place. Îmi intră apă-n urechi și după aia mă doare capul.

Caută un loc prielnic unde să învețe să înoate, adică să dea doar din mîini și să se tîrîie cu genunchii pe nisip.

— Prea te grăbești, îl dăscălește domnul Lepic. Bați apa cu pumnii de parcă ți-ai smulge părul din cap. Dă din picioare, nu le lăsa să stea degeaba.

— Fără picioare e mai greu, spune Morcoveață.

Felix nu-i dă pace și se ia mereu de el.

— Morcoveață, hai încoa'! Aici adîncime! Nu mai dau de fund. Ia te uită! Mă

vezi? Gata, nu mă mai vezi! Acum, du-te lângă salcia de colo. Să nu te miști! Pun prinsoare că ajung la tine din zece azvîrlituri de braț.

— Bine, eu număr, spune Morcoveață clănțănind din dinți, cu umerii afară din apă, nemîșcat ca o adevărată piatră de hotar.

Apoi se așază iar pe vine ca să înoate, dar Felix îi sare pe umeri, se azvîrle în apă cu capul înainte și-i spune:

— Hai, urcă-te și tu în spatele meu.

— Dă-mi pace! mormăie Morcoveață.

— Gata, afară! strigă domnul Lepic. Veniți încoa' să beți cîte o gură de rom.

— Ce, gata? se miră Morcoveață.

Acum n-ar mai ieși din apă. Abia i-a prins gustul. A uitat de orice teamă și s-ar tot scâlda. Adineauri era greoi ca o bucată de plumb, iar acum se zbenguie ușor ca un fulg, cuprins de o vitejie furtunoasă, înfruntînd primejdia, gata să-și dea viața numai să salveze pe cineva; se și lasă de bunăvoie la fund, vrînd să guste spaima celor pe cale să se înece.

— Ei, grăbește-te, strigă domnul Lepic, altfel bea Felix tot romul.

Lui Morcoveață nu-i place romul, dar sare numaidecît cu gura:

— Să nu s-atingă de partea mea!

Și-i trage o dușcă zdravănă, ca un bătrîn lup de mare.

Domnul Lepic:

Nu te-ai spălat bine. Ți-a rămas jeg pe glezne.

Morcoveață:

Ăsta-i pămînt, tăticle.

Domnul Lepic:

Ba-i jeg.

Morcoveață:

Să mai intru nițel în apă, tăticle, da?

Domnul Lepic:

Lasă, te speli mîine: mîine venim iar.

Morcoveață:

Strașnic! Numai de-ar fi vreme frumoasă!

Se șterge cu un colț uscat al prosopului cu care s-a șters întîi Felix și, amețit, răgușit, rîde să se prăpădească, așa-s de caraghioase glumele pe care frate-său și domnul Lepic le fac pe seama degetelor lui de la picioare, stîlcite de încălțămîntea strîmtă.

HONORINA

Doamna Lepic:

Cîți ani ai tu, Honorino?

Honorina:

Șaizeci și șapte, împliniți la Sfinții Mucenici, cucoană.

Doamna Lepic:

Ei, ți-ai cam trăit traiul, bătrînico!

Honorina:

Asta nu-nseamnă nimic, dacă mai ești bun de muncă. Niciodată n-am fost bolnavă. Nici caii nu-s mai zdraveni ca mine, zău așa.

Doamna Lepic:

Vrei să-ți spun eu ceva, Honorino? Ai să mori cînd nici nu te-aștepți. Într-o seară, întorcîndu-te de la gîrlă, ai să simți coșul mai greu, roaba mai anevoie de împins decît altădată; ai să cazi în genunchi, între brațele roabei, cu nasul peste rufele muiate, și gata. Țeapănă o să te ridice de-acolo.

Honorina:

Mă faci să rîd, cucoană! Fii pe pace: mă mai țin ele, balamalele.

Doamna Lepic:

Te-ai cam cocîrjat tu, e drept, dar vezi, cînd ești așa, adus din spate, parcă nu te mai dor atîta șalele la spălat. Păcat numai că-ți slăbește vederea! Nu spune nu, Honorino! Am băgat eu de seamă de-o vreme-ncoace.

Honorina:

Aș, de unde! Văd limpede ca-n ziua nunții.

Doamna Lepic:

Bine! Atunci deschide dulapul și dă-mi o farfurie, care o fi. Dacă ștergi vasele cum trebuie, ce-i cu abureala asta?

Honorina:

E umezeală în dulap.

Doamna Lepic:

Or fi cumva în dulapul ăsta și degete care umblă pe farfuriile, mai știi? Ia uită-te la dîra asta!

Honorina:

Unde, mă rog, cucoană? Nu văd nimic.

Doamna Lepic:

Păi, ce-ți spuneam eu, Honorino? Ascultă-mă pe mine: nu zic că te lași pe tînjală, ar fi păcat — ca tine, vrednică, nu găsești nicăieri; atîta doar că îmbătrînești.

Îmbătrînesc și eu; îmbătrînim cu toții, și vine o vreme cînd nu-i destul să fii inimos. Pun prinsoare că uneori simți un fel de piclă pe ochi. Degeaba ți-i freci, tot nu trece.

Honorina:

Aș! Mă zgîiesc cît pot, dar văd tulbure, așa cum vezi cînd vîri capul într-o găleată cu apă.

Doamna Lepic:

Ba da, ba da, Honorino, poți să mă crezi! Uite, chiar ieri i-ai dat lui domnu' un pahar murdar. N-am zis nimic, ca să n-avem vorbe și să nu te necăjești. Nici domnul n-a zis nimic. El nu zice niciodată nimic, dar nu-i lucru să-i scape. Ceilalți își închipuie că puțin îi pasă: mare greșală! Le vede și le ține minte pe toate. S-a mulțumit să împingă paharul la o parte cu un deget și-a avut tăria să prinzească fără să bea nimic. Mă durea inima și pentru tine, și pentru dînsul.

Honorina:

Ei, drăcie, că doar nu s-o fi sfiind domnu' de mine, slujnica lui! Să fi spus și-i schimbam paharul numaidecît.

Doamna Lepic:

Mde, Honorino, numai că și altele mai dihai ca tine n-ajung să scoată un cuvînt de la domnu' cînd nu vrea el. Pînă și eu m-am lăsat păgubașă. Da' nu despre asta-i vorba. Pe scurt: ție îți slăbește vederea cu fiecare zi. Acum, cu treburile mai de rînd, nu-i nici o pagubă, dar la ceva mai de mîgălă se schimbă povestea. Cu toată cheltuiala, aș lua bucuroasă pe cineva să-ți dea o mîină de ajutor...

Honorina:

N-o să mă împac niciodată cu altă femeie pe cap, cucoană.

Doamna Lepic:

Tocmai asta voiam să spun. Și-atunci? Zău, tu ce mă sfătuiești?

Honorina:

Pin-oi muri, merge ea treaba bine și-așa.

Doamna Lepic:

Pînă mori! Ce vorbă-i asta? Tu ești în stare să ne îngropi pe toți, cum îți și doresc, și-ți închipui oare că eu contez pe moartea ta?

Honorina:

Că doar n-oți avea de gînd să mă alungați fiindcă a fost o zi cînd n-am șters vasele ca lumea! Mai întîi că nu plec din casa asta decît dacă mă dați pe ușa afară. Și-apoi, dacă mă izgoniți, să crăp?

Doamna Lepic:

Cine-ți spune că te alungă, Honorino? Uite că te-ai înroșit toată. Vorbim și noi, prietenește, și ție-ți sare țandăra și îndrugi la prostii mai mari ca biserica.

Honorina:

Ei, Doamne! Ce știi eu?

Doamna Lepic:

Da' eu? N-ai nici o vină că te lasă vederea, însă nici eu n-am vină. Trag nădejde că doctorul o să te lecuiască. Se mai întîmplă și d-astea. Numai că, pînă atunci, care dintre noi două e în mai mare încurcătură? Tu una nici nu-ți dai seama că te lasă ochii. Crede-mă, treaba în casă nu mai merge. Ți-o spun din milă, să nu care cumva să se-ntîmple vreo nenorocire; și-apoi, dacă nu mă-nșel, am tot dreptul să-ți fac, cu blîndețe, cîte o muștrare.

Honorina:

Cîte poștești. Faci cum ți-e voia, cucoană. Adineauri mă și vedeam pe drumuri, da' uite că matale m-ai liniștit. Cît despre mine, o să am toată grija de farfuriile, fîgăduiesc.

Doamna Lepic:

Păi eu ce vreau? Nu-s chiar așa de afurisită precum se spune, Honorino, și n-o să mă lipsesc de tine decît dacă n-oi avea încotro.

Honorina:

Dacă-i așa, cucoană, nu mai spun nimic. Eu zic că mai pot face treabă și aș striga că-i nedreptate de m-ați goni. Dar în ziua cînd o să bag de seamă că am ajuns o povară și că nu mai sînt în stare să pun un ceaun de apă la foc, plec eu singurică, la iuteală, fără să-mi mai spuie cineva.

Doamna Lepic:

Și să nu uiți, Honorino, că-n casa asta ai să găsești oricînd o lingură de ciorbă.

Honorina:

Nu, cucoană, nu-mi trebuie ciorbă; doar un codru de pîine. Baba Maîtte nu pune-n gură decît pîine, și uite că nu i se mai isprăvesc zilele.

Doamna Lepic:

Și are pe puțin o sută de ani, știi? Află de la mine, Honorino: cerșetorii sînt mai feriți decît noi, ascultă vorba mea.

Honorina:

Dacă zici matale, apăi tot așa zic și eu, cucoană.

Rareori are Morcoveață prilejul să fie de folos în casă. Ghemuit într-un ungher, băiatul l-așteaptă să se ivească. Stă așa și ascultă, fără să se gîndească dinainte la ceva, ca la momentul potrivit să iasă din umbră și, asemeni unui om cu mintea limpede, singurul care nu și-a pierdut capul în mijlocul unor ființe tulburate de patimă, să ia el hăturile în mînă.

Or, de astă dată ghicește că doamna Lepic are nevoie de un ajutor isteț și de nădejde. Firește, n-ar mărturisi-o, e prea mîndră. Înțelegerea se va face tacit și Morcoveață va trebui să se aștearnă pe treabă, fără să mai aștepte încurajări și fără speranță de răsplată.

Totuși, e hotărît s-o ajute.

De dimineață pînă seara, un ceaun atîrnă de cîrligul vetrei. Iarna, cînd e nevoie de multă apă caldă, se umple și se golește întruna, și apa clocotește pe un foc zdravăn.

Vara, apa folosește doar după-masă, la spălatul vaselor; în restul timpului, fierbe de pomană, cu un șuier înăbușit și neîntrerupt, în timp ce sub pîntecul crestă al ceaunului fumegă doi butuci aproape știnși.

Uneori, Honorina nu mai aude șuierul apei. Atunci se apleacă din mijloc și trage cu urechea.

— A secat de tot, spune ea.

Deșartă la iuțeală o găleată în ceaun, apropie buștenii, scormone în spuză și, curînd, cîntecul domol își reînnoadă firul, iar Honorina, liniștită, își vede mai departe de treburi.

Dacă i s-ar spune:

„Honorino, la ce-i fi încălzind tu apa așa, fără rost? Dă ceaunul deoparte și stinge focul. Arzi lemnele de parcă le-am avea de pomană. Atîția săraci îngheață

cînd vine gerul! Te știam femeie chibzuită", ea ar clătina din cap.

Dintotdeauna știe ceaunul acolo, spînzurînd deasupra vetrei.

Dintotdeauna e deprinsă să audă cum dă apa în clocot, și dacă ceaunul se golește, ea îl umple numaidecît, fie că afară e ploaie, fie vînt sau arșiță.

Acum nici nu mai are nevoie să pună mîna pe ceaun și nici să-l vadă: îl știe și cu ochii închiși. I-ajunge să-i audă cîntecul, și dacă nu-l mai aude, deșartă în ceaun o găleată cu apă, ca și cum ar înșira o măr-gică pe atîta: într-atît e de încredințată că niciodată nu poate să dea greș.

Astăzi însă a dat greș pentru prima oară.

A vărsat apa peste foc și un nor de cenușă sare asupra-i ca o jivină stîrnită din bîrlog, o înfășoară strîns, o înăbușă, o arde.

Honorina scoate un țipăt, strănută și scui-pă, trăgîndu-se îndărăt.

— Ptiu! Ucigă-te toaca! Parc-a țîșnit satana de sub pămînt.

Cu ochii lipiți și aprinși de usturime, bîjbîie cu mîinile înnegrite prin noaptea din vatră.

— Aha! Pricep, mormăie ea uluită. Ceaunul nu mai e aici. Nu, zău, nu pricep nimic. Adineauri era. Da, nici vorbă, doar șuiera ca din trișcă.

De bună seamă că cineva a luat ceaunul în vreme ce Honorina era întoarsă cu spa-tele și scutura pe fereastră șorțul plin de coji de legume.

Dar cine oare?

Doamna Lepic, cu un aer aspru și liniștit, se ivește pe rogojina din pragul odăii de culcare.

— Of, ce gălăgie, Honorino!

— Auzi, gălăgie! se răstoiește Honorina. Ce mare nenorocire că fac gălăgie! Încă nițel și ajungeam friptură. Uită-te numai la saboți, la fustă, la mîinile mele. Cămașa mi-e neagră de tină, buzunarele pline de tăciuni.

Doamna Lepic:

Mă uit la apăraia asta care curge din vatră, Honorino. O să se facă o murdărie!

Honorina:

De ce mi-a luat ceaunul fără să-mi spună? Nu cumva l-ai luat matale?

Doamna Lepic:

Ceaunul e al tuturor, Honorino. E nevoie ca eu, sau domnu', sau copiii să-ți cerem voie ca să luăm ceaunul?

Honorina:

Așa-s de mîniată, c-aș spune tot ce-mi vine la gură.

Doamna Lepic:

Împotriva noastră sau împotriva ta, vrednică Honorina? Sau împotriva cui? Nu că-s curioasă, dar vreau și eu să știu. Ce să-ți spun, mi-ai luat piuitul. Pe motiv că nu mai vezi ceaunul la locul lui, înșfăci găleata cu apă și-o torni în foc, ba, îndărătnică, în loc să-ți recunoști vina, te legi de ceilalți, chiar și de mine. Te cam întreci cu gluma, zău așa!

Honorina:

Morcoveață, maică, nu știi tu pe unde-o fi ceaunul?

Doamna Lepic:

De unde vrei să știe el, un copil fără minte? Lasă-l în plata Domnului de ceaun! Mai bine adă-ți aminte de vorba ta de ieri: „În ziua cînd o să bag de seamă că nu-s în stare să pun nici apă la foc, plec eu singurică, fără să-mi spună nimeni". Fi-rește, știam eu că ți-a slăbit vederea, dar pas să-mi închipui că ești în așa hal. Eu nu mai zic nimic, Honorino; pune-te numai nițel în locul meu. Știi și tu cum stau lucrurile: chibzuiește și vezi ce-i de făcut. Plîngi, nu te sfii, ai și de ce.

ÎNDOIELI

— Mămico! Honorino!

.....
Ce-o mai fi vrînd și Morcoveață? O să strice totul. Din fericire, sub privirea de gheață a doamnei Lepic, amuțește într-o clipită.

N-are nici un rost să-i spună Honorinei:

„Eu sînt vinovatul!”

Nimic n-o mai poate salva pe biata bătrînă. Nu mai vede și pace. Cu atît mai rău pentru ea. Mai devreme sau mai tîrziu tot trebuia să se dea bătută. Mărturisirea băiatului n-ar face decît s-o necăjească și mai mult. Departe de a-l bănuî pe Morcoveață, mai bine să-și închipuie că așa a vrut soarta neînduplecată.

Și ce rost are să-i spună doamnei Lepic:

„Mămico, eu sînt vinovatul!”

La ce bun să te împăunezi cu o ispravă vrednică de laudă, să cerșești un surîs de prețuire? Afară de asta ar putea s-o pățească: știe doar că doamna Lepic e în stare să-l facă de ocară în gura mare. Prin urmare, să-și vadă de-ale lui ori, și mai bine, să se prefacă, să caute ceaunul dimpreună cu maică-sa și cu Honorina!

Și cînd se pornesc tustrei să-l caute, tot el se arată cel mai zelos.

Doamna Lepic, nepăsătoare, se lasă păgubașă cea dintîi.

Honorina se resemnează și pleacă bombănind, iar Morcoveață, pe care o mustrare de cuget era cît pe ce să-l piardă, se închide în sine, așa cum intră sabia dreptății în teacă, atunci cînd nu mai e nevoie de ea.

AGATA

Honorinei îi ia locul o nepoată de-a ei, Agata.

Morcoveață o cercetează curios cu privirea pe noua venită, care va abate cîteva zile de la el atenția întregii familii.

— Agata, spune doamna Lepic, ciocănește înainte de-a intra în odaie. Numai, vezi, asta nu-nseamnă să dărimi ușile cu copitele.

„Abia începe, cugetă Morcoveață în sine sa; să te ții la prînz ce-o să fie.”

Familia prînzește în bucătăria cea mare. Agata, cu un șervet pe braț, stă gata să dea fuga de la cuptor la dulap, de la dulap la masă, căci ea nu prea știe să umble ca lumea: îi place să gîfîie, cu tot sîngele-n obraji.

Și vorbește prea repede, rîde prea tare, prea ar vrea să le facă bine pe toate.

Domnul Lepic se așază cel dintîi la masă, desface șervetul, împinge farfuria spre felul pe care-l are în față, ia friptură, ia și sos, apoi trage farfuria îndărăt. Își toarnă să bea și, nițel adus din spate, cu ochii-n jos, mestecă nepăsător și plin de cumpătare, așa ca în fiecare zi.

Cînd i se schimbă farfuria, se pleacă pe scaun și biție dintr-un picior.

Pe copii îi servește chiar doamna Lepic:

întîi Felix, apoi Ernestina, ca mai mare, și la urmă Morcoveață, care stă în capătul mesei.

Morcoveață nu cere niciodată să i se mai dea mîncare, ca și cum așa ceva ar fi cu strășnicie oprit. Trebuie să se mulțumească cu o singură porție. Dacă i se mai pune în farfurie, nu zice ba și, fără să bea nimic, se îndoapă cu orez; nu-i place orezul; îl mănîncă numai ca s-o măgulească pe doamna Lepic, singura dintre toți ai casei căreia îi place la nebunie.

Felix și Ernestina, mai puțin sfioși atunci cînd vor încă o porție, împing farfuria înainte, după pilda domnului Lepic.

„Oare ce-or fi avînd?” se întrebă Agata.

N-au nimic. Așa-s ei, asta-i tot.

Agata nu se poate stăpîni să nu caște și se întinde, cînd în fața unuia, cînd a altuia.

Domnul Lepic mănîncă încet, de parcă ar mesteca sticlă pisată.

Doamna Lepic, altminteri mai guralivă decît o coțofană, la masă le rînduiește pe

toate doar arătînd cu mîna și făcînd semne din cap.

Ernestina stă cu ochii în tavan.

Felix frămîntă o bucată de miez între degete, iar Morcoveață, care a rămas fără căniță, n-are altă grijă decît să-și curețe la timp farfuria, nici cu zorul lăcomiei, nici cu zăbava unui gură-cască. Și pentru asta se pierde într-o mulțime de socoteli.

Deodată, domnul Lepic se ridică de la masă să umple cana cu apă.

— Puteam să mă duc eu, spune Agata.

Mai bine-zis nici nu deschide gura: gîndește doar. Molipsită și ea de meteahna familiei, își simte limba grea și nu îndrăznește să scoată o vorbă; crezînd că a greșit cu ceva, stă cu ochii-n patru, să nu-i mai scape nimic.

Domnul Lepic aproape că nu mai are pîine. De astă dată, Agata n-o să îngăduie să i se ia înainte. Tot veghind asupra lui, uită de ceilalți, iar doamna Lepic o cheamă tăios la ordine:

— Agata, nu cumva ai prins rădăcini?

— Porunciți, cucoană! răspunde Agata.

Se împarte în dreapta și în stînga, fără să-l slăbească din ochi pe domnul Lepic. Vrea să-l cîștige cu grija ei, ține să fie luată în seamă.

Era și timpul.

Cum domnul Lepic înghite ultimul duminicatul de pîine, Agata se repede la dulap și aduce un colac neînceput, de vreo două ocale, pe care i-l întinde din toată inima, fericită că a ghicit dorința stăpînului.

Domnul Lepic împăturește însă șervetul, se ridică de la masă, își pune pălăria și pleacă în grădină, să fumeze o țigară.

Odată ce-a isprăvit de mîncat, nu o mai ia el de la capăt.

Năucă, Agata rămîne pironită locului, cu rotocolul pîinii de două ocale, încît pare reclama de ceară a unei fabrici de colaci de salvare.

PROGRAMUL

— Te-ai dezumflat, ai? zice Morcoveață către Agata, de îndată ce rămîn singuri în bucătărie. Lasă, nu-i nimic, ai să

vezi tu și altele. Încotro ai pornit-o cu sticlele astea?

— La pivniță, domnișorule.

Morcoveață:

Nu te supăra, dar la pivniță numai eu umblu. Din ziua cînd am coborît cu bine scara aia păcătoasă, pe care femeile alunecă de pot să-și frîngă și gîtul, am ajuns omul de încredere al casei. Numai eu mă descurec la pivniță. Eu vînd butoaiele vechi, să-mi sune și mie un pitac în buzunar; vînd și pieile de iepure, dar banii ăștia îi dau mamei.

Să ne-nțelegem, rogu-te, ca să nu ne încurcăm unul pe altul la treabă.

Dimineața, eu dau drumul la cîine și-l chem să mănînce. Seara îl fluier să vină la culcare. Dacă umblă haihui și întîrzie, îl aștept.

Afară de asta, mama mi-a îngăduit să închid eu găinile în fiecare seară.

Tot eu smulg buruienile, alea care știu eu că-s de smuls, și nu așa, la nimereală; le bat rădăcina de gheată, ca țărîna să astupe găurile, și pe urmă le dau la vite.

Ca să am mușchi, l-ajut pe tata la tăiat lemne.

Eu vin de hac vînatului adus de viu, pe care, după aia, tu și cu Ernestina trebuie să-l jumuliți.

Tot eu spintec burta peștilor, le scot mațele afară și le pocnesc bășicile sub călcii.

Numai că tu îi cureți de solzi. Tot tu scoți și apă din fîntînă.

Eu ajut la depănatul sculurilor.

Eu rîșnesc cafeaua.

Cînd tata se descaltă, eu iau ghetetele și le scot pe coridor, dar Ernestina, soră-mea, n-ar lăsa pe nimeni să-i aducă papucii, pe care i-a brodat ea, cu mîna ei.

Treburile mai însemnate, un drum mai lung, pînă la farmacist ori la doctor, cad tot în seama mea.

Cît despre tine, tu o să umbli prin sat după tîrguiești mărunte.

Două-trei ceasuri pe zi va trebui să speli la gîrlă, orice vreme o fi. Asta-i treaba cea mai grea din toate, mititico, dar n-am ce-ți face. Cu toate astea, cînd întinzi rufe pe gard și se-ntîmplă să am o clipă de răgaz, vin și eu să-ți dau o mîină de ajutor.

A, era să uit — o povață: nu întinde niciodată rufe în pomi. Tata n-o să-ți spună nimic, dar ți le trîntește cu un deget la pămînt și, pentru cea mai mică pată, mama te trimite iar să le speli.

Apoi bagă de seamă la încălțăminte. Pune multă unsoare pe bocancii de vinătoare și foarte puțină cremă pe ghețe. Crema le arde pielea.

Nu te omori cu pantalonii când îi vezi plini de noroi. Tata zice că noroiul păstrează hainele. O ia razna prin arături, fără să și-i sumeată. Eu nu fac așa, eu îmi sumet pantalonii, când mă ia cu el să-i duc tolba.

„Morcoveață, zice, tu n-o să ajungi niciodată un adevărat vânător.”

Iar mama sare numaidecît:

„Să știi că-ți rup urechile dacă mi te întorci murdar de noroi!”

Fiecare cu gustul lui.

Pe scurt, dracul nu-i chiar așa de negru. Când venim acasă în vacanță, noi doi o să ne împărțim treaba, iar când plecăm la internat, soră-mea, frate-meu și cu mine, o să ai mai puțin de furcă. Așa că vezi și tu.

La drept vorbind, nici unul dintre noi n-o să ți se pară prea afurisit. Întreabă-i pe prietenii casei: toți o să jure că soră-mea Ernestina e blîndă ca un înger, că frate-meu Felix are o inimă de aur, că tata e un om cu capul pe umeri și drept din fire, iar mama o gospodină fără pereche. Poate că eu o să-ți par cel mai sucit din toți. Adevărul e că sînt și eu la fel ca oricare. Numai să știi cum să mă iei. Și-apoi, eu îmi dau seama cînd greșesc și caut să mă îndrept; fără falsă modestie, îți spun că pe zi ce trece sînt tot mai cumsecade, și dacă pui și tu nițică bunăvoință, o să ne înțelegem de minune.

Nu, nu-mi mai spune domnișorule, spune-mi Morcoveață, așa cum îmi spune toată lumea. E mai scurt decît domnișorul Lepic. Te rog doar un lucru, să mă scu-tești de dezmiertările bunică-ti Hono-rina; nu puteam s-o sufăr din pricina asta; întotdeauna mă jigne-a.

ORBUL

Ciocănește ușor la ușă cu capătul toia-gului.

Doamna Lepic:

„Asta ce-o mai fi vrînd?”

Domnul Lepic:

„Parcă n-ai ști! Își vrea omu' gologanul.

Azi e ziua lui de cerut. Lasă-l să intre.

Ursuză, doamna Lepic deschide ușa, apucă orbul de braț și-l smucește înăuntru, din pricina frigului.

— Bună ziua la toți, spune orbul.

Și pășește înainte. Toia-gul i-aleargă mărunțel pe lespezi, ca și cum ar goni niște șoareci, și dă de un scaun. Orbul se așază și întinde spre sobă mîinile-i înghețate.

Domnul Lepic scoate un gologan și i-l întinde:

— Na, ține!

Și își vîră din nou nasul în ziar, fără să-l mai ia în seamă.

Morcoveață chicotește în taină. Ghe-muit în cotlonul lui, se uită la saboții orbului: zăpada de pe ei se topește, și pe jos s-au și înfiripat cîteva pîrîiașe.

Doamna Lepic prinde numaidecît de veste.

— Moșule, ia dă-ncoace saboții, spune ea.

Îi duce sub vatră, dar e prea tîrziu. În urmă a rămas o băltoacă, și orbul, neliniștit, simte umezeală la picioare; și le ridică pe rînd, împrăștiind jur împrejur zăpada noroioasă.

Morcoveață zgîrie pardoseala cu unghia, de parcă ar face apei murdare semn să se scurgă spre el, arătîndu-i crăpăturile adînci de pe jos.

— Acum, că și-a căpătat gologanul, ce mai vrea? bombăne doamna Lepic, fără să se sinchisească de bătrîn.

Orbul însă discută politică, la început mai sfîos, pe urmă tot mai încrezător. Cînd nu găsește vreun cuvînt, agită toia-gul, își frige mîna de burlanul sobei, o trage iute îndărăt și, bînuitor, rotește go-goloașele ochilor în orbitele-i veșnic lăcri-moase.

Uneori, în vreme ce întoarce o foaie a ziarului, domnul Lepic spune:

— Mda, nici vorbă, moș Tissier, nici vorbă, dar ești sigur de treaba asta?

— Dacă sînt sigur? strigă orbul. Ba bine că nu! Ascultă la mine, dom' Lepic, să-ți spui cum a fost de-am rămas fără ve-dere.

— Hm, asta nu mai are de gînd s-o ia din loc? mîrîie doamna Lepic.

Chiar așa; orbul se simte acum ca la el acasă. Își povestește nenorocirea, se tot întinde și ajunge să se dezghețe de-a bine-lea. Adineauri parcă avea în vene țurțuri de gheață, dar uite că se topesc, prind

viață. Ai crede că din veșmintele și mădulele lui picură ulei. Pe jos, băltoaca se lățește, o pornește spre Morcoveață, e gata să ajungă la el.

Parcă asta-i este ținta.

Curînd, băiatul o să aibă cu ce să-și facă de joacă.

Între timp, doamna Lepic purcede la un iscusit vicleșug. Îl izbește pe orb ca din greșeală, îl împinge cu cotul și-l calcă pe picioare, făcîndu-l să se tragă îndărăt, pînă îl aduce între bufet și dulap, acolo unde nu mai ajunge căldura. Zăpăcit, orbul bijbîie, caută cu mîinile în jur și degetele i se cațără peste tot ca niște jivine. Dibuie prin noaptea sa. Turturii se înfiripă la loc și iată-l că îngheață iar.

Și orbul își sfîrșește povestea cu o voce plîngăreată.

— Da, dragii mei, gata, s-au dus ochii, s-au dus toate, beznă ca-n cuptor.

Deodată scapă toiagul din mînă. Atîta aștepta doamna Lepic. Se repede, îl ia de jos și se prefacă că i-l dă înapoi, dar îl păcălește.

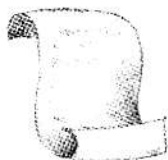
Orbul crede că are toiagul, și cînd colo nu-i așa.

Amăgindu-l cu dibăcie, ea îl face să înainteze, îi dă saboții și-l îndrumă către ușă.

În prag, îl ciupește ușor, ca să se răzbune, apoi îl împinge în uliță, sub plapuma cenușie a cerului care cerne belșug de omăt, în bătaia vîntului mîrîind ca un ciine uitat pe afară. Și înainte să închidă ușa, îi strigă din urmă, parc-ar fi surd:

— La bună vedere! Vezi să nu pierzi gologanul; pe duminica viitoare de-o fi vreme frumoasă și de nu dai cumva ortul popii. Zău, că bine zici matale, moș Tisier, niciodată nu știi cine are zile și cine o să se prăpădească. Fiecare cu necazurile lui, și Dumnezeu cu noi toți!

ANUL NOU

Ninge. De Anul Nou trebuie negreșit să ningă, altfel nu are nici un haz.

Doamna Lepic, prevăzătoare, pune ză-

vorul la porțiță. Copiii au și început să smucească de clanță, să ciocănească, la început cuviincios, apoi în dușmănie, izbind cu picioarele, pentru ca, pînă la urmă, luîndu-și nădejdea, să se depărteze de-a-ndăratelea, cu ochii pironiți spre fereastra de la care pîndește doamna Lepic. Și zgomotul pașilor li se înăbușă în zăpadă.

Morcoveață sare din pat și se duce să se spele la jgheabul din grădină, fără să mai ia săpunul. Apa-i înghețată. Trebuie să spargă gheața, și treaba asta îi împrăstie din capul locului prin tot corpul o fierbințelă mai sănătoasă decît dogoarea sobei. Abia își udă fața, de mîntuială, fiindcă oricum se spune despre el că-i murdar, chiar și atunci cînd se spală cu nădejde.

Înviorat și voios, gata de sărbătoare, se așază în spatele lui Felix, care stă în spatele Ernestinei, ca mai mare. Intră tustrei în bucătărie. Domnul și doamna Lepic se află și ei acolo, ca din întîmplare.

Ernestina îi îmbrățișează și rostește:

— Bună ziua, tăticule, bună ziua, mămico, vă urez un an nou cu bine, multă sănătate și raiul pe lumea cealaltă.

Felix turuie pe nerăsuflăte același lucru, grăbit să sfîrșească mai repede, apoi îi îmbrățișează și el.

În schimb, Morcoveață scoate o scrisoare din șapcă. Pe plic scrie:

„Scumpilor mei părinți“. Atîta tot. O pasăre ciudată și pestriță zboară, săgeată, într-un colț.

Morcoveață întinde plicul doamnei Lepic și ea îl deschide numaidecît. Flori de toată frumusețea împodobesc din belșug foaia de hîrtie, împrejmuiind-o ca o dantelă, astfel că deseori penița lui Morcoveață, împiedicîndu-se, a improșcat cu cerneală cite un cuvînt învecinat.

Domnul Lepic:

Și pentru mine, nimic?

Morcoveață:

E pentru amîndoi. Mămica o să ți-o dea și ție.

Domnul Lepic:

Va să zică tu ții mai mult la mămica ta decît la mine. Atunci linge-te pe bot de gologanul ăsta nou-nouț.

Morcoveață:

Așteaptă puțin: uite, mămica e gata.

Doamna Lepic:

Bine adusă din condei, nimic de zis, numai că scrisul e tare încîlcit, aproape că nici nu se poate citi.

— Poftim, tăticule, rostește Morcoveață, acum-a-i rîndul tău.

În timp ce băiatul stă smirnă și așteaptă să vadă ce-o să spună tată-său, domnul Lepic citește scrisoarea o dată, de două ori, o cercetează îndelung cu privirea, așa cum are obiceiul, apoi mormăie: hm! hm! și o pune pe masă.

S-a dus mirarea primelor clipe, scrisoarea nu mai spune nimic. Acum e a tuturor. Oricine poate să o ia în mînă, să o citească. Ernestina și Felix, la rîndul lor, se apucă să vîneze greșelile de ortografie. „Cu siguranță că aici Morcoveață a schimbat penița: se citește mai lesne.” După asta i-o înapoiază.

Morcoveață răsucesce scrisoarea pe toate fețele și suride prostește, ca și cum ar întreba: „Care dintre voi o vrea?”

În cele din urmă vîră scrisoarea iar în șapcă.

Li se împart darurile. Ernestina primește o păpușă cît ea de mare, ba chiar mai mare, iar Felix o cutie cu soldați de plumb, gata de bătalie.

— Pentru tine am o surpriză, îi spune doamna Lepic lui Morcoveață.

Morcoveață:

Da, știu.

Doamna Lepic:

Aha, știi? Păi, dacă-i așa, n-are nici un rost să-ți mai arăt.

Morcoveață:

Să mă bată Dumnezeu dacă știu!

Și ridică o mînă în sus, cu o mutră serioasă, convingătoare. Doamna Lepic deschide bufetul. Morcoveață gîfie de nerăbdare. Ea vîră mîna înăuntru pînă la umăr și, fără grabă, misterioasă, scoate la iveală o bucată galbenă de carton, pe care e prinsă o pipă de acadea.

Morcoveață strălucește de bucurie. Știe ce are de făcut. Vrea să fumeze în fața părinților, numaidecît, sub privirile invidioase (de, nu se poate să le ai chiar pe toate!) ale lui Felix și ale Ernestinei. Ținînd pipa cea roșie între două degete, scoate pieptul înainte și lasă puțin capul spre stînga. Apoi își rotunjește gura, își sugă obraji și trage din ea cu putere, zgomotos.

Și, după ce a pufăit o dată vîrtos, trimițînd fumul pînă la cer, exclamă încîntat:

— E strașnic, trage bine!

Domnișorii Lepic și domnișoara Lepic sosesc în vacanță. De cum sare din diligență și își zărește părinții, Morcoveață se întreabă:

„Oare să alerg înaintea lor?”

Și șovăie:

„Prea devreme: o să mi se taie răsuflarea; și-apoi, niciodată nu-i bine să întreci măsura”.

Pe urmă, alte amînări:

„De-aici o iau la fugă... ba nu, de-acolo...”

Și alte întrebări:

„Cînd să-mi scot șapca? Și pe cine să îmbrățișez mai întîi?”

Felix și Ernestina i-au luat-o însă înainte și își împart mîngîierile părintești. Cînd vine și rîndul lui Morcoveață, pentru el n-a mai rămas aproape nimic.

— Cum? se aprinde doamna Lepic. Băiat mare și mai spui „tăticule”? Spune „tată” și strînge mîna domnului Lepic ca între bărbați.

Apoi îl sărută o singură dată, pe frunte, ca să nu stîrnească gelozii.

Morcoveață e atît de încîntat vîzîndu-se în vacanță, că-l năpădește plînsul. Așa se întîmplă adeseori: tot anapoda le face el pe toate.

Cînd începe școala (ziua hotărîită este luni 2 octombrie, dimineața, și purcede cu sfeștania), de cum aude în depărtare zurgălăii diligenței, doamna Lepic se repede la copii și-i strînge în brațe. Dar Morcoveață rămîne pe dinafară. Cu mîna întinsă spre curelele imperiale¹, așteaptă răbdător să-i vină și lui rîndul. Și-a pregătît cuvintele de bun-rămas și e atît de trist, încît, fără să-și dea seama, îngînă un cîntec.

— La revedere, mamă, rostește el cu demnitate.

— Ia te uită, i-o întoarce doamna Lepic, da' ce-ți închipui tu, caraghiosule? Ți-e greu să-mi spui „mămico”, așa cum îmi spun frățiorul și surioara ta? S-a mai pomenit așa ceva? Un mucos cu caș la gură și

poftim, i s-a și năzărit să facă pe grozavul!

Totuși îl sărută pe frunte, doar o singură dată, ca să nu stîrnească gelozii.

TOCUL

Cei de la internatul Saint-Marc, unde domnul Lepic i-a adus la învățătură pe Felix și pe Morcoveață, urmează cursurile la liceu. De patru ori pe zi, elevii fac aceeași plimbare. Vara e foarte plăcut; dacă plouă, drumul e atît de scurt, încît apa mai degrabă îi înviorază decît îi muzează, iar, pe deasupra, de la un capăt la celălalt al anului plimbarea asta e cît se poate de folositoare sănătății fiecăruia.

Azi-dimineață, pe cînd se întorceau în cîrd de la liceu, tîrșîindu-și picioarele, Morcoveață, care umbla cu capul în pămînt, aude:

— Morcoveață, uite-l colo pe taică-tău!

Domnului Lepic îi place să-și ia copiii prin surprindere. Sosește cînd nici nu te aștepti și numai ce-l zărești proțăpît pe trotuarul din față, în colțul străzii, cu mîinile la spate și țigara în gură.

Morcoveață și Felix ies din rînd și aleargă la el.

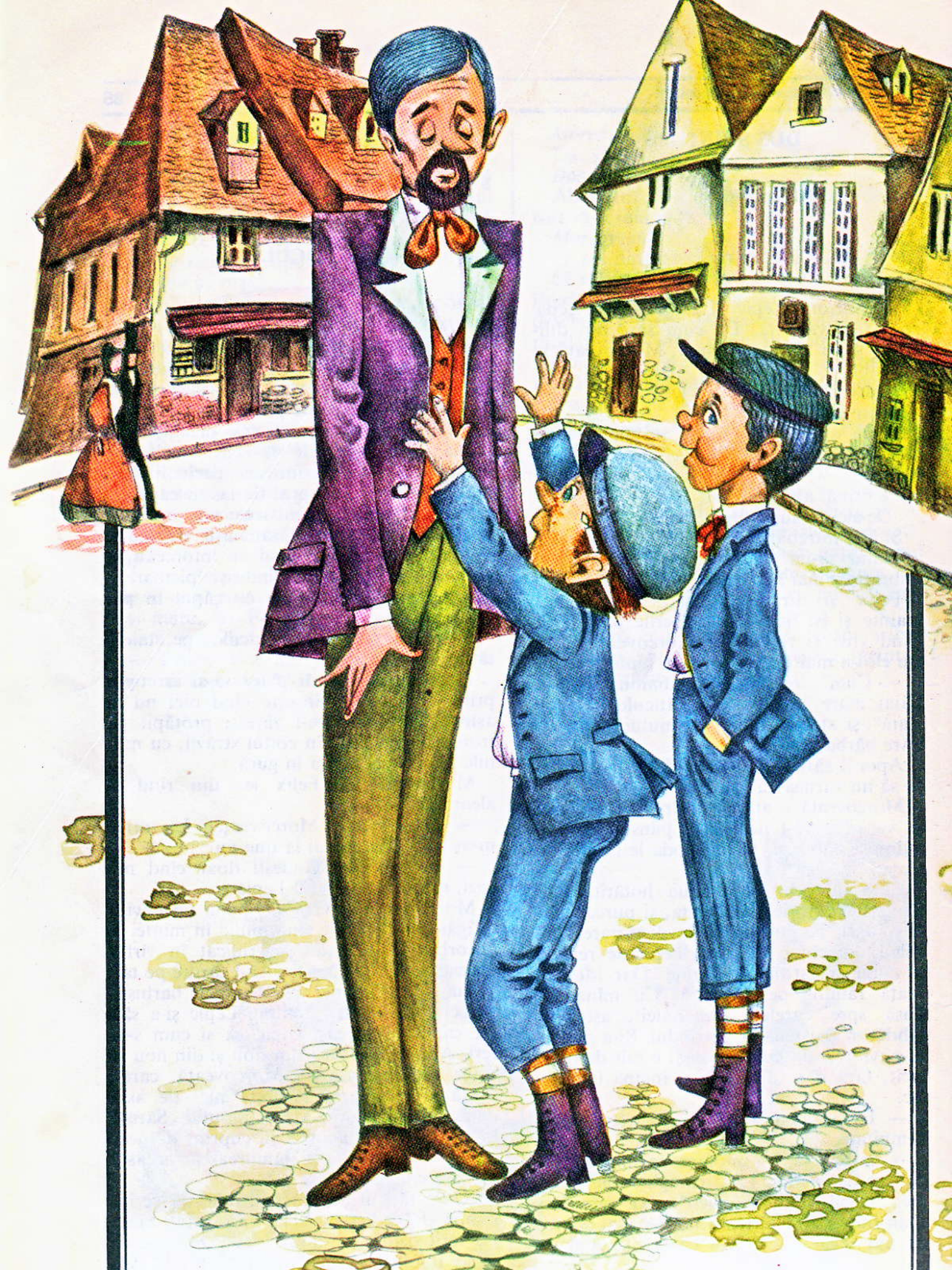
— Zău! spune Morcoveață. La orice m-aș fi gîndit, numai la tine nu.

— La mine te gîndești doar cînd mă vezi, răspunde domnul Lepic.

Morcoveață ar vrea să spună un cuvînt dragăstos, dar nu-i vine nimic în minte. E absorbit de altceva. S-a ridicat în vîrfurile picioarelor și se căznește să-l sărute pe taică-su. Prima oară abia-i atinge barbișonul cu buzele, dar domnul Lepic și-a săltat capul în aceeași clipă, ca și cum s-ar feri. Apoi se apleacă din nou și din nou se trage îndărăt, așa că Morcoveață, care-i caută obrazul, nu reușește nici de astă dată. Abia-i atinge vîrfurile nasului. Sărută în gol. Se lasă păturaș și, cuprins de neli-niște, încearcă să-și lămurească această purtare ciudată.

„Oare tăticul nu mă mai iubește? se întreabă el. Văd că pe Felix l-a sărutat. Și nu s-a ferit deloc: ba dimpotrivă. De mine de ce se ferește? Vrea să mă facă gelos? Așa se întîmplă întotdeauna, am băgat eu de seamă. Dacă stau trei luni departe de-ai

¹ Partea superioară a unui vehicul etajat.

mei. mă topesc de dorul lor. Îmi pun în cap să le sar de gît ca un cățelandru și să-i îmbrățșez pe rupte. dar. cum îi zăresc, gata, mă-ngheață.”

Cufundat în gîndurile-i triste, Morcoveață abia răspunde la întrebările domnului Lepic, care e dornic să știe dacă a început să mai miște la greacă.

Morcoveață:

Așa și așa. Traducerea merge mai bine ca retroversiunea, te mai descurci și pe ghicite.

Domnul Lepic:

Și cu germana cum stai?

Morcoveață:

E grea a naibii pronunția, tăticule.

Domnul Lepic:

Pe dracu! Și cînd începe războiul, cum ai să-i bați pe nemți, dacă ești clei la germană?

Morcoveață:

Pîn-atunci nu stau nici eu degeaba. Mereu te-aud spunînd de război. Las' că nu începe el: așteaptă întii să-mi termin școala, de asta sînt sigur.

Domnul Lepic:

Ce notă ai luat la ultima compunere? Sper că nu ești în coadă.

Morcoveață:

Trebuie să fie și pe-acolo cineva.

Domnul Lepic:

Ei, drace! Și eu care voiam să te iau la masă în oraș. Barem de-ar fi duminică! Așa, peste săptămînă, nu prea-mi place să vă stingheresc de la rosturile voastre.

Morcoveață:

Eu unul n-am prea mult de făcut; tu, Felix, cum stai?

Felix:

La fel. Azi, domnu' nu ne-a dat nimic pentru acasă, a uitat.

Domnul Lepic:

Așa o să înveți mai bine lecția.

Felix:

Păi o știu ca pe apă, tăticule. E tot aia de ieri.

Domnul Lepic:

Oricum, eu zic că e mai bine să vă duceți la internat. Am să caut să rămîn aici pînă duminică și atunci ne scoatem noi pîrleala.

Nici mutra bosumflată a lui Felix, nici tăcerea mîhnită a lui Morcoveață nu întîrzie despărțirea și iată că trebuie să-și ia rămas bun.

Morcoveață aștepta cu îngrijorare clipa asta.

„Acum, cugetă el, o să văd dacă tatii îi place să-l sărut ori ba.”

Se apropie hotărît, privindu-l țintă și întinzînd gura.

Domnul Lepic însă îl ține la distanță cu mîna și de astă dată.

— Pînă la urmă o să-mi scoți ochii cu tocul ăla de după ureche — zice el. N-ai putea să-l scoți atunci cînd mă săruți? Te rog să vezi că și eu scot țigara din gură.

Morcoveață:

Vai, iartă-mă, tăticule drag! Ai dreptate. Într-o bună zi cine știe ce nenorocire se-ntîmplă, și asta numai din vina mea. Nu-i prima oară cînd mi se spune de toc, dar uite că se simte atît de bine după ureche... și eu îl las acolo mereu, încît uit de el. Barem penița să i-o fi scos! Oh, tăticule drag, tare bine îmi pare să aflu asta; va să zică de toc te fereai tu!

Domnul Lepic:

Ei, drăcie! Era cît pe ce să mă chiorăști, și tu rîzi.

Morcoveață:

Nu, tăticule, de altceva rîd: de un gînd prostesc pe care mi-l vîrsem singur în cap.

OBRAJII ROȘII

I

După ce și-a făcut inspecția obișnuită, domnul director al Internatului Saint-Marc iese din dormitor. Elevii s-au strecurat în așternut, înfășurîndu-se în pătură ca într-o teacă, ghemuindu-se ca să nu rămînă dezveliți. Încredințîndu-se dintr-o privire că toată lumea s-a culcat, pedagogul Violone se înalță pe vîrfurile picioarelor și micșorează lumina becului de gaz. Numai decît începe și flecăreala între vecinii de pat. Șoaptele se întretaie de la un cap la altul al încăperii, buzele se mișcă stîrnind un foșnet nedeslușit în tot dormitorul, prin care răzbate în răstimpuri șuierul scurt al unei consoane.

E o larmă surdă, neînteruptă, supărătoare în cele din urmă, și-ți vine să crezi că gungureala asta tainică și neastîmpărată ronțăie liniștea ca niște șoareci.

Violone își pune papucii și se plimbă

citva timp printre paturi, aci gidilind un băiat în talpă, dincolo trăgînd pe altul de ciucurele de la scufie. Pe urmă se oprește lîngă patul lui Marseau, cu care dă seară de seară o pildă de sporovăială prelungită pînă noaptea tîrziu. De cele mai multe ori, şușoteala băieților se înăbușă treptat, ca și cum și-ar trage cîte puțin pătura peste gură, și adorm cu toții, în timp ce pedagogul mai stă aplecat peste patul lui Marseau, cu coatele sprijinite de fierul tare, fără să-i pese de amorțeala brațelor și de furnicăturile ce-l trec pînă în vîrfurile unghiilor.

Se amuză ascultîndu-i istorioarele copilărești și-l ține treaz cu destăinuirii intime și povești de dragoste. Pe Marseau l-a îndrăgît din prima clipă, pentru frăgezimea feței lui, ca bujorul, luminată parcă pe dinăuntru. Țsta nu mai e obraz, e miez de fruct, în care, la cea mai mică schimbare de vreme, se văd vinișoarele întretăindu-se ca liniile unei hărți din atlas sub foia străvezie. Marseau are dealtminteri un fel fermecător de a roși pe neașteptate și fără motiv, din care pricină simți că ți-e drag ca o fată. Deseori, cîte un coleg i-apasă degetul în obraz și apoi și-l retrage iute, lăsînd în urmă o pată albă, năpădită numaidecît de o roșeață gingașă, care se răspîndește ca vinul în apă și se colorează cu nuanțe felurite, de la vîrfurile trandafiriu al nasului și pînă la urechile liliachii. Oricine poate să încerce asta, căci Marseau e îngăduitor și plin de bunăvoință. Băieții l-au poreclit Lămpița. Felinarul. Obraji-Roșii. Putința lui de a se îmbujora după plac a stîrnit multe invidii.

Morcoveață, vecinul său de pat, îl pizmuiește cel mai mult. Gălbejit și slăbănog, ca o paiată cu fața plină de făină, își ciupește zadarnic și pînă la durere obraji și pentru ce? Doar pentru o pată de roșeață îndoielnică, și asta numai cîteodată, nu totdeauna. Și-ar înfige bucuros ghearele și ar jupui plin de ură obraji trandafirii ai lui Marseau, așa cum cojești o portocală.

Astă-seară, cum e de multă vreme pus pe gînduri, de îndată ce-l vede pe Violone apropiindu-se, ciulește urechile bănuitor — și poate pe bună dreptate — dornic să afle adevărul asupra purtărilor tainice ale pedagogului. Pune în joc toată iscusința lui de mic spion: sforăie ușor, ca în glumă, și se întoarce stîngaci pe o parte și pe alta, avînd grijă de fiecare dată să se răsucescă pînă vine din nou în poziția de la început.

II

Vocea lui Violone tremură înăbușit, iar Morcoveață se preface că doarme. Totuși ridică nițel capul: vrea să mai audă.

Marseau ascultă ținîndu-și răsufierea: cuvintele pedagogului i se par cît se poate de firești, dar tremură ca și cum s-ar teme de dezvăluirea unei taine. Violone continuă în șoaptă de-abia auzită. Vorbește dezlînat, parcă de departe, abia deslușești ce spune. Morcoveață nu îndrăznește să se întoarcă; se apropie pe nesimțite, mutîndu-și încet tot corpul, dar nu mai aude nimic. E încordat peste măsură, i se pare că urechile i se scobesc pe dinăuntru și se lărgesc ca o pilnie; totuși nu prinde nici măcar un sunet.

Își amintește că a mai încercat cîndva un simțămînt asemănător ascultînd pe la uși, lipindu-și ochiul de gaura cheii, dorînd să o mărească și să tragă spre el, cum ai trage cu un cîrlig, tot ce voia să vadă.

Într-un tîrziu, pedagogul se apleacă ușor ca o umbră spre Marseau, îl sărută pe frunte, mîngiindu-l cu barbișonul ca și cu un penel, apoi se ridică, și Morcoveață îl urmărește cu privirea cum lunecă printre rîndurile de paturi. Dacă Violone atinge în treacăt vreo pernă cu mîna, cel stingherit se întoarce pe partea cealaltă, suspinînd prelung.

Morcoveață rămîne vreme îndelungată la pîndă. Se teme de reîntoarcerea neașteptată a lui Violone. Marseau s-a și ghemuit în așternut, trăgîndu-și pătura peste cap și, treaz, cugetă la cele petrecute, fără să știe cum să tîlmăcească lucrurile.

Morcoveață a obosit așteptînd. Ca magnetizate, pleoapele i se apropie. Se străduiește să privească țintă becul de gaz aproape stins; dar după ce numără trei balonașe ce înmuguresc în lumină și se grăbesc să iasă din bec, adoarme.

III

A doua zi dimineată, la spălător, în timp ce băieții își freacă ușurel obraji înfrigurați cu capătul prosoapelor abia muiate în apă, Morcoveață se uită dușmănos la Marseau și, căznindu-se să aibă un aer cît mai crunt, izbucnește în ocări, silabisind suierător printre dinți:

— Bibicule! Bibicule!

Marseau se împurpurează la față, dar răspunde fără minie, privindu-l aproape rugător:

— Nu-i adevărat ce crezi tu, dacă-ți spun!

Pedagogul face inspecția mîinilor. Așezați pe două rînduri, băieții arată automat mîinile, întii dosul, apoi palmele, răsucindu-le iute și vîrîndu-le numaidecît în buzunare, la căldură, sau sub pătura cea mai apropiată. De obicei, Violone nici nu se uită. De astă dată însă, tocmai cînd n-ar fi trebuit, vede că Morcoveață are mîinile murdare. Morcoveață, rugat să și le vîre din nou sub robinet, se revoltă. La drept vorbind, parcă se zărește o pată vineție pe mîinile lui, dar băiatul susține că-i un început de degerătură. Pedagogul îi poartă pică, nici vorbă.

Violone e nevoit să-l ducă la domnul director.

Acesta, sculat dis-de-dimineată, pregătește în biroul său verde, vechi de cînd lumea și pămîntul, cursul de istorie pe care-l predă celor mari în clipele de răgaz. Teșindu-și degetele butucănoase de masă, el stabilește punctele principale: aici căderea Imperiului Roman; la mijloc, cucerirea Constantinopolului de către turci; iar mai departe, Istoria Modernă, care începe de nu se știe unde și nu mai are capăt.

E îmbrăcat într-un halat larg, cu brandenburguri, care îi înconjoară pieptul voinic ca niște curmeie răsucite în jurul unei coloane. Se vede cît de colo că-i un mîncăcios; trăsăturile-i sînt grosolane și fața întotdeauna cam lucioasă. Vorbește răstit chiar și cu doamnele, iar crețurile gîtului, revărsate peste guler, i se unduiesc încet și ritmic. Nici mustățile-i stufoase și ochii-i rotunzi nu se uită ușor.

Morcoveață stă smirnă înaintea lui, cu

șapca între genunchi, ca să nu fie stîngenit cîtuși de puțin în mișcări.

Cu o voce care te bagă-n sperieți, directorul întreabă:

— Ce este?

— M-a trimis dom' pedagog să vă spun că am mîinile murdare, da' nu-i adevărat!

Și, conștiincios, Morcoveață și-arată iarăși mîinile, răsucindu-le: întii pe dos, apoi pe față. Ba, ca dovadă, le mai arată și invers: întii pe față apoi pe dos.

— Aha, nu-i adevărat? tună directorul. Patru zile de arest, băiețăș!

— Domnule, să vedeți, spune Morcoveață, dom' pedagog îmi poartă pică!

— Aha! Îți poartă pică? Opt zile, băiețăș!

Morcoveață știe cu cine are de-a face. Nu se miră defel de atîta blîndețe. E hotărît să înfrunte orice. Se înțepenește în loc, își încordează picioarele și așteaptă curajos scatoalca.

Căci domnul director are nevinovatul obicei de-a mai cîrpi din cînd în cînd cu dosul mîinii pe cîte un elev mai îndărătnic: pleosc! Dibăcia celui în cauză e să prevadă lovitura și să se aplece la timp: așa, directorul își pierde echilibrul, făcîndu-i pe toți să rîdă pe-nfundate. A doua oară însă nu mai dă — demnitatea sa îl împiedică să se folosească și el de viclenie. Ori pocnește în plin, ori se lasă păgubaș.

— Știți, spune Morcoveață semeț și curajos de-a binelea, dom' pedagog și cu Marseau se țin de prostii!

Privirea directorului se tulbură numai-decît, de parcă i-ar fi intrat două musculițe în ochi. Își proptește pumnii încheștați

de marginea mesei și se ridică pe jumătate din scaun, cu capul repezit înainte, ca și cum ar vrea să-l izbească pe Morcoveață drept în piept.

— Ce prostii? întreabă el răgușit.

Morcoveață are aerul că-i luat pe nepregătite. Se aștepta (poate nu-i prea târziu) să se pomenească cu una din cărtoarele Henri Martin în cap și, când colo, uite că-i cere amănunte.

Directorul așteaptă. Crețurile i s-au strîns toate ca un colac, ori o perniță, pe care tronează, pieziș, capul.

Morcoveață șovăie, vede că nu-i vin cuvințele nimerite și apoi, dintr-o dată încurcat, își face spinarea gheb, ia un aer care vrea să pară stingaci și plouat, duce mîna spre genunchi, după șapcă, o scoate la iveală turtită, se zgribulește și se gheboșează din ce în ce mai mult, ridică șapca binișor pînă la bărbie și încet, cu violenție ascunsă și făcînd-o pe rușinatul, își viră scăfîrlia de maimuțoi în calota vătuită, fără să scoată o vorbă.

IV

În aceeași zi, în urma unei scurte anchete, lui Violone i se dau papucii. E o plecare mișcătoare, aproape o ceremonie.

— O să mă reîntorc, spune Violone, plec doar pentru cîtva timp.

Dar nu se găsește nimeni să-l creadă. Internatul schimbă mereu personalul, de parcă s-ar teme să nu prindă mucegai. E un adevărat du-te-vino de pedagogi. Pleacă și ăsta la fel ca ceilalți, și pentru că-i cumsecade pleacă mai degrabă. Aproape toți îl îndrăgesc. Are un talent fără de pereche la scrisul etichetelor: *Caiet de teme la limba greacă, aparținînd elevului...* Literele mari sînt ca turnate, seamănă cu literele de pe firme. Băncile se golesc. Elevii fac cerc în jurul lui, la catedră. Mîna-i frumoasă, pe care sclipește piatra verde a unui inel, lunecă cu eleganță pe hîrtie. Așterne o iscălitură în josul paginii. Și ea cade ca o piatră în apă, într-o unduire însoțită de un vîrtej de linii regulate și capricioase totodată, care formează parafa — o adevărată capodoperă. Coadă parafei se rătăcește, se pierde într-însa. Trebuie să te uiți de foarte aproape, să cauți îndelung, ca să o găsești. Se înțelege de la sine că totul e făcut dintr-o singură trăsătură de condei. O dată, Violone a nimerit o împletitură de linii

numită labirint, de care puștii nu mai sfîrșeau să se minuneze.

Toți sînt foarte mîhniți de plecarea lui.

Se înțelege să-l bîzîie pe director cu primul prilej, adică să-și arate nemulțumirea umflîndu-și obrajii și bîzîind ca bărzăunii. Cîndva, într-o zi, prind ei momentul.

Pînă una alta se amărăsc unii pe alții. Violone, care se simte regretat, are cochetăria să plece în timpul unei recreații. Cînd apare în curte urmat de un servitor ce-i duce cufărul, băieții dau buzna cu toții. El le strînge mîna, îi bate prietenește cu palma pe obraz și, împresurat, năpădit din toate părțile, se căznește să-și smulgă pulpanele redingotei, fără să și le sfîșie, zîmbind mișcat. Unii, agățați de barele de gimnastică, se opresc la mijlocul unei tumbă și sar jos, cu fruntea nădușită și cu mînele sumese, rămînînd cu gura căscată și degetele rășchirate din pricina sacizului. Alții, mai calmi, care umblau creanga prin curte, dau din mîini în chip de rămas bun. Servitorul, gîrbovit de povara cufărului, s-a oprit respectuos la cîțiva pași în urma pedagogului, prilej bun pentru o gîgîlice de băiat să-i lipească de șorțul alb mîna cu toate cinci degetele muiate în nisip umed. Obrajii lui Marseau sînt roșii ca bujorul, încît ai zice că-s sulemeniți. Este la prima lui mare durere sufletească; tulburat și silit să recunoască faptul că-i pare rău după pedagog ca după o verișoară, stă însă ceva mai la o parte, neliniștit, parcă rușinat. Violone se îndreaptă spre dînsul fără pic de stînjeală, cînd tocmai se aude un zuruie de geamuri sparte.

Toți ochii se ridică spre ferestruia zăbrelită a arestului, unde se ivește mutra pocită și sălbatică a lui Morcoveață. Galben la față, el se strîmbă în toate chipurile, ca un pui de jivină închis în cușcă, întăritat, cu părul în ochi și dezvelindu-și într-un rînjit dinții albi. Viră mîna dreaptă printre cioburile rămase în cercevea, și ele îl mușcă de parcă ar fi însuflețite, apoi îl amenință pe Violone cu pumnul însîngerat.

— Neghiobule! spune pedagogul. Acum ești mulțumit și tu!

— Păi ce! strigă Morcoveață furios, izbind cu pumnul într-alt ochi de geam. Pe el să-l săruți și pe mine nu? Și, mînjindu-se pe față cu sîngele ce-i șiroiește din mîna zdrelită, adăugă: Și eu am obraji roșii, dacă vreau!

Jules Renard

MORCOVEAȚĂ

EDITURA ION CREANGĂ

De îndată ce Felix și Morcoveață vin acasă de la Internat, doamna Lepic îi pune să se spele pe picioare. E o măsură binevenită, căci acolo, în trei luni de zile, nu s-au spălat nici măcar o singură dată. Dealtfel, nici un articol din prospect nu prevede asta.

— Negre mai trebuie să-ți fie labele, Morcoveață, săracu' de tine! spune doamna Lepic.

A ghicit întocmai. Morcoveață e întotdeauna mai murdar pe picioare decât Felix. De ce oare? Doar trăiesc amândoi alături și duc aceeași viață, sub același acoperământ. Firește, după trei luni, nici picioarele lui Felix nu pot să fie prea albe, dar Morcoveață, după cum singur spune, aproape că nu și le mai recunoaște. Rușinat, și le cufundă în apă cu dibăcia unui scamator. Nici nu-l vezi cum își scoate

ciorapii și cum își vîră picioarele alături de-ale lui Felix, care și le lăfăie pe tot fundul hîrdăului; un strat de jeg se lățește, fără zăbavă, ca o rufă, peste cele două perechi de labe scîrboase.

Potrivit obiceiului său, domnul Lepic se plimbă de la o fereastră la alta. Recitește certificatele trimestriale ale băieților și mai ales însemnările scrise chiar de mîna domnului director. Despre Felix: „Zăpăcit, dar inteligent. Va ajunge departe“.

Și despre Morcoveață:

„Cînd vrea, se distinge, dar nu vrea întotdeauna“.

Gîndul că Morcoveață se poate distinge îi înveselește pe toți. În acest timp, cu mîinile așezate cruciș pe genunchi, el își moaie picioarele, topindu-se de plăcere. Se simte privit. Ai săi îl găsesc parcă și mai slut sub chica roșcovană, cu lațele crescute peste măsură. Domnul Lepic, potrivit dovezilor zgomotoase de dragoste, își arată bucuria de a-l revedea, necăjindu-l. Cînd pleacă de acasă, îi trage un bobîrnac

peste ureche. Când vine acasă, îl împunge cu cotul, și Morcoveață ride din toată inima.

Într-un târziu, domnul Lepic îi trece mîna prin lațe, pocnind din unghii, ca și cum ar vrea să-i omoare păduchii. E gluma lui favorită.

Or, de la bun început, a și omorît unul.

— Oho! face el. Cum ți l-am găbjit, nu mi-a scăpat!

Și în timp ce se șterge nițel cam îngreșat de coama lui Morcoveață, doamna Lepic ridică brațele spre cer:

— Nici că se putea! se tînguie ea, copleșită. Dumnezeuule mare! Halal să ne fie! Ernestina, dă fuga după un lighean. Acum, fetișo, ai și tu treabă.

Ernestina aduce un lighean, un pieptene des, niște oțet într-o farfurioară și vînațoarea începe.

— Păptănă-mă întîi pe mine! urlă Felix. Sînt sigur că mi-a dat și mie.

Se rîciie furios cu unghiile prin cap și cere o găleată de apă, ca să-i înece pe toți.

— Potolește-te, Felix, spune Ernestina, căreia îi place să se sacrifice pentru ceilalți, n-o să te doară deloc.

Îi pune un șervet pe după gît și apoi dă dovadă de o îndemînare și o răbdare de mamă. Cu o mînă îi desparte părul de la rădăcină, cu cealaltă ține, grijulie, pieptenele și-l caută în cap fără să strîmbe din nas și fără teamă că s-ar putea alege și ea cu niscaiva chiriași.

— Încă unul! îi dă Ernestina de știre din cînd în cînd, și de fiecă dată Felix tropăie cu picioarele în hîrdău, scuturînd pumnul spre Morcoveață, care tace și așteaptă să-i vină și lui rîndul.

— Tu ești gata, Felix, spune Ernestina, n-aveai decît vreo șapte, opt, numără-i. O să-i numărăm și pe-ai lui Morcoveață.

Morcoveață îl întrece însă de la prima pieptănătură. Ernestina își închipuie că a dat de cuib și, cînd colo, a cules doar cițiva, la întîmplare, căci sînt puzderie.

Toți fac roată în jurul lui Morcoveață. Ernestina își vede cu sîrg de treabă. Domnul Lepic stă cu mîinile la spate și e numai ochi, ca și cum ar fi un străin curios.

— Vai, vai! Ar trebui o lopată și-o greblă! se văicărește fata.

Felix, ghemuit pe vine, mișcă ligheanul și adună laolaltă păduchii, care pică-n

apă, albi de mătreață. Îi vezi bine cum își frământă piciorușele scurte cit un căpețel de geană. Se leagănă pe apa din lighean și mor la iuteală, din pricina oțetului.

Doamna Lepic:

Zău, Morcoveață, cin' să te mai pri-ceapă? Te-ai făcut mare, ești om în toată firea, ar trebui să-ți fie rușine. Hai, picioarele mai treacă-meargă; poate că abia aici, acasă, ajungi să ți le vezi. Păduchii însă te mănincă și tu nu ceri nici sfatul profesori-lor, nici ajutorul alor tăi. Spune, rogu-te, ce plăcere simți să te lași pradă lighioane-lor astea? Tot capul ți-e numai sînge.

Morcoveață:

Asta-i din pricina pieptenului, mă zgîrie.

Doamna Lepic:

Aha, pieptănul e de vină? Va să zică așa mulțumești tu surioarei tale? L-auzi, Ernestino? Domnul ăsta delicat nu-i mulțu-mit de tine. Ascultă ce-ți spun eu, fetițo, dă-l încolo pe mucenicul ăsta îndărătnic, lasă-l cu păduchii lui.

Ernestina:

Gata pentru azi, mămico. N-am scos decît grosul. Mîine dau din nou iama în ei. Acuma știu că o să trebuiască să mă par-fumez, nu glumă.

Doamna Lepic:

Și tu, Morcoveață, ia ligheanul și pune-l pe zidul grădinii. Să-l vadă tot satul, ca să-ți crape obrazul de rușine.

Morcoveață ia ligheanul și iese pe ușă; după ce-l pune la soare, se așază și el de strajă, alături.

Bătrîna Marie Nanette e cea dintîi care se apropie. De cîte ori îl întîlnește pe Mor-coveață, se oprește în loc, îl iscodește cu ochisorii ei răutăcioși și miopi, clătînînd din scufia-i neagră, și pare să ghicească multe.

— Asta ce-i, întreabă ea?

Morcoveață nu răspunde. Bătrîna se apleacă peste lighean.

— Linte să fie? Zău dacă mai vād. Fe-cioru-meu, Pierre, ar trebui să-mi cum-pere niște ochelari.

Și-și viră degetul, de parcă ar vrea să guste. Hotărît lucru, nu se dumirește defel.

— Și tu ce tot păzești pe-aici, îmbufnat și cu ochii bleojdiți? Pun prinsoare că te-au ocărit și-ai luat una după ceafă. As-cultă, nu ți-s bunică, dar gîndesc și eu cu capul ăsta al meu și-ți plîng de milă, sără-cuțul de tine, că-mi închipui că pătimești destule din pricina lor.

Morcoveață trage cu coada ochiului în jur, vede că maică-sa nu poate să-l audă și-i spune răstit bătrînei Marie Nanette:

— Ei și? Ce-ți pasă? Vezi-ți de-ale ma-tale și dă-mi pace.

CA BRUTUS

Doamna Lepic:

Morcoveață, anul trecut nu te-ai ținut de carte așa cum credeam eu. Însemnările directorului arată c-ai putea mult mai mult. Umbli cu capu-n nori, citești cărți oprite. Ai o ținere de minte grozavă, la oral iei note destul de bune, dar nu-ți faci temele. Uite, Morcoveață, e timpul să te-așterni pe treabă.

Morcoveață:

Nici o grijă, tăticule. Anul trecut m-am cam lăsat pe tînjală, nimic de zis. Acuma însă o să mă țin cu dinții de carte. Totuși nu-ți fâgăduiesc să ajung primul la toate.

Domnul Lepic:

Oricum, tu încearcă.

Morcoveață:

Nu, tăticule, îmi ceri prea mult. N-ajung eu primul nici la geografie, nici la germană, nici la fizică și chimie; avem vreo doi-trei care tocesc la astea pe rupte — sînt cei mai tari — dar încolo, clei. Nu-i chip să le-o iei înainte. Altceva vreau eu — ascultă ce-ți spun, tăticule — vreau s-ajung în scurtă vreme cel mai bun la compunere: să-i las de căruță pe toți. Și dacă cumva nu reușesc, cu toată silința mea, atunci barem n-are de ce să-mi pară rău și-o să strig cu mîndrie și eu, ca Brutus: „O, virtute, tu nu ești decît o vorbă goală!”

Domnul Lepic:

Lasă, băiatule, sînt sigur c-o să-i în-funzi.

Felix:

Tăticule, ce tot îndrugă Morcoveață?

Ernestina:

Eu una n-am auzit.

Doamna Lepic:

Nici eu. Ia mai zi o dată, Morcoveață, s-auzim și noi.

Morcoveață:

N-am spus nimica, mămico.

Doamna Lepic:

Cum nimica? Păi cine amenința cerul

cu pumnul, roșu la față, și turuia de zor, de se auzea pînă-n capul satului? Ia mai spune o dată, să fie cu folos și pentru alții.

Morcoveață:

Lasă, mămico, nu merită osteneala.

Doamna Lepic:

Ba da, ba da! Ai pomenit de unul — cine-i ăla?

Morcoveață:

Matale nu-l știi, mămico.

Doamna Lepic:

Cu atît mai mult. Întîi și-ntîi, te rog să nu faci pe deșteptul și să ascuți.

Morcoveață:

Bine, mămico. Uite, vorbeam cu tata, care-mi dădea sfaturi prietenești și, drept mulțumită, nu știu ce mi-a trecut prin cap să făgăduiesc ceva, așa ca romanul ăla numit Brutus, să invoc virtutea...

Doamna Lepic:

Iaca nu! Acum o scalzi. Te rog să repeți aidoma ce-ai spus adineauri. Mi se pare că nu-ți cer marea cu sarea și-ai putea foarte bine să faci atîta lucru pentru mama ta.

Felix:

Să spun eu, mămico?

Doamna Lepic:

Nu! Întîi el, și pe urmă tu, iar noi o să vedem deosebirea. Haide odată, Morcoveață!

Morcoveață (*îngîină cu o voce plîngăreață*):

„O, vir-tu-te, tu nu ești de-cît o vor-bă goală!”

Doamna Lepic:

Poftim! Nimic nu scoți din copilul ăsta. Mai degrabă s-ar lăsa zvîntat în bătaie decît să-i facă maică-si pe voie.

Felix:

Uite cum a spus, mămico (*Dă ochii peste cap și aruncă priviri sfidătoare*): Dacă n-ajung primul la compunere (*își umflă obrazii și bate din picior*) am să strig și eu ca Brutus (*ridică brațele spre tavan*): „O, virtute (*lasă brațele să-i cadă de-a lungul corpului*), tu nu ești decît o vorbă goală!” Așa a spus.

Doamna Lepic:

Bravo, minunat! Te felicit, Morcoveață! De ce-mi pare însă foarte rău, cu toată încăpăținarea ta, e că o imitație nu prețuiește niciodată cît originalul.

Felix:

Morcoveață, oare chiar Brutus a spus asta? Nu cumva Caton?

Morcoveață:

Brutus, sînt sigur. „Apoi se aruncă în

spada întinsă de un prieten și muri.”

Ernestina:

Morcoveață are dreptate. Ba mi-aduc aminte că Brutus ăsta se prefăcea nebun, cu aur ascuns în toiag.

Morcoveață:

Nu te supăra, surioară, le-ncurci. Îl confunzi pe Brutus al meu cu altcineva.

Ernestina:

Poate. Fii sigur însă că domnișoara Sofia ne predă la istorie tot așa de bine ca și profesorul tău de la liceu.

Doamna Lepic:

N-are a face. Nu vă certați. Totul e să ai un Brutus în familie, și uite că noi îl avem. Și asta numai mulțumită lui Morcoveață, sîc! Nici nu știam de cîtă cinste ne bucurăm. Minunați-vă de noul Brutus. Vorbește latinește ca un episcop și nu toacă de două ori pentru o babă surdă. Suciți-l pe toate părțile: dacă te uiți la el din față, îi vezi petele de pe haina pe care abia a îmbrăcat-o; dacă te uiți din spate, îi vezi nădragii sfîșiați. Dumnezeuule, pe unde s-o mai fi vîrit? Uitați-vă numai în ce hal e Morcoveață-Brutus. Of, lighioaie!

DIN SCRISORILE LUI MORCOVEAȚĂ CĂTRE DOMNUL LEPIC ȘI UNELE RĂSPUNSURI ALE DOMNULUI LEPIC CĂTRE MORCOVEAȚĂ

Morcoveață, către domnul Lepic

Internatul Saint-Marc

Dragă tăticle,

M-am tot ținut de pescuit în timpul vacanței și asta mi-a pus sîngele în mișcare. Niște buboaie cît toate zilele îmi ies pe pulpe. Stau la pat. Zac pe spate și doamna infirmieră îmi pune prișnițe. Atîta vreme cît piroanele astea afurisite nu sparg, mă doare. După aia, nici nu mă mai gîndesc la ele. Numai că se înmulțesc ca puii de găină. Unul trece, alte trei răsar. Nădăjduiesc însă să ies la liman.

Fiul tău iubitor.

Dragul meu Morcoveață.

Dat fiind că te pregătești pentru prima ta împărtașanie și înveți catehismul, trebuie să știi că omenirea nu te-a așteptat pe tine pentru ca să aibă buboane sau piroane, cum le spui tu. Lui Isus Cristos i-au bătut piroane¹ și în picioare și în mâini. Dar el nu se văicărea, deși ale lui erau adevărate.

Curaj!

Tatăl tău care te iubește.

Morcoveață, către domnul Lepic

Dragă tăticule,

Te anunț bucuros că mi-a ieșit o măsea. Deși n-am încă vîrsta, cred că-i o măsea timpurie de minte. Sper că n-o să fie singura și că te voi mulțumi întotdeauna prin sîrguința și buna mea purtare.

Fiul tău iubitor.

Răspunsul domnului Lepic

Dragul meu Morcoveață,

Tocmai acum, cînd ție ți-a ieșit o măsea, una de-a mea a început să se clatine. Chiar ieri dimineață mi-a căzut. Așa că dacă tu ai o măsea mai mult, tatăl tău are una mai puțin. Precum vezi, nu s-a schimbat nimic, numărul măselelor în familie e același.

Tatăl tău care te iubește.

Morcoveață, către domnul Lepic

Dragă tăticule,

Închipuiește-ți că ieri a fost ziua domnului Jacques, profesorul nostru de latină. Toți băieții au hotărît ca eu să-l felicit în numele întregii clase. Mîndru de această cinste, mi-am pregătit îndelung cuvîntarea, presărînd ici-colo și cite un cuvînt latinesc. Fără falsă modestie, eram mulțumit de ea. Am scris-o apoi pe curat, pe o coală mare, ministerială, și, în ziua cuvenită, îndemnat de colegii mei care murmurau: „Du-te, hai, du-te odată!” am prins momentul cînd domnul Jacques nu se uita la noi și m-am apropiat de catedră. Dar abia am apucat să desfăc foaia și să spun cu glas tare:

că domnul Jacques s-a ridicat furios în picioare și-a început să zbiere:

— Marș la locul tău, numaidecît!

Bănuiești că n-am mai stat pe gînduri și am șters-o la iușeală în bancă, în timp ce băieții se piteau, vîrînd nasul în carte, iar domnul Jacques îmi poruncea furios:

— Tradu lecția!

Dragă tăticule, ce spui tu de treaba asta?

Răspunsul domnului Lepic

Dragul meu Morcoveață,

Cînd o să ajungi deputat, atunci ai să vezi lucruri și mai și. Fiecare cu-ale lui. Dacă l-au pus pe profesorul ăsta al tău la catedră, e pesemne ca să vorbească el și să asculte alții, și nu să vorbești tu ca să asculte el.

Morcoveață, către domnul Lepic

Dragă tăticule,

Am dus adineauri domnului Legris, profesorul nostru de istorie și geografie, iepurele pe care l-ai trimis tu. Într-adevăr, mi s-a părut că darul ăsta i-a făcut plăcere. Îți mulțumește călduros. Cum intrașem în casă cu umbrela șiroind de apă, mi-a luat-o chiar el din mîna ca s-o scoată în vestibul. Apoi am vorbit împreună verzi și uscate. Mi-a spus că, dacă vreau, la sfîrșitul anului, o să pot lua premiul întîi la istorie și geografie. Mă crezi oare că tot timpul convorbirii noastre am rămas în picioare și că domnul Legris, care altfel s-a arătat foarte prietenos, ți-o repet, nu mi-a oferit măcar un scaun?

Să fie o scăpare din vedere, sau nepolitete?

Nu știi și-aș fi curios, dragă tăticule, să aflu care-i părerea ta.

Răspunsul domnului Lepic

Dragul meu Morcoveață,

Mereu mi te plîngi de cite ceva. Ba că domnul Jacques te trimite să stai jos, ba că domnul Legris te lasă să stai în picioare. Poate ești încă prea tînăr ca să prezinzi atenții. Și dacă domnul Legris nu ți-a oferit un scaun, iartă-l; de bună seamă că, văzîndu-te așa mic, o fi crezut că stai jos.

Morcoveață, către domnul Lepic

Dragă tăticule,

Aud că trebuie să pleci la Paris. Mă

¹ Joc de cuvinte întraductibil. În limba franceză, „clou” înseamnă deopotrivă furuncul și piron.

bucur de bucuria pe care ai s-o ai vizitînd Capitala, pe care aş voi să o cunosc şi eu şi unde, cu gîndul, voi fi alături de tine. Ştiu că învăţătura nu-mi îngăduie această călătorie, dar mă folosesc de acest prilej şi te întreb dacă n-ai putea să-mi cumperi vreo două cărţi. Cele pe care le am eu le-am învăţat pe dinafară. Alege orice. E totuna. Totuşi, mi-aş dori mai cu seamă *Henriada*, de François-Marie-Arouet (Voltaire), şi *Noua Heloisă* de Jean-Jacques Rousseau. Dacă mi le-aduci (cărţile costă o nimica toată la Paris), îţi jur că pedagogul n-o să mi le confişte niciodată.

Răspunsul domnului Lepic

Dragul meu Morcoveată,

Scriitorii de care-mi vorbeşti erau şi ei oameni ca tine şi ca mine. Ce-au făcut ei poţi să faci şi tu. Scrie cărţi, că după aia ai să le citeşti.

Domnul Lepic, către Morcoveată

Dragul meu Morcoveată,

Sînt tare uimit de scrisoarea ta de azi-dimineaţă. Zadarnic o tot recitesc. Nu mai scrii aşa ca altădată şi vorbeşti de nişte lucruri ciudate, care nu-mi par nici de nasul tău, nici de-al meu.

De obicei ne povesteşti ce ţi s-a mai întîmplat, ne scrii al cîtelea eşti în clasă la învăţătură, despre însuşirile şi cusururile fiecărui profesor, numele noilor tăi colegi, starea rufăriei, dacă dormi şi dacă mănînci bine.

Asta, dealtfel, e ceea ce vreau să ştiu şi eu. Azi, însă, nu mai pricep nimic. De unde pînă unde, mă rog, biîguiala aia despre primăvară, cînd acuma sîntem în toiul iernii? Ce vrei să spui? Ai nevoie cumva de un fular? Scrisoarea ta n-are nici dată şi nu se poate şti dacă mi-o adresezi mie sau cîinelui. Pînă şi scrisul mi se pare schimbat, iar felul cum sînt aşezate rîndurile şi puzderia asta de majuscule mă buimăceşte. Pe scurt, bănuiesc că vrei să-ţi baţi joc de cineva. Presupun că de tine însuşi. Asta nu-i o crimă, dar ţin să te fac atent.

Răspunsul lui Morcoveată

Dragă tăticle,

Un cuvînt la repezeală, ca să te lămuresc cu ultima mea scrisoare. Tu n-ai băgat de seamă: era scrisă în *versuri*.

COTEȚUL

Cotețul ăsta mic prin care s-au perindat, rînd pe rînd, găini, iepuri, porci, gol acum, îi aparţine pe deplin lui Morcoveată, pentru toată vacanţa. Pătrunde înăuntru fără nici o greutate, căci nu mai are uşă. Cîteva urzici lungi şi firave împodobesc pragul, şi atunci cînd Morcoveată le priveşte, întins pe burtă, i se par o adevărată pădure. O pulbere mărunţă acoperă pămîntul. Piatra zidurilor străluceşte de umezeală. Băiatul atinge tavanul cu capul. Aicea-i birlogul lui; aici petrece de minune, după cum îi trăsneşte prin minte, cu mare dispreţ pentru jucării, care mai mult te încurcă.

Mai cu seamă îi place să facă patru cui-buri cu poponeaţa — cîte unul în fiecare colţ al coteţului. Cu mîna adusă în chip de mistrie, îngrămădeşte praful de jur împrejurul turului şi apoi stă aşa.

Cu spatele rezemat de zidul neted, cu picioarele îndoite şi mîinile încrucişate pe genunchi, se simte la adăpost şi tare bine. Adevărat, un locşor mai mic decît ăsta nici că s-ar putea. Uită de lume, nu se mai teme de nimic. Doar o bubuitură zdravănă de tunet l-ar putea tulbura.

Zoaiele de la bucătărie, care se scurg ceva mai încolo, pe gura jgheabului, cînd puhoi, cînd abia picurînd, trimit adieri de răcoare.

Dintr-o dată, alarmă.

Chemări ce se apropie, paşi.

— Morcoveată! Morcoveată!

Un cap se apleacă în prag. Morcoveată se face ghem, îndesîndu-se în pămînt şi în zid. Stă cu gura căscată, ţinîndu-şi răsuflarea, cu privirea încremenită, şi simte cum nişte ochi scotocesc prin întuneric.

— Morcoveată, eşti aici?

Țîmplele-i zvîcnesc, se perpeleşte. Acuşi-acuşi are să urle de spaimă.

— Nu-i aici dihania. Pe unde dracu' o fi?

Paşii se depărtează şi Morcoveată, ceva mai la largul său, îşi destinde un pic mădulele.

Gîndul lui umblă încă pe lungi drumuri de tăcere.

O zarvă cumplită îi umple deodată ure-

chile. Pe tavan o musculiță s-a prins într-o pînză de păianjen și bîzîie, se zbate. Iar păianjenul alunecă într-acolo, de-a lungul unui fir. Are pîntecul alb ca miezul de piine. O clipă rămîne atîrnat în aer, chircit și neliniștit.

Morcoveață stă în capul oaselor și-l pîndește, așteaptă nerăbdător sfîrșitul, și atunci cînd păianjenul, setos de sînge, se năpustește înainte, strîngîndu-și labele în formă de stea și încleștîndu-și prada, el se ridică, stîrnit, în picioare, ca și cum ar vrea să-și ceară partea.

Asta-i tot.

Păianjenul urcă iar sus. Morcoveață se așază pe pămînt și se închide din nou în el însuși, în sufletul lui întunecos de iepure.

Și îndată, asemeni unei șuvițe de apă împovărată de nisip, visarea-i sărăcăcioasă dă de loc neted, se oprește, se face băltoacă și prinde să coclească.

PISICA

I

Morcoveață a aflat ceva: la pescuit de raci, carnea de pisică e cea mai bună momeală, mai bună decît mațele de pui și de-

cît resturile de la măcelărie.

El știe o pisică urgisită, pentru că-i bătrînă, bolnavă și cam chelboasă. O pofteste la el în coteț, la o ceașcă cu lapte. Vor fi singuri. S-ar putea să fie acolo și un șobolan din vreo gaură, dar Morcoveață nu-i făgăduiește decît ceașca cu lapte. A pus ceașca într-un colț. Împinge pisica într-acolo și o îndeamnă:

— Hai, sature-te!

O mîngîie pe spinare, o alintă cu nume drăgăstoase, o urmărește cum linchește de zor și se înduioșează.

— Ei, bătrînico, săraca de tine, bucură-te și tu cît mai poți.

Pisica a isprăvit laptele, linge fundul și buza ceștii, apoi își linge mustățile îndulcite.

— Ei, gata, ai mîncat? întrebă Morcoveață tot mîngîind-o. Mda, știi, ai mai pofti tu o ceașcă, dar vezi că n-am putut s-o șterpelesc decît pe asta. Și, pe urmă, mai devreme sau mai tîrziu...

Zicînd acestea, îi lipește țeava carabinei de frunte și apasă pe trăgaci.

Bubuitura îl năucește. I se pare că pînă și cotețul a sărit în aer, iar atunci cînd fumul se risipește, vede la picioarele sale pisica, privindu-l țintă cu un ochi.

O jumătate de căpățînă a zburat pe unde-a și sîngele se prelinge din ceastălaltă în ceașca cu lapte.

— Nici n-ai zice c-a murit. La naiba! Știi c-am țintit bine.

Și Morcoveață rămne ca o stană de piatră, înfiorat de căutătura galbenă a ochiului nevătămat.

Pisica se cutremură din tot trupul și asta parcă arată că mai trăiește, dar nu face nici o efortare să se urnească din loc. Ba ai zice că singurează anume în ceașcă, ca să nu se piardă nici măcar o picătură pe jos.

Morcoveață nu-i un ageamiu. A ucis păsări sălbatice, animale domestice, un ciine, fie pentru plăcerea lui, fie din îndemnul altora. Așadar se pricepe, știe că dacă dihania nu vrea să moară, trebuie să te grăbești, să n-o slăbești o clipă, să te înverșunezi, să te avinți la nevoie într-o luptă corp la corp. Altfel te năpădește o milă prostească. Te pomenesti nevolnic. Pierzi timpul și nu mai ajungi să-i vii de hac.

Încearcă mai întâi unele zgîndăreli prevăzătoare. Apoi înhață pisica de coadă și-o pocnește de câteva ori cu carabina în ceafă, atît de îndirjit, încît ai crede că fiecare lovitură e cea de pe urmă — cea izbăvitoare.

Gata să-și dea duhul, pisica zgîrie nebunește aerul cu ghearele, se chircește ghem sau se destinde fără crîcnet.

„Cine spunea că pisicile plîng cînd mor?” se întreabă Morcoveață.

Începe să-și piardă răbdarea. Prea s-a lungit povestea asta. Zvirle carabina cît colo, ia pisica în brațe și, îndirjit de ghearele ce-l zgîrie pînă la sînge, cu dinții încheștați și venele umflate, o înăbușă.

Se înăbușă însă și el, se clatină pe picioare, istovit, și se prăbușește la pămînt, cu fața lipită de botul pisicii, cu ochii pironiți în ochii ei.

II

Acum Morcoveață zace în patul lui de fier.

Părinții și prietenii casei, chemați în grabă, se duc să vadă locul dramei, aplecîndu-se sub tavanul scund al cotețului.

— Ah! spune maică-sa. Cu puteri înșutite, și abia i-am smuls pisica sfîrtecătă de la piept. Vă asigur că pe mine nu mă îmbrățișează așa.

Și în timp ce le arată urmele unei cruzimi despre care mai tîrziu, în serile de veghe ale familiei, vor povesti mereu, Morcoveață doarme și visează:

Se plimbă pe malul unui pîriu, pe luciul căruia razele vii ale inevitabilei lune se

mișcă și se întretaie ca andrelele în mișcările cuiva care împletește.

Bucăți de piscică sclipesc în apa limpede, în lațurile de prins raci.

O piclă alburie lunecă peste livadă, ascunzînd poate năluci străvezii.

Morcoveață umblă cu mîinile la spate, vrînd să le arate că nu au de ce să se teamă.

Un bou se apropie de el, se oprește în loc, pufăie, apoi o ia la goană și se face nevăzut, tropăind cu copitele de se aude pînă la cer.

Ce liniște ar fi dacă pîriul gureș n-ar trîncăni și n-ar şușoti atîta, dacă n-ar face atîta zarvă, mai rău ca un sobor de cume-tre.

Plănuind parcă să-i dea una ca să-l si-lească să tacă, Morcoveață ridică încet bățul unui laț și — ce să vezi: niște raci uriași ies la iveală din mijlocul trestiilor.

Se ivesc din apă țepeni, lucioși, și cresc întruna.

Morcoveață încremenește de spaimă, nu mai poate fugi.

Și racii îl împresoară.

Se întind spre gîtlejul lui.

Cum mai trosnesc!

Și își cască larg cleștii.

OILE

Morcoveață nu zărește la început decît un fel de ghemotoace săltărețe, care scot niște țipete asurzitoare și învălmășite, asemenea copiilor puși pe joacă în curtea unei școli. Un ghemotoc îi zbughește printre picioare și lui îi sare inima din loc. Altul țîșnește, ca o ghiulea, printr-o deschizătură. E un miel. Și Morcoveață ride singur de spaima lui. Ochii i se deprind treptat cu întunericul și deslușește limpede totul.

A început vremea fătăturii. În fiecare dimineață, fermierul Pajol mai numără vreo doi-trei mieluți. Îi găsește rătăciți printre mamele lor, stîngaci, clatinîndu-se pe piciorușele țepene — patru bețe neîndemînatice cioplite.

Morcoveață nu îndrăznește încă să-i

mîngîie. Mai cutezători, mieluții s-au și apucat să-i molfăie pantofii sau se prop-tesc de el cu picioarele dinainte, ținînd un fir de fin în bot.

Bătrînii fătăți de vreo săptămînă se zbenguie opintindu-se pe picioarele din-dărăt, gonesc în zigzag. Cei de-o zi, plă-pînzi, se poticesc pe piciorușe și cad pe genunchii lor colțuroși, ca să se ridice în-dată, plini de viață. Unul mititel, pe care maică-sa abia l-a adus pe lume, se tîrăște anevoie, năclăit tot. Maică-sa, stingherită de bășica umflată de apă care bîldicie neîncetat, îl alungă, împingîndu-l în lături cu botul.

— Asta-i o mamă rea! spune Morcoveață.

— Păi dobitoacele-s la fel ca oamenii, spune Pajol.

— L-ar da la doică, nici vorbă.

— Cam așa, mormăie Pajol. Sînt atîția pe care trebuie să-i hrănești cu biberonul — biberoane din alea cum se vînd la spițerie. Numai că asta nu ține mult — pînă la urmă, maică-sa se îmbunează. Nu-i greu să le îmblînzești.

Apucă oaia de ceafă și oduce deoparte, într-un țarc. Acolo-i leagă o mînă de paie pe după gît, ca să o cunoască, dacă se în-tîmplă și scapă. Mielul s-a ținut după ea. Oaia mestecă cu un crăntănit de roză-toare, iar micuțul, scuturat de fiori, se ri-dică pe piciorușele-i plătînde și încearcă să sugă, scîncind, cu botul înfășurat într-un soi de peltea tremurătoare.

— Și crezi că se îmbunează maică-sa? întreabă Morcoveață.

— Da, numai să se lecuiască, spune Pajol, a fătat greu.

— Cu toate astea, eu nu-mi schimb gîndul, stăruie Morcoveață. De ce să nu dai mieluțul în grija alteia?

— Nu l-ar primi, răspunde Pajol.

Într-adevăr, din cele patru colțuri ale tîrlei, behăielile mamelor se încrucișează, vestind vremea suptului, și deși lui Morcoveață i se par că toate sună la fel, mieii le deosebesc, căci fiecare dă buzna drept spre ugerul maică-si.

— Aici, la tîrlă, reia vorba Pajol, nici pomeneală de hoațe de copii.

— Ciudat, spune Morcoveață, instinct

de familie la caierele astea de lână. Cum să-ți-l lămurești? Peșemne că agerimea mirosului e totul.

Și aproape c-ar vrea să astupe botul unei oi ca să vadă care-i adevărul.

Gîndește adînc la asemuirea dintre oameni și oi și-ar dori să știe numele fiecărui miel în parte.

În timp ce ei sug, măicuțele lor, cu pîntecele încordat de împunsăturile boturilor lacome, mănîncă cu o liniște plină de nepăsare. Morcoveață vede în jgheabul cu apă un capăt de lanț, niște șine de roată și o lopată hîrbuită.

— E curat jgheabul dumitale, n-am ce zice! rostește el cu subînțeles. Sint sigur că vrei să le faci sîngele mai vînos cu fierăria asta.

— Chiar așa, încuviințează Pajol. Nimic nu-ți scapă.

Și-l îndeamnă pe Morcoveață să guste apa. Ca să fie mai întăritoare, aruncă în jgheab tot ce-i pică în mînă.

— Vrei o căpușă? întreabă el.

— Cum nu, spune Morcoveață, fără să știe despre ce-i vorba. Îți mulțumesc.

Pajol scotocește prin lîna bogată a unei oi și scoate cu unghiile la iveală o căpușă galbenă și dolofană, pîntecoasă, ghiftuită, uriașă. După cum îl încredințează Pajol, două ca astea ar putea să înfulece capul unui copil ca pe o prună. Pune căpușa în palma lui Morcoveață și-l îndeamnă, dacă vrea să ridă și să facă haz, să o strecoare fratelui ori surioarei sale pe după gît sau în păr.

Căpușa s-a și pus pe treabă — se înfinge în piele. Morcoveață simte niște pișcături în degete, ca și cum ar pica mazărice. Pișcăturile astea ajung iute la încheietura mîinii și suie mai departe, spre cot. Parcă n-ar fi doar o singură căpușă, ci o puzderie, și s-ar fi pus să-i roadă cotul pînă la umăr.

Vai de ea! Morcoveață o strînge între degete, o strivește, apoi își șterge mîna pe spatelul unei oi, fără ca Pajol să bage de seamă ceva.

O să-i spună că a pierdut-o.

Morcoveață, dus pe gînduri, mai ascultă cîteva clipe behăielile ce se liniștesc treptat. Curînd, nu se va mai auzi decît foșnetul finului mestecat domol între fălci.

Agățată în iesle de o vergea, o sarică vîrgată pare să păzească oile singură, singurică.

NAȘUL

Uneori, domnul Lepic îi dă voie lui Morcoveață să se ducă la nașu-său, ba chiar să și doarmă la dînsul. Nașul e un bătrîn ursuz și singuratic, care-și petrece viața la pescuit sau prin vie. Nu iubește pe nimeni, doar de Morcoveață îi place.

— Ai venit, mînzule? întreabă el.

— Am venit, nașule, răspunde Morcoveață, fără să-l îmbrățișeze. Mi-ai pregătit undița?

— Ne-ajunge una la amîndoi, e de părere nașul.

Morcoveață deschide ușa hambarului și își vede undița gata pregătită. Așa-l necăjește nașul întotdeauna, dar el s-a obișnuit și nu se mai supără: mania asta de bătrîn nu le tulbură cu nimic prietenia. Cînd nașul zice da, tu trebuie să înțelegi ba, și de-a-ndoaselea. Totu-i să bagi de seamă.

„Dacă așa-i place lui, eu n-am nimic de zis”, cugetă Morcoveață.

Și rămîn prieteni buni.

Nașul, care de obicei nu face mîncare decît o dată pe săptămînă, acum, în cînsa lui Morcoveață, pune la foc o oală mare cu fasole, în care azvîrle și o bucată zdravănă de slănină, iar ca să înceapă ziua cu bine, îi spune că e musai să dea pe gît o cană cu vin.

Pe urmă se duc la pescuit.

Nașul se așază pe malul apei și desfășoară fără grabă ața undiței — ața bună, de Florența. Apoi întepeneste cu niște pietroaie prăjinile lui grozave. Nu prinde decît baboi mari, pe care-i pune degrabă la răcoare, înfofoliți într-un ștergar, ca pe niște sugaci în scutece.

— Bagă de seamă, îi spune el lui Morcoveață, pînă nu vezi pluta afundîndu-se de trei ori, să nu tragi undița.

Morcoveață:

De ce de trei ori?

Nașul:

Cînd s-afundă prima oară, nu-nseamnă nimic: peștele doar ciocănește. La a doua, se schimbă treaba: înghite mo-meala. A treia oară — gata, nu mai scapă. Niciodată nu-i prea tîrziu.

Lui Morcoveață îi place mai mult să

prindă porcani. Se descaltă, intră în apă și scormonește cu picioarele nisipul de pe fund, tulburînd totul în jur, iar porcanii, proști, dau buzna, și Morcoveață scoate cîte unul de fiecare dată cînd aruncă undița. Abia mai are timp să strige către nașu-său:

— Șaisprezece, șaptesprezece, optsprezece!...

Cînd nașul vede că soarele-i deasupra capului, se duc să prînzească. Și-l îndoapă pe Morcoveață cu fasole albă.

— Nu există nimic mai bun pe lume, spune el, dar mie-mi place să fie fiartă bine. Mai degrabă mușc dintr-o cazma decît să mănînc fasole nefiartă; aia scrișnește și crăntăne între dinți ca alicele într-o aripă de prepeliță.

Morcoveață:

Parcă se topește în gură. Nu-i vorbă, nici aia gătită de mama nu-i mai prejos. Și totuși, nu-i la fel. Pesemne că ea se zgîrcește la slănină.

Nașul:

Mînzule, îmi crește inima cînd te văd cum înfuleci. Pun prinsoare că la maică-ta acasă nu te prea scoli sătul de la masă.

Morcoveață:

Asta depinde de pofta ei de mîncare. Dacă i-e foame, pînă se satură ea, măndop și eu. Cînd își pune ei în farfurie, îmi pune și mie, fără să mai țină socoteală. Cînd a isprăvit, am isprăvit și eu.

Nașul:

Dacă ești găgăuță și nu mai ceri.

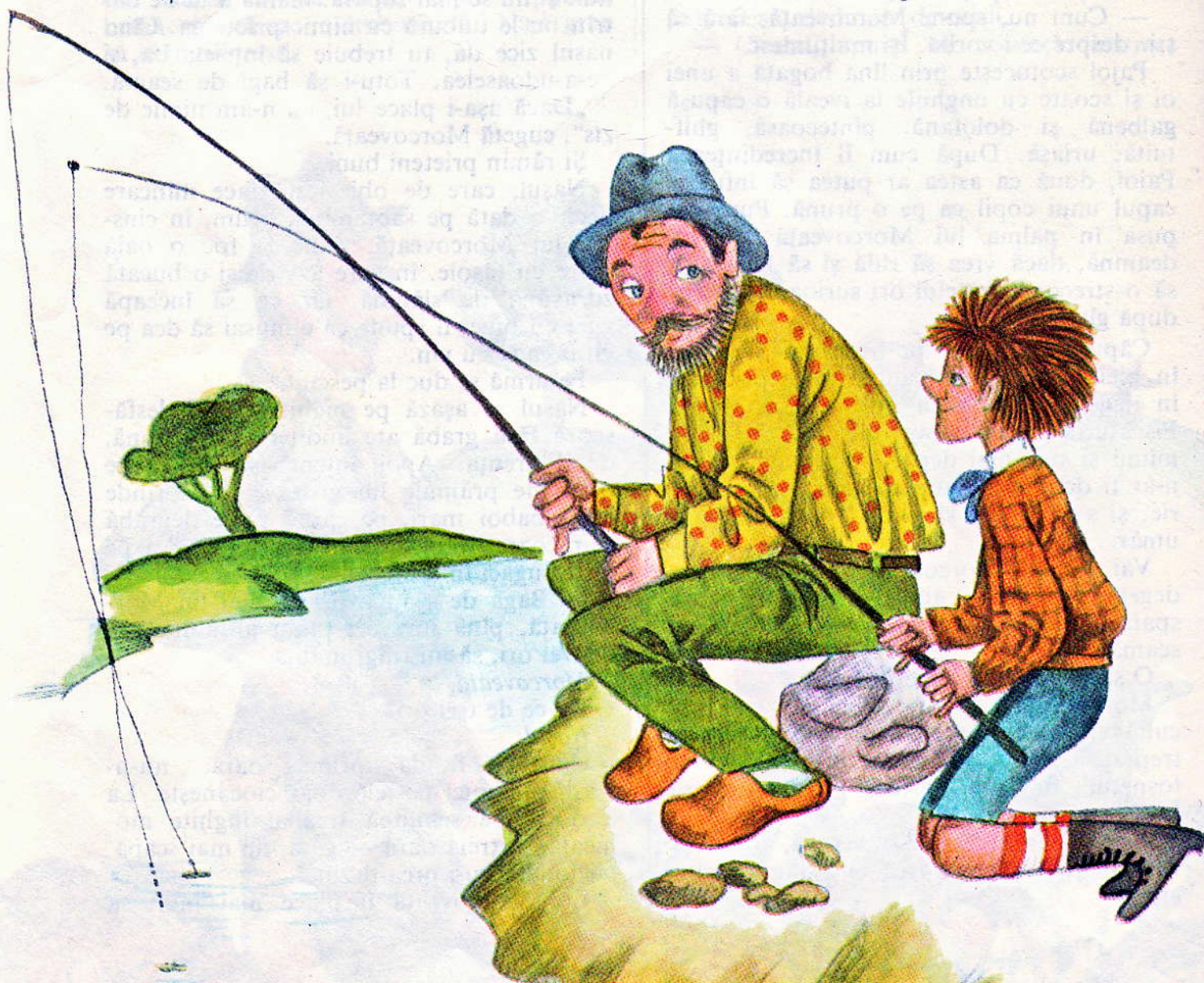
Morcoveață:

Ehe, ușor de spus, nașule! Afară de asta, e mai bine să nu te scoli sătul de la masă.

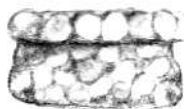
Nașul:

Și eu, care n-am copii, aș linge și o maimuță în dos, dacă maimuța asta ar fi copilul meu! Dracu' să mai înțeleagă!

Sfîrșesc ziua în vie, unde Morcoveață cînd se uită la nașu-său cum sapă, ținîndu-se pas cu pas după el, cînd stă tolănit pe vreun maldăr de araci și suge smicele de răchită, cu ochii pironiți la cer.

FÎNTÎNA

Cu nașul, Morcoveață nu se culcă de dragul somnului. Odaia e rece ; în schimb, salteaua de puf ține cald, nu glumă, și-n așternutul moale pentru ciolanele bătrîne ale nașului, pe fin îl trec nădușelile. Vorba-i însă că doarme departe de maică-sa.

— Va să zică a băgat frica în tine, ai ? spune nașul.

Morcoveață :

Sau mai degrabă eu sînt ăla care n-o înfricoșez de ajuns. Uite, cînd vrea să-l chel-fănească pe frate-meu, el și înhață coada măturii, i se proțăpește în față, și zău de n-o face să se lase păgubașă. Din pricina asta îl ia și cu binișorul. Zice că Felix e tare simțitor din fire și nu-i chip s-o scoți la capăt cu el cu ciomăgeala. Asta-i bună doar cînd e vorba de mine.

Nașul :

Ar trebui să pui și tu mîna pe mătură, băiatule.

Morcoveață :

Oho, de-aș avea curaj ! Felix și cu mine ne-am luat adesea la bătaie, fie în joacă, fie de-adevăratelea. Sînt la fel de voinic ca el și aș ști să mă apăr la fel de bine. Dar mă și văd ridicînd mătura la mama ! Ar crede c-am adus-o pentru ea. Din mîinile mele ar cădea într-ale ei și nu știu, zău, dacă nu mi-ar și mulțumi înainte să-nceapă să mă croiască.

Nașul :

Dormi, mînzule, dormi !

Somnul însă nu se lipește de nici unul. Morcoveață se foiește, se înăbușă, vrea aer, și bătrînului i se face milă de el.

Cînd e gata să adoarmă, nașul l-apucă deodată de braț.

— Ești aici, mînzule ? întrebă el. Vi-sam și te credeam iar în fîntînă. Îți mai aduci aminte de fîntînă ?

Morcoveață :

Ca și cum aș fi acolo și-acuma, nașule. Nu zic nimic, dar prea des îmi spui de fîntînă.

Nașul :

Sărăcuțul de tine, numai cît mă gîndesc și simt cum mi se-ncrește carnea. Stăteam pe iarbă și mă furase somnul. Tu te jucai pe ghizdul fîntîinii, ai alunecat și ai căzut

înăuntru : urlai, te zbăteau, și eu, păcătosul de mine, n-aude, n-a vede. Apă, ce-i drept, era abia cît să îneci o pisică. Dar tu nu te ridicai. Asta e nenorocirea. Spune, nu ți-a dat prin cap să te ridici în picioare ?

Morcoveață :

Parcă mai știu eu la ce mă gîndeam acolo în fîntînă ?

Nașul :

Pînă la urmă, bălăceala ta m-a trezit. Era și timpul. Sărăcul de tine ! Bietul de tine ! Azvîrleai apă pe gură ca o pompă. Te-am schimbat, ți-am dat să-mbraci hainele de duminică ale lui Bernard.

Morcoveață :

Da, și ce mai pișcau, ce mă mai scărpinam ! Erau țesute din păr, ai ?

Nașul :

Nu, dar Bernard n-a avut să-ți dea o că-mașă curată. Rid eu azi, dar atunci, un minut, o clipă mai trebuia și mort te sco-team afară.

Morcoveață :

Acum aș fi departe.

Nașul :

Pușchea pe limbă-ți. M-am luat eu singur la rost, ce crezi, și de-atunci nu mai am noapte tihnită. Drept pedeapsă mi-am pierdut somnul ; așa mi se și cuvine.

Morcoveață :

Păi da' mie nu mi se cuvine și abia aștept să dorm.

Nașul :

Hai, dormi, mînzule, dormi.

Morcoveață :

Dacă vrei să dorm, nașule, nu mă mai ține de mîna. După ce-mi fac somnul, ți-o dau eu singur. Și trage piciorul mai încolo. E păros. Nu pot să dorm cînd m-a-tinge cineva.

PRUNELE

După ce s-au sucit și s-au răsucit o bucată de vreme în așternut, nașul întreabă :

— Dormi, mînzule ?

Morcoveață :

Nu dorm, nașule.

Nașul :

Nici eu. Tare m-aș scula. Ce-ai zice să mergem după rîme ?

— Mda, ar fi ceva, răspunde Morcoveață.

Sar amîndoi din pat, se îmbracă, aprind un felinar și se duc în grădină.

Morcoveață poartă felinarul, iar nașul o cutie de tablă, pe jumătate umplută cu pămînt umezit, în care păstrează rîmele pentru undiță. Le acoperă cu mușchi jilav, așa că nu duce lipsă niciodată de momeală. În zilele ploioase are o pradă îmbelșugată.

— Bagă de seamă, umblă ușurel să nu le strivești, spune el către Morcoveață. De nu m-aș fi temut de răceală, nici nu puneam cipicii. La cel mai mic zgomot, rîma se și trage în gaură. N-o prinzi decît dacă-i departe de bîrlogul ei. Trebuie s-o apuci dintr-o dată și s-o strîngi nițel, că altfel alunecă. A intrat pe jumătate în gaură, dă-i pace : o rupi, și rîma îmbucătățită nu face nici două parale. Mai întîi că le putrezește pe alelalte, ș-apoi peștele de soi nici nu se uită la ea. Sînt pescari care se calicesc pentru o rîmă ; rău fac. Peștii frumoși nu-i prinzi decît cu rîme întregi, vii, care mișcă pe fundul apei. Peștele crede că vor să fugă, se repede și le înhață fără nici o bănuială.

— Mie aproape toate îmi scapă, mormăie Morcoveață. Mi-am umplut degetele de balele lor murdare.

Nașul :

Rîma nu-i murdară. O rîmă-i tot ce poate fi mai curat pe lume. Se hrănește numai cu pămînt, și dacă o storci, nu iese decît pămînt din ea. Eu unul le-aș minca.

Morcoveață :

Ți le dau și pe-ale mele. Ia mîncă, să văd și eu.

Nașul :

Astea-s cam mari. Ar trebui mai întîi să le prăjești și apoi să le întinzi pe piine. Viermișorii mici îi mîncă și cruzi : bunăoară pe cei din prune.

Morcoveață :

Mda, știu. De-aia le faci greață alor mei, mamei mai cu seamă. E destul numai să se gîndească la tine și i se întorc mațele pe dos. Din partea mea n-ai decît, eu n-o să mă iau după tine ; totu-i că ești om de treabă și că ne-nțelegem de minune.

Ridică nițel felinarul, apucă o creangă și culege cîteva prune. Pe cele bune le păstrează pentru el, pe cele viermănoase le dă nașului, care spune, înghițindu-le pe nemestecate, cu sîmbure cu tot :

— Astea-s cele mai bune.

Morcoveață :

Hm, pînă la urmă o s-ajung să le mînc și eu ca tine ! Mi-e frică doar c-o să-mi miroasă gura și-o să simtă mama cînd mă sărută.

— Nu miroase deloc, na, face nașul, suflînd în nasul finului.

Morcoveață :

Adevărat. Duhnești doar a mahorcă. Și cum duhnești ! Știi, mi-ești tare drag, nașule, dar mi-ai fi și mai drag decît oricine pe lumea asta, dacă n-ai trage din lulea.

Nașul :

Eh, mînzule, mînzule, asta-i sănătate !

MATILDA

— Mămico, știi, îi dă de veste Ernestina doamnei Lepic, abia trăgîndu-și răsuflarea, Morcoveață cu Matilda se joacă iar de-a mirele și mireasa. Sînt în livadă, Felix îi gătește. Și, după cîte știu eu, jocul ăsta e interzis.

Într-adevăr, în livadă, Matilda stă nemîscată și țeapănă sub găteala florilor de sunătoare. Împodobită din cap pînă-n picioare, pare o adevărată mireasă, cu lămiță în păr. Cu ce-i pe ea, și-ar putea alina toată viața durerile de burtă.

Împletite mai întîi în chip de cunună, pe creștet, florile coboară pe sub bărbie, pe spate, pe brațe, valuri unduioase, i se încolăcesc pe după mijloc și se aștern la pămînt într-o coadă șerpuitoare, pe care Felix o lungește întruna, neobosit.

Într-un tîrziu, se dă cîțiva pași îndărăt și spune :

— Gata, nu mai mișca ! Morcoveață, acuma-i rîndul tău !

Morcoveață e gătit și el ca un mire, e înzorzonat din belșug cu flori de sunătoare, printre care, ici-colo, ies la iveală ba o măciulie de mac, ba niște bobite de păducel, ba o păpădie galbenă — asta ca să se deosebească de Matilda. N-are chef de rîs și tustrei păstrează un aer serios, cum se cuvine în asemenea împrejurări solemne. La înmormîntare trebuie să fii trist de la început pînă la sfîrșit ; la nuntă, serios pînă după cununie. Altfel, jocul n-are nici un haz.

— Luați-vă de mînă ! poruncește Felix. Porniți înainte ! Și nu vă grăbiți.

Amîndoi înaintează domol, puțin depărtați unul de altul. Cînd se împiedică în trenă, Matilda o ridică și o ține între degete. Morcoveață o așteaptă galant, rămînînd cu un picior în aer.

Felix îi duce prin livadă. Merge de-a-nădăratelea și bate tactul cu brațele întinse, arătîndu-le în ce ritm să pășească. Se închipuie primar și îi salută, apoi preot și îi binecuvîntează, apoi prietenul care vine cu felicitări și urări, apoi lăutar și scîrțîie din două bețe încrucișate.

Și-i plimbă așa încoace și încolo.

— Stați ! poruncește. Uite că se desface.

Zăbovesc în loc cît apasă cu palma cununa Matildei, apoi alaiul se pune iar în mișcare.

— Au ! țipă Matilda, strîmbîndu-se.

Un vrej de sunătoare îi trage părul în jos. Felix îl smulge. Pornesc mai departe.

— Gata, spune el, acum sînteți căsăto-

riți : hai, pupați-vă.

Și cum ei șovăie :

— Ei, ce e ? Hai pupați-vă. Mirii se pupă. Faceți-vă și voi ochi dulci, o declarație acolo. Stați de parcă ați fi de lemn.

Dîndu-și ifose de om mare, își bate joc de stîngăcia lor — el care poate a și rostit vorbe de dragoste. Dă exemplu și o sărută cel dintîi pe Matilda, ca să nu spună că nu s-a ales cu nimic.

Morcoveață își ia inima în dinți, dă deoparte florile ce atîrnă pe fața Matildei și o sărută pe obraz.

— Nu glumesc, se aprinde el. Cu tine m-aș însura bucuros.

Matilda îi întoarce pe loc sărutul și-n clipa următoare, stînjiți și stîngaci, roșesc amîndoi.

Felix rînjește :

— Te-ai înroșit ca un rac.

Își freacă două degete unul de altul și spune din vîrfurile buzelor, foarte înțepat :

— Da' proști mai sînt ! Și-nchipuie că-i de-adevăratelea.

— Întîi și-ntîi nici n-am roșit, i-o întoarce Morcoveață, așa că n-ai decît să rînjești cît poțeste. Nu mă împiedici tu să mă-nsor cu Matilda, dacă și mămica o să vrea.

Dar iată că mămica vine singură, să spună ea, cu gura ei, că nici nu se gîndește la așa ceva. Împinge porțița și intră în livadă, urmată de Ernestina, care i-a pîrît. Trecînd pe lîngă gardul de mărăcini, rupe o jordine, de pe care smulge frunzele, dar de spini nu se atinge.

Vine spre ei valvîrtej, ca o furtună.

— Păzea ! strigă Felix și-o șterge în fundul livezii.

Aici e la adăpost și poate să vadă tot ce se petrece.

Morcoveață nu dă niciodată bir cu fugiții. E fricos de felul lui, însă-i place să sfîrșească povestea cît mai repede ; în schimb, azi se simte viteaz.

Matilda tremură și plînge cu sughițuri, ca o vădană.

Morcoveață :

Nu te teme. O știu eu pe mămica. Numai pe mine mă arde. Eu încasez totul.

Matilda :

Da, dar mămica ta o să mă spuie mămichiile mele și mămica o să mă bată.

Morcoveață :

O să te corijeze ; se spune corijează, ca și cum ar fi vorba de temele de vacanță. Maică-ta te corijează ?

Matilda :
Uneori, depinde.

Morcoveață :

La mine asta-i ceva sigur, întotdeauna.

Matilda :

Păi n-am făcut nimic.

Morcoveață :

N-are a face. Bagă de seamă.

Doamna Lepic se apropie. Acum e cu neputință să-i mai scape. Are tot timpul. Încetinește pasul. A ajuns atât de aproape, încît Ernestina, de teamă să n-o încaseze și ea la învălmășeală, se oprește în marginea cercului unde se va petrece totul. Morcoveață se proțăpește în fața „nevesti-si“, care hohotește și mai și. Sunătoarea își amestecă florile. Jordia doamnei Lepic se ridică, gata de treabă. Morcoveață, palid și cu capul tras între umeri, își încrucișează brațele la piept. Parcă-l și ustură pielea, parcă-l și arde spinarea, totuși are trufia să se rățoiască :

— Și ce-i rău într-asta ! Ne-am mai distrat și noi puțin !

CASA DE BANI

A doua zi, dînd ochii cu Morcoveață, Matilda și începe :

— Maică-ta a venit de i-a spus mămi-chii totul și am mîncat o papară numărul unu. Dar tu ?

Morcoveață :

Nu mai țin minte. Pe tine, însă, te-a bătut degeaba : că doar n-am' făcut nimica rău.

Matilda :

De bună seamă că nu.

Morcoveață :

Știi, eu vorbeam serios atunci cînd spuneam că m-aș însura cu tine.

Matilda :

Și eu m-aș mărita cu tine, cu dragă inimă.

Morcoveață :

Eu aș putea să mă uit la tine de sus, fiindcă tu ești săracă și eu bogat, dar n-ai grijă, eu te prețuiesc.

Matilda :

Ești bogat tare, Morcoveață ?

Morcoveață :

Babacii au pe puțin un milion.

Matilda :

Și cît face asta, un milion ?

Morcoveață :

Mult; milionarii n-ajung niciodată la fundul sacului.

Matilda :

Ai mei se plîng că n-au destul.

Morcoveață :

O ! Și-ai mei la fel. Toți se plîng, ca să-i înduioșeze pe cei din jur și să-i îmbuneze pe invidioși. Da' noi sîntem bogați, știu eu. La fiecare întîi ale lunii, tătîcul rămîne singur o clipă la el în odaie. Și eu aud cum scrișnește încuietoearea casei de bani. Așa cum se aud brotăceii seara. Tătîcul spune un cuvînt pe care nu-l știe nimeni — nici mama, nici frate-meu, nici soră-meă — nimeni afară de el și de mine, și casa de bani se deschide. Atunci, el scoate bani dinăuntru și se duce de-i pune pe masa bucătăriei. Îi zornăie în mîină, fără vorbă, pentru ca mămica, prinsă de treburi la cuptor, să bage de seamă. Pe urmă pleacă, iar mămica se întoarce și înhață banii.

Așa-i în toate lunile și asta ține de multă vreme, dovadă că în casa de bani e mai mult de un milion.

Matilda:

Și ca s-o deschidă zici că trebuie să spuie un cuvînt anume? Ce cuvînt?

Morcoveață:

Nu-ți mai bate capul de pomană. Ți-l spun eu cînd o să fim căsătoriți, numai dacă-mi făgăduiești că n-o să-l afle nimeni niciodată.

Matilda:

Spune-mi-l acum. Uite, îți făgăduiesc că nimeni n-o să-l afle.

Morcoveață:

Nu, asta-i secretul meu și-al lui tăticu'.

Matilda:

Nici nu-l știi. Dacă l-ai ști, mi l-ai spune.

Morcoveață:

Ba să mă ierți, îl știu!

Matilda:

Sic! Sic! Nu-l știi, nu-l știi.

— Pe ce te prinzi că-l știu? rostește grav Morcoveață.

— Pe ce? i-o întoarce cu șovăială Matilda.

— Lasă-mă să pun mîna unde vreau, urmează Morcoveață, și ți-l spun.

Matilda îl privește lung. Nu înțelege prea bine ce vrea. Își mijește ochii șireți, și acum e de două ori mai curioasă.

— Tu spune-l întîi, Morcoveață.

Morcoveață:

Da' te juri că după aia mă lași să pun mîna unde vreau?

Matilda:

Mămica nu-mi dă voie să jur.

Morcoveață:

Atunci nu ți-l spun.

Matilda:

Nici nu-mi pasă de cuvîntul ăsta al tău! Află că l-am ghicit, da, l-am ghicit.

Morcoveață, nerăbdător, forțează lucrurile.

— Ascultă, Matilda, n-ai ghicit nimic. Dar mie mi-ajunge cuvîntul tău de onoare. Uite, cuvîntul pe care-l spune tata înainte să deschidă casa de bani este „Lustrucu”. Acuma gata, pot să pun mîna unde vreau.

— Lustrucu! Lustrucu! repetă Matilda, dîndu-se îndărăt, cu plăcerea de a cunoaște o taină și cu teama că taina asta nu face două parale. Adevărat, nu rîzi de mine?

Apoi, cum Morcoveață se apropie de ea fără să răspundă și plin de hotărîre, cu mîna întinsă înainte, fata o rupe la fugă. Și el o aude chicotind.

Matilda abia s-a făcut nevăzută și Morcoveață aude deodată în spate un hohot batjocoritor.

Se întoarce. Un argat de la castel scoate capul prin geamlicul grajdului și rînjește cu gura pînă la urechi.

— Te-am văzut, Morcoveață! strigă el. O să te spun maică-ti.

Morcoveață:

Mă jucam, nene Pierre. Voiam s-o păcălesc pe mititica asta. Lustrucu e un nume scornit de mine¹. Și afară de asta, habar n-am care o fi cel adevărat.

Pierre:

Lasă, Morcoveață, mă doare-n cot pe mine de Lustrucu ăsta al tău. Nu de asta o să-i povestesc eu maică-ti, ci de ce-a fost după aia.

Morcoveață:

Păi ce-a fost?

Pierre:

Ehei, a fost ce-a fost. Degeaba, te-am văzut, Morcoveață! Zi tu că nu te-am vă-

¹ De fapt, „Lustrucu” nu-i o născocire de-a lui Morcoveață. Acesta e numele tipului grotesc al prostului dintr-un cîntec popular, nume născut, se pare, din întrebarea tradițională a prostului la teatru: „L'eusses-tu cru?” — „Ai fi crezut una ca asta?”.

zut! Ai început-o bine pentru vîrsta ta! În schimb, știu c-o să ți se lungească urechile deseară, nu glumă!

Morcoveață nu are ce să mai spună. Îmbujorat la față, de-ai zice că părul lui roșcat a pălit, își înfundă amîndouă mîinile în buzunare și se depărtează pleoștit și smiorcîind.

OBLEȚII

Morcoveață se joacă de unul singur în mijlocul curții, pentru ca doamna Lepic să-l poată supraveghea de la fereastră, și caută cu tot dinadinsul să nu-și dea în petic; deodată apare prietenul său Rémy. E un băiat de seama lui, care șchiopătează, dar ține morțiș să alerge, astfel că picioru-i stîng, beteag, se tîrăște după celălalt, fără să-l ajungă vreodată. Rémy duce un coșuleț în mînă.

— Morcoveață, vii și tu cu mine? întreabă el. Tata pune cînepă la topit în gîrlă. Îi dăm o mînă de ajutor și mai prindem și ceva cu panerele.

— Spune-i tu mamei, răspunde Morcoveață.

Rémy:

Păi de ce să-i spun eu?

Morcoveață:

Fiindcă mie n-o să-mi dea voie.

Tocmai atunci se ivește-n fereastră și doamna Lepic.

— Doamnă, vă rog, spune Rémy, îmi dați voie să-l iau pe Morcoveață cu mine, să prindem niște obleți?

Doamna Lepic lipește urechea de geam. Rémy o roagă pentru a doua oară, strigînd. Doamna Lepic a înțeles. Se vede cum mișcă din buze. Cei doi prieteni nu pricep nimic și se privesc nedumeriți. Dar doamna Lepic dă din cap deslușit în semn că nu.

— Nu vrea, bolborosește Morcoveață. Sigur, acuși o vezi că are nevoie de mine.

Rémy:

Cu atît mai rău! Am fi petrecut de minune. Nu vrea, nu vrea.

Morcoveață:

— Hai, rămîi cu mine! Ne jucăm aici amîndoi.

Rémy:

Astă nu! Mai bine mă duc să prind obleți. E un timp, o frumusețe! O să adun coșuri întregi.

Morcoveață:

Așteaptă-mă un pic. Așa face mămica întotdeauna. Întîi zice nu, dar pe urmă se răzgîndește.

Rémy:

Stau un sfert de ceas, mai mult nu.

Băieții se proțăpesc acolo amîndoi, cu mîinile înfundate în buzunare, și trag cu coada ochiului spre scară. Nu trece mult și Morcoveață îi dă cu cotul lui Rémy.

— Ce-ți spuneam eu?

Într-adevăr, ușa se deschide și doamna Lepic coboară o treaptă, ținînd în mînă un paner pentru Morcoveață. Se oprește însă în loc, bănuitoare.

— Ia te uită, mai ești pe-aici, Rémy? Te credeam plecat. Lasă, îi spun eu lui tai-că-tău că umbli haihui, și-ai să vezi tu.

Rémy:

Morcoveață m-a ținut, a zis să mai aștept.

Doamna Lepic:

Aha, așa, Morcoveață?

Morcoveață nu zice nici da, nici ba. Nu mai știe nici el cum să o scalde. O cunoaște pe doamna Lepic cum își cunoaște buzunarul. A ghicit-o și de astă dată. Dar nătărăul asta de Rémy le încurcă, i-a stricat tot planul, așa că lui nu-i mai pasă ce-o să fie. Strivește iarba sub talpă, cu ochii ațintiți aiurea.

— Cu toate astea, mie mi se pare că n-am obiceiul să-mi iau cuvîntul înapoi, spune maică-sa.

Și nu mai adaugă nimic.

Urcă iar scara și intră în odaie, cu panerul pe care trebuia să-l ia Morcoveață ca să prindă obleți și pe care-l deșertase anume de nuci.

Rémy e departe acum.

Doamna Lepic nu prea știe de glumă, și copiii de prin vecini se apropie de ea prevăzători, căci îi înfricoșează aproape la fel ca învățătorul.

Rémy a zbughit-o spre gîrlă. Aleargă mîncînd pămîntul, iar piciorul lui stîng și zăbavnic lasă o dîră prin colb, dănțuie și sună ca o cutie de tinichea.

Ziua fiind pierdută, Morcoveață nu mai are chef de joacă.

Un prilej minunat de petrecere s-a dus pe apa sîmbetei.

Părerile de rău nu-s departe.

Le așteaptă.
Singuratic și fără apărare, lasă plictisul
să-l năpădească și pedeapsa să vină de la
sine.

O LOVITURĂ DE TEATRU

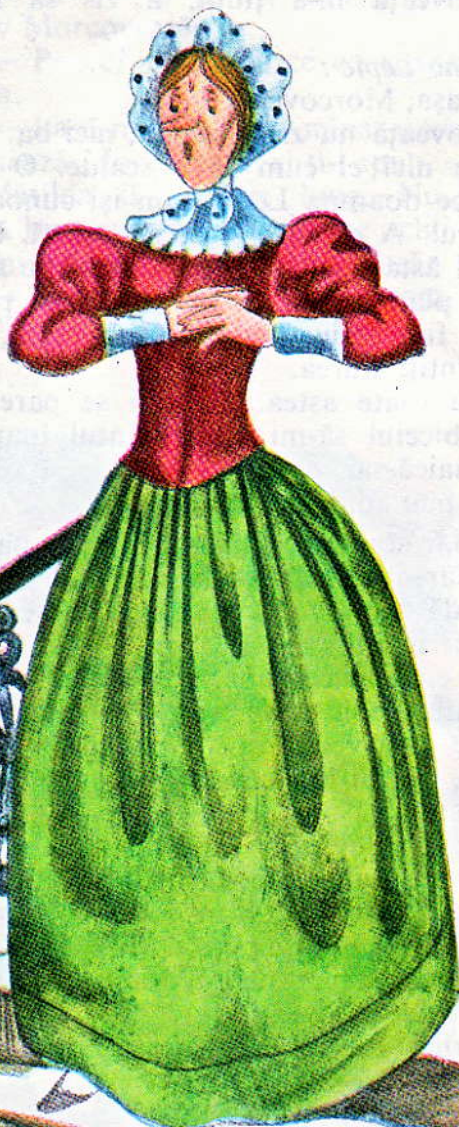

Scena I

Doamna Lepic :
Încotro ?

Morcoveață :
Și-a pus cravata cea nouă și și-a lustruit
pantofii cu scui pat.

Mă duc cu tăticu' la plimbare.

Doamna Lepic :
Nu-ți dau voie să pleci, auzi ? Că altfel...
Mîna-i dreaptă se trage îndărăt, ca și
cum ar vrea să-și ia avînt.
Morcoveață (încet) :
Am înțeles.

Scena a II-a

Morcoveață :
Dus pe gînduri, lîngă ceasornic.

La urma urmei, ce vreau eu ? Să n-o iau
după ceafă ! Mama e mai darnică în pri-
vința asta decît tata. Mi-am făcut soco-
teala. Cu atît mai rău pentru el.

Scena a III-a

Domnul Lepic :
Ține mult la Morcoveață, dar cum e me-
reu pe drumuri, chemat de afaceri, nu are
niciodată timp de el.

Hai să mergem.

Morcoveață :
Eu nu merg, tăticule.

Domnul Lepic :
Cum nu mergi ? Nu vrei ?

Morcoveață :
O, eu vreau, dar nu pot.

Domnul Lepic :
Lămurește-mă, ce s-a întîmplat ?

Morcoveață :
Nimic, rămîn acasă.

Domnul Lepic :
Mda, sigur, iar ți s-a năzărit ceva. Ce
dihanie mai ești și tu ? Nu mai știe omul
cum să te ia. Ba vrei, ba nu vrei. Rămîi
acasă, băiețaș, și bîzîie cît poțtești.

Scena a IV-a

Doamna Lepic :
Ca să audă ce se vorbește, ea are întot-
deauna prevederea de-a trage cu urechea
pe la uși.

Sărăcuțul de el ! Prefăcîndu-se că-l mîn-
gîie, îi vîră mîna în păr și-l trage vîrtos. Ia te
uită cît mai pătîmește pentru că taică-său...
(aici se uită chiorîș la domnul Lepic)... vrea
să-l care după el. Mama ta nu te-ar chinui
cu atîta cruzime.

Domnul Lepic-tatăl și doamna Lepic-
mama își întorc spatele unul altuia.

Scena a V-a

Morcoveață :
Ghemuit într-un dulap, cu două degete
vîrîte în gură și cu unul în nas.
Nu oricine poate fi orfan.

Domnul Lepic își ia băieții, pe rînd, la vînătoare. Ei merg în urma lui, ceva mai spre dreapta, din pricina bății puștii, și duc tolba. Domnul Lepic e un mărșălui-tor neobosit. Morcoveață se încăpățî-nează să se țină de taică-su, fără să se vîi-cărească. Ghetele îl rod, degetele i se su-cesc, cele mari i se umflă la capete ca niște ciocănașe, dar el nu zice nici pîs.

Dacă doboară vreun iepure de cum iese la vînătoare, domnul Lepic întreabă :

— Vrei să-l lași la prima fermă din drum, sau să-l dosești într-un tufiș și să-l luăm deseară ?

— Nu, tăticule, răspunde Morcoveață, mai bine îl iau cu mine.

Uneori se întîmplă să poarte o zi în-treagă cîte doi iepuri și cinci potîrnichi. Atunci viră mîna sau batista pe sub cu-reaua tolbei, ca să-și odihnească umărul amorțit. Iar dacă le iese cineva în cale, arată sarcina din spinare, fudul, și pentru o clipă uită de povară.

Oboseala îl ajunge mai ales atunci cînd tolba rămîne goală și cînd nu are cu ce se fuduli.

— Așteaptă-mă aici, îi spune uneori domnul Lepic. Eu mă abat nițel prin ară-tura asta.

Morcoveață se oprește locului, înciu-dat, și înțepenește așa sub dogoarea soa-relui. Se uită la taică-său cum calcă ară-tura în lung și-n lat, brazdă cu brazdă și bulgăre cu bulgăre, parcă netezindu-l cu grapa, cum scotocește cu țeava puștii prin toate tufele, scaieții și mărăcinișurile, în timp ce pînă și Pyram, dornic de un pic de umbră, se întinde la pămînt, gîfîind cu limba de-un cot.

„Degeaba, nu-i nimic pe-acolo, gîn-dește Morcoveață în sinea sa. Așa, dă iama prin urzici, croiește, prăpădește ! Să fiu eu iepure, la adăpost, într-o viziună sub frunze, nici dracu' nu m-ar clinti pe-așa arșiță !”

Și bombăne, afurisindu-l pe domnul Lepic.

Domnul Lepic mai sare un pîrleaz, să caute și prin lucerna de alături ; mare mi-rare să nu dibuie de astă dată vreun ure-cheat.

— Zice să-l aștept, murmură Morco-veață, și-acum trebuie să gonesc după el. Dacă începi ziua prost, îți merge prost pînă seara. Aleargă, tăticule, asudă, scoate sufletul din cîine, poartă-mă după tine pînă mi s-or muia oasele, da-i tot de-geaba. Deseară tot mofluzi ne întoarcem acasă.

Căci Morcoveață are niște superstiții copilărești.

De fiecă dată cînd duce mîna la cozoroc, uite-l pe Pyram adulmecînd, cu părul zbîrlit și coada țeapănă. Domnul Lepic se apropie încetișor, cît mai mult, cu patul puștii în scobitura umărului. Morcoveață încremenește, năbușit de un prim val de emoție.

Își scoate șapca.

Atunci, ori își iau zborul niște potîr-nichi, ori țîșnește vreun iepure. Și după cum Morcoveață *își pune șapca pe cap sau face un salut pînă-n pămînt*, domnul Lepic dă greș sau trage în plin.

Morcoveață recunoaște singur : siste-mul ăsta nu se prinde întotdeauna. Dacă repetă mișcarea prea des, ea rămîne fără urmări, ca și cum norocul ar obosi să tot răspundă la aceleași semne. Iar Morco-veață, cumpătat, le rărește, și astfel izbu-tește aproape de fiecă dată.

— Ai văzut ce lovitură ? întreabă dom-nul Lepic, cîntărind în mîini un iepure care nici n-a apucat să se răcească și apă-sîndu-l pe burta bălaie ca să stoarcă din-tr-însul cele din urmă necurățenii. Da' de ce rîzi ?

— Pentru că mulțumită mie l-ai dobo-rît, răspunde Morcoveață.

Și, mîndru de noua-i izbîndă, îi dezvă-luie încrezător metoda sa.

— Ce spui ? face domnul Lepic.

Morcoveață :

Hm ! N-aș putea spune că nu mă-nșel niciodată.

Domnul Lepic :

Haide, lasă flecăreala, nătăfleată ! Dacă ții la faima ta de băiat deștept, nu te sfătuiesc să îndrugi gogoșile astea de față cu alții. Ți-ar rîde în nas. Numai dacă nu cumva îți bați joc de taică-tău.

Morcoveață :

Zău că nu, tăticule. Iartă-mă, tu ai dreptate : sînt un nătărău.

MUSCA

Vînătoarea continuă și Morcoveață, care ridică pocăit din umeri, convins că e un mare prost, merge iară în urma lui taică-său, plin de zel, căznindu-se să pună piciorul stîng în călcătura piciorului stîng al domnului Lepic și întinzînd pasul de parcă l-ar fugări un căpcăun. Se odihnește doar cît rupe vreo mură, vreo pară pădureață ori niște porumbe din cele care fac gura pungă, albesc buzele și potolesc setea. Dealtfel, într-unul din buzunarele tolbei duce plosca cu rachiul. Hai o înghițitură, hai alta — dă gata aproape tot rachiul, de unul singur, fiindcă domnul Lepic, îmbătat de vînătoare, uită să mai ceară.

— Nu tragi o dușcă, tăticle ?

Vîntul n-aduce decît un mormăit de refuz. Morcoveață golește plosca făcîndu-i de petrecanie și ultimului strop, cu care abia îl îmbiase pe taică-su și, amețit, întinde iar pasul după el. Pe neașteptate se oprește în loc, vîră un deget în ureche,

scuturîndu-l de zor, îl trage afară, apoi parcă ascultă și strigă domnului Lepic :
— Știi, tăticle, cred că mi-a intrat o muscă în ureche.

Domnul Lepic :

Scoate-o, băiete.

Morcoveață:

S-a băgat prea la fund și nu pot s-o ating. Aud doar cum bîzîie.

Domnul Lepic:

Atunci las-o să moară.

Morcoveață:

Și dacă plodește, tăticle, dacă-și face cuib ?

Domnul Lepic:

Încearcă s-o strivești cu colțul batistei.

Morcoveață:

Ce-ar fi să torn nițel rachiul s-o înec ?
Îmi dai voie ?

— Toarnă ce vrei, strigă domnul Lepic, dar lasă-mă-n pace !

Morcoveață lipește buza ploștii de ureche și-o golește pentru a doua oară, să fie la adăpost dacă domnului Lepic i-ar trece prin minte să-și ceară partea.

Și îndată strigă voios, alergînd să-l ajungă din urmă :

— Știi, tăticle, nu mai aud musca. Cu siguranță că a dat ortul popii. Atîta doar c-a băut rachiul.

— Stai colea, spune domnul Lepic. E locul cel mai bun. Eu umblu cu ciinele prin pădure și stîrnim sitarii ; cum auzi : *pit, pit*, ciulește urechile și cască ochii. Sitarii au să zboare chiar pe deasupra ta.

Morcoveață ține arma în mîini. Astăzi va trage pentru întia oară într-un sitar. Pînă acum a doborît cu pușca domnului Lepic o prepeliță, a jumulit de pene aripa unei potîrnichi în zbor și a lăsat să-i scape un iepure.

Prepelița a împușcat-o la pămînt, sub nasul ciinelui. La început se uita la ghemotocul acela de culoarea țărinei, fără să-l vadă.

— Dă-te nițel îndărăt, l-a sfătuit domnul Lepic, ești prea aproape.

Fără voie, Morcoveață a mai făcut un pas înainte, a ochit și a apăsă pe trăgaci, cu buza țevii aproape lipită de cocoloșul cenușiu, pe care l-a amestecat cu țărîna. Pe urmă n-a mai găsit din prepelița sfîrtecă decît niște pene și un cioc însîngerat.

Cu toate acestea, doar doborîrea unui sitar sfințește faima unui tînar vînaș, și seara asta se vestește hotărîtoare în viața lui Morcoveață.

Știe oricine că amurgul te amăgește. Lucrurile își învălmășesc liniile nedesluite. Biziiții unui tînar spintecă liniștea ca un tunet. Morcoveață, tulburat, ar vrea să treacă odată peste această încercare.

Sturzii înturnați de prin livezi țîsnesc printre stejari. Morcoveață îi ia în cătarea armei, ca să-și mai deprindă puțin ochiul. Șterge cu mîneca abureala de pe țeavă. Frunze uscate zburdă fără țintă, încoace și încolo.

Într-un tîrziu, doi sitari, cu zborul îngreunat de lungile lor pliscuri, se înalță și se fugăresc drăgăstoși, rotindu-se peste pădurea fremătîndă.

Pit, pit, pit, aude Morcoveață, întocmai cum îl prevenise domnul Lepic, dar atît de încet, încît nu crede că vin spre el. Ochii îi fug în toate părțile, fără astîmpăr. Zărește două umbre lunecîndu-i pe deasupra capului și, cu patul puștii proptit în burtă, trage în aer, la nimereală.

Unul dintre sitari se năruie cu pliscul înainte, iar ecoul poartă cumplita detunătură în cele patru colțuri ale pădurii.

Morcoveață ridică sitarul cu aripa frîntă, îl vîntură biruitor în aer, trage în piept mirosul de pulbere.

Pyram sosește în goană, lăsîndu-l în urmă pe domnul Lepic, care nu zăbovește, dar nici nu se grăbește mai mult ca de obicei.

„Aproape că n-o să-și creadă ochilor“, gîndește Morcoveață, pregătît să culeagă laude.

Domnul Lepic dă însă la o parte cren-gile unui tufiș, iese la iveală și zice liniștit fiului său încă învăluit de fumul împușcături :

— Ce dumnezeu nu i-ai doborît pe amîndoi ?

CÎRLIGUL DE UNDIȚĂ

Morcoveață se apucă să curețe peștii pe care i-a prins : lini, roșioare, ba chiar și bibani. Le răzuie solzii cu cuțitul, apoi îi spintecă și le pocnește sub călcîi bășicile pereche, străvezii. Adună mațele pentru pisică. Furat de treabă, robotește de zor, aplecat peste găleata albă de spumă, băgînd de seamă să nu se stropească.

Doamna Lepic vine să arunce o privire.

— Bravo ! spune ea. Astăzi ai prins pește de-o mîncărică pe cinste. Vezi că poți fi îndemînatîc cînd vrei ?

Îl mîngîie pe grumaz și pe umeri, dar cum trage mîna, izbucnește în țipete de durere.

Un cîrlig de undiță i s-a înfipt în vîrf degetului.

Ernestina apare în fugă, după ea Felix, curînd și domnul Lepic.

— Ia să vedem ! spun ei.

Doamna Lepic strînge degetul între gennuchi, din care pricină cîrligul se înfige și mai adînc în carne. Felix și Ernestina o susțin, iar domnul Lepic i-apucă și-i ridică brațul, așa că toți pot să-i vadă degetul. Cîrligul i-a străpuns degetul dintr-o parte în alta.

Domnul Lepic încearcă să-l scoată.

— Ah, nu, nu așa ! țipă ascuțit doamna Lepic.

Într-adevăr, într-o parte vârful, iar în cealaltă îndoitura ca o buclă nu lasă cârligul să iasă.

Domnul Lepic își pune ochelarii.

— Drace ! face el. Ar trebui rupt.

Cum să-l rupă însă ? Soțul ei n-are cum să apuce cârligul și, la cea mai mică încercare, doamna Lepic sare în sus și urlă. Cum, adică, vor să smulgă inima, viața din ea ? Păi cârligul ăsta e oțel de soi.

— Hm, mormăie domnul Lepic, atunci trebuie crestat degetul.

Își potrivește ochelarii, scoate briceagul și se apucă să plimbe pe deget tăișul tocit al lamei, întâi ușor de tot, abia atingând pielea. Apoi apasă. E numai broboane de sudoare. Dă singele.

— Au ! Au ! Au ! se văicărește doamna Lepic, și toți cei de față se cutremură.

— Mai repede, tăticule ! spune Ernestina.

— Ia nu te mai prosti atîta ! se oțărăște Felix la maică-sa.

Domnul Lepic își pierde răbdarea. Briceagul sfîrtecă, ferăstruiește la întimplare, iar doamna Lepic, după ce a murmurat : „Măcelarule ! Măcelarule !”, din fericire, leșină.

Domnul Lepic nu scapă prilejul. Alb la față și înnebunit, ciopîrtește, scormonește prin carne și iată că din degetul care nu-i decît o rană sîngerindă cade și cârligul.

Uf !

În vremea asta, Morcoveață — nimic. La primul țipăt al maică-si a și șters-o. Stă pe scară, cu capul în mâini, și caută să-și lămurească întîmplarea. De bună seamă că vrînd s-azvîrle undița mai departe, cârligul i-a rămas prins în spate.

„Acum nu mă mai mir că nu trăgea pește”, își spune el.

Ascultă vaietele maică-si și la început nu-și prea face inimă rea din pricina lor. Parcă el n-are să urle cînd o să-i vie rîndul, numaidecît, ba încă și mai și, cît l-or ține puterile, pînă o să răgușească, astfel ca maică-sa să se creadă răzbunată cu un ceas mai devreme și să-i dea pace ?

Vecinii, atrași de larmă, vor să-l descoasă.

— Ce s-a întîmplat, Morcoveață ?

El tace milc, și-astupă urechile, și scăfîrlia-i roșcovană se face nevăzută. Vecinii se înșiră în capul scării și așteaptă să afle pricina.

În cele din urmă se ivește și doamna Le-

pic. E palidă ca o lăuză și, mindră că a trecut printr-o mare primejdie, ține la vedere degetul legat cu grijă, cu o cârpă. Biruindu-și o rămășiță de durere, le suride celor de față, îi liniștește cu cîteva vorbe și-i spune blind lui Morcoveață :

— M-ai făcut să pățimesc, băiețașul mamei. Dar te iert, nu-i vina ta.

Niciodată nu i-a vorbit așa. Morcoveață, uimit, ridică fruntea. Vede degetul maică-si înfășurat într-o cârpă curată și legat cu ață, gros și pătrat, ca o păpușă de copil sărac. Ochii i se umplu de lacrimi.

Doamna Lepic se apleacă spre el. Băiatul dă să se ferească dindărătul brațului îndoit, ca de obicei. În schimb, maică-sa, mărinimoasă, îl sărută de față cu toți.

Morcoveață nu mai pricepe nimic. Plînge pe rupte.

— Dacă-ți spun c-a trecut, că te iert ! Mă crezi oare așa de haină ?

Morcoveață hohotește și mai și.

— Tii, că prost mai e ! Poți să juri că-l jupoaie cineva de viu, spune doamna Lepic către vecinii înduioșați de atîta bună-tate.

Ea le dă cârligul de undiță, pe care ei îl cercetează, curioși, cu toții. Unul zice că-i cârlig numărul 8. Încetul cu încetul, doamna Lepic își recapătă ușurința vorbeii și începe să turuie, povestind tuturor întîmplarea.

— Ah ! De nu mi-ar fi așa de drag, l-aș fi omorît pe loc. Afurisită unealtă și cârligul ăsta. Credeam c-o să-mi dau duhul din pricina lui.

Ernestina e de părere că trebuie îngropat undeva departe, în capătul grădinii ; să-l pună într-o groapă și să bătucescă bine pămîntul desupra.

— Ba deloc ! sare Felix cu gura. Am să-l păstrez eu. Vreau să prind pește cu el. Țista zic și eu cârlig — călit în singele mamei ! Ce mai pești o să prind ! O grozăvie ! De-ăia barosani, să nu-i poți duce în brațe.

Și-l zgîlție pe Morcoveață, care, buimac și acum că a scăpat fără chelfăneală, se întrece cu pocăința, scoate niște gemete răgușite și varsă lacrimi cu nemiluita, scaldîndu-și pistruii de pe mutra lui cea slută, obișnuită cu scatoalcele.

I

Doamna Lepic :

N-ai pierdut nimic, Morcoveață ?

Morcoveață:

Nu, mămico.

Doamna Lepic :

De ce te grăbești să spui nu, fără să te gîndești ? Caută-te întîi prin buzunare.

Morcoveață :

Își întoarce buzunarele pe dos și le privește cum atîrnă ca niște urechi de măgar...

Ah, da, mămico ! Hai, dă-mi-l.

Doamna Lepic:

Ce să-ți dau ? Va să zică tot ai pierdut ceva ? Eu te-am întrebat așa, din întîmplare, și uite că am ghicit. Ce-ai pierdut ?

Morcoveață :

Nu știu.

Doamna Lepic:

Bagă de seamă ! Ești gata să tragi iar o minciună. Ai și început să bați cîmpii. Nu te pripi. Ia zi, ce-ai pierdut ? Nu cumva titirezul ?

Morcoveață:

Da, sigur. Nici nu mă mai gîndeam la el. Da, mămico, titirezul.

Doamna Lepic:

„Da mămico.“ Nu-i titirezul. Doar ți l-am luat săptămîna trecută.

Morcoveață:

Atunci, briceagul.

Doamna Lepic:

Care briceag ? Cine ți-a dat ție briceag ?

Morcoveață:

Nimeni.

Doamna Lepic:

Ei, băiete, așa n-o scoatem noi la capăt. S-ar zice că te bag în sperieți. Sîntem singuri și uite că eu te iau cu binișorul. Un copil care ține la mama lui n-are nimic de ascuns. Pun prinsoare c-ai pierdut bănuțul ăla de argint. De știut nu știu nimic, dar sînt sigură. Să nu tăgăduiești. Se vede după nas.

Morcoveață:

Mămico, era bănuțul meu. Mi l-a dat nașu' duminică. Dacă l-am pierdut, așa-mi trebuie. Nu-mi pare bine deloc, dar o să-mi treacă. Apoi, ce mare scofală un bănuț acolo ? Unul mai mult sau mai puțin !

Doamna Lepic:

Ia te uită ce-i merge gura ! Și eu sînt bună, stau să-l ascult. Va să zică puțin îți pasă că nașu-tău, care îți caută atîta în coarne, a trudit să-l cîștige și că o să se supere, așa ?

Morcoveață:

Lasă, mămico, o să zicem că l-am cheltuit ca să-mi fac și eu un gust. Ce, trebuia să stau să-l păzesc toată viața ?

Doamna Lepic:

Gura, pocitanie ! Nu trebuia să pierzi bănuțul și nici să-l cheltuiești așa, de capul tău. Nu-l mai ai, te privește ; apucă-te și caută-l, găsește-l, scoate-l din fabrică, treaba ta. Hai, șterge-o, destul cu vorbăria.

Morcoveață:

Da, mămico.

Doamna Lepic:

Ia isprăvește cu „da, mămico“ ăsta și nu mai face pe deșteptul : vai de tine de te-aud cumva lălăind, şuierînd printre dinți ori făcînd-o pe surugiul fără nici o grijă ! Cu d-astea nu se prinde la mine.

II

Morcoveață se plimbă cu pași măsurați pe aleile din grădină. Scîncește. Caută puțin și se smiorcăie o grămadă. Cînd simte că-l vede maică-sa, se oprește în loc sau se apleacă de scotocește cu degetele prin măcriș, ori prin nisipul mărunt. Cînd socoate că doamna Lepic s-a dus, nu mai caută. O pornește mai departe, numai de formă, cu nasul în vînt.

Unde naiba să fie bănuțul de argint ? Pe sus, prin vreun copac, prin vreun cuib ?

Sînt unii năuci care nu caută nimic și găsesc aur.

Ăsta-i lucru știut. În schimb, Morcoveață, de s-ar tîrî și de-a bușilea, n-ar face decît să-și tocească genunchii și unghiile degeaba, fără să găsească măcar un ac.

Obosit să tot umble așa, după cai verzi pe pereți, Morcoveață se lasă păgubaș și hotărăște să intre în casă, să iscodească în ce ape se mai scaldă maică-sa. Poate că s-a potolit și, dacă vede că el nu găsește bănuțul, se lasă și ea păgubașă.

Doamna Lepic însă — nicăieri.

— Mămico, mămico ! o strigă el sfios.

Ea tace chitic. Abia ce-a ieșit din odaie, lăsînd deschis sertarul de la măsuța de lucru. Iar printre ghețele de lînă, andrelele, mosoarele albe și roșii din sertar, Morcoveață zărește cîțiva bani de argint.

Parcă îmbătrînesc acolo. Ai zice că

dorm, treziți din somn doar din an în pași și rostogoliți de-a valma dintr-un colț în altul, fără să le țină cineva socoteala.

Pot să fie trei și tot atât de bine patru sau opt bănuți. Greu de numărat. Pentru asta ar trebui să răstorni sertarul, să scuturi ghebele. Și-apoi, cum dovedești ?

Cu acel sînge rece care nu-l părăsește decît în cine știe ce împrejurări deosebite, Morcoveață întinde mîna hotărît, șterpelește un bănuț și o ia din loc.

Frica de a nu fi prins asupra faptului îi alungă șovăiala, remușcările, gîndul primejdios de a se întoarce la masa de lucru a maică-si.

Iese glonț pe ușă, străbate aleile, alege un loc potrivit, „pierde” banul, îl pocnește cu călcîiul de-l înfundă în pămînt, apoi se trîntește pe burtă și, gîdilat de ierburi pe la nas, se tîrăște încoace și încolo, după cum i se năzare, în cercuri neregulate, întocmai ca atunci cînd te rotești, cu ochii legați, în jurul unui lucru ascuns, iar cel care conduce această joacă nevinovată se bate îngrijorat cu palmele pe pulpe și strigă : „Păzea ! Foc ! Foc !”

III

Morcoveață:

Mămico, mămico, l-am găsit.

Doamna Lepic:

Și eu l-am găsit.

Morcoveață:

Cum așa ? Uite bănuțul.

Doamna Lepic :

Uite-l colea.

Morcoveață:

Asta-i bună ! Arată-l.

Doamna Lepic:

Arată-l tu.

Morcoveață:

Arată banul. *Doamna Lepic l-arată pe al ei. Morcoveață îi pipăie, îi cîntărește în palmă și chibzuiește ce să răspundă.*

Ciudat ! Tu unde l-ai găsit, mămico ? Eu, aici, pe alee, la rădăcina părului. De douăzeci de ori am călcat peste el pînă să-l văd. Lucea. La început am crezut că-i o bucată de hîrtie, ori vreo viorea albă. Nici nu m-am ostenit să m-aplec. Mi-o fi căzut din buzunar într-o zi cînd m-am tăvălit prin iarbă. Ia uită-te, mămico, să vezi unde se pitise hoțomanul, în ce birlog, Mi-a dat de furcă, nu glumă, poate să se laude cu asta !

Doamna Lepic:

Nu zic ba.

Eu am găsit banul în cealaltă haină a ta. Degeaba ți-am tot spus să-ți golești buzunarele atunci cînd te schimbi. Am vrut să-ți dau o lecție. Te-am lăsat să cauți ca să te-nveți minte. Dar se vede treaba că cine caută găsește, căci acum, uite, ai doi bănuți de argint, nu unul. Iată-te bogat. Totul e bine cînd se sfîrșește cu bine, însă să știi de la mine că nu banii aduc fericire.

Morcoveață:

Pot să mă duc la joacă, mămico?

Doamna Lepic:

Sigur că da. Joacă-te acum, pînă nu-ți trece vremea. Ia-ți și bănuții.

Morcoveață:

Oh, mămico, unul mi-ajunge și chiar te rog să-l păstrezi tu pînă mi-o trebui.

Doamna Lepic:

Nu, socoteala cinstită e prietenie de nădejde. Păstrează-ți bănuții. Sint ai tăi amîndoi, și cel de la nașu-tău, și cel pe care l-ai găsit sub păr, dacă nu cumva ți-l cere păgubașul. Cine să fie? Îmi tot frămînt mintea, dar degeaba. Tu ce crezi?

Morcoveață:

Zău dacă știu, și-apoi puțin îmi pasă: vād eu mîine. Sărut mîna, mămico, și mulțumesc.

Doamna Lepic:

Stai nițel! Și dacă-i grădina:ul?

Morcoveață:

Să dau o fugă să-l întreb?

Doamna Lepic:

Nu pleca, prîsleo, ajută-mă și tu un pic. Ia să ne gîndim noi. Pe taică-tu nu-l putem bănuî că umblă fără băgare de seamă cu banii, doar e om în toată firea. Soră-ta își strînge economiile în pușculiță. Frate-tău n-are cînd să mai piardă banii: și-așa i se duc printre degete.

Adică, eu să-l fi pierdut?

Morcoveață:

Asta m-ar mira, mămico, fiindcă tu ești ordonată în toate.

Doamna Lepic:

De, o mai pat ei și oamenii mari, nu numai copiii. În sfîrșit, vād eu. Oricum, asta mă privește doar pe mine. S-o lăsăm baltă. Tu nu-ți mai bate capul, hai, fugi la joacă, dragul mamei, dar nu te depărta prea mult de casă. Eu mă duc s-arunc o privire în sertarul mesei mele de lucru.

Morcoveață, care o și zbughise, se întoarce și face cîțiva pași după maică-sa. În cele din urmă se hotărăște brusc, o ajunge din urmă, îi trece înaintea, se întepenește în fața ei și-i întinde în tăcere obrazul.

Doamna Lepic:

Cu mîna dreaptă ridicată' — amenințare năprasnică.

Te știam mincinos, dar nu în halul ăsta. Acum minți cît șapte. Mergi tot pe drumul ăsta! Azi furi un ou, mîine un bou! Și după asta o omori și pe maică-ta.

Răsună prima palmă.

IDEI PERSONALE

Seara, domnul Lepic, Felix, Ernestina și Morcoveată se strîng în jurul căminului în care arde o buturugă cu rădăcini cu tot, și cele patru scaune ale lor se leagănă pe picioarele din față. Stau la taifas și, în lipsa doamnei Lepic, Morcoveată le împărtășește ideile sale.

— Pentru mine, spune el, faptul că ești neam cu cineva nu înseamnă nimic. Așa, de pildă, tu știi cît te iubesc, tăticule! Or, eu nu te iubesc fiindcă ești tatăl meu; te iubesc fiindcă ești prietenul meu. La drept vorbind n-ai nici un merit că ești tatăl meu, dar prietenia ta o privesc ca pe o înaltă favoare cu care nu-mi ești îndatorat și pe care mi-o acorzi cu dărnicie.

— Haida-de! face domnul Lepic.

— Dar pe mine, dar pe mine? întreabă Felix și Ernestina.

— E tot aia, răspunde Morcoveată. Numai întîmplarea v-a făcut frații mei. De ce v-aș fi recunoscător pentru asta? Cine-i vinovat că tustrei sîntem de-alde Lepic? Nu vă puteți împotrivi în nici un fel lucrului ăsta. Așadar, n-are nici un rost să vă rămîn îndatorat pentru o înrudire involuntară. Eu vă mulțumesc doar, ție, frate, pentru ocrotirea ta, și ție, surioară, pentru grija plină de folos pe care mi-o porți.

— Încîntat! spune Felix.

— De unde-o mai fi scoțînd cugetările astea năzdrăvane? se minunează Ernestina.

— Toate astea, urmează Morcoveată, le spun în general, fără să dau nume; iar dacă mămica ar fi aici, le-aș repeta și de față cu ea.

— Nu spui tu poveștile astea de două ori, zice Felix.

— Ce vezi tu rău în cuvintele mele? i-o întoarce Morcoveată. Nu-mi răstălmăciți gîndurile! Departe de a fi fără inimă, eu vă iubesc mai mult decît vi se pare vouă. Dar această afecțiune, în loc să fie banală, pornită din instinct și deprindere, este conștientă, rațională, logică. Logică, iată termenul pe care-l căutam.

— Oare cînd o să te dezbari tu de năra-vul de a folosi cuvinte al căror înțeles nu-l cunoști, mormăie domnul Lepic, ridicîndu-se să meargă la culcare, și să tot cauți, la vîrsta ta, să fii mai cu moț decît ceilalți? Dacă bunicul vostru, răposatul, m-ar fi auzit îndrugînd doar un sfert din palavrele tale, mi-ar fi arătat pe loc, cu un picior în fund și una după ceafă, că nu-s decît fecioru-su.

— Vorbim și noi ca să mai treacă vremea, glăsuiește Morcoveată, cuprins deodată de neliniște.

— E și mai bine să taci din gură, i-o reteză domnul Lepic, care ține o lumînare în mînă.

Și pleacă. Felix îl urmează.

— Să ne vedem cu bine, bătrîne! i-aruncă el lui Morcoveată.

După Felix se ridică și Ernestina și murmură cu un aer grav:

— Bună seara, dragul meu prieten!

Morcoveată rămîne singur, descumpănit.

Ieri, domnul Lepic îl sfătuia să se deprindă să gîndească:

„Ce-i aia: zice lumea? Cine-i lumea? Lumea înseamnă nimeni. Prea repeți ca un papagal tot ce-auzi de la alții. Încearcă să gîndești tu, cu capul tău. Folosește idei personale în vorbire, chiar dacă la început nu ai decît una singură.“

Văzînd că la prima încercare de acest fel toți îl privesc pieziș, Morcoveată înăbușă focul, înșiră scaunele la perete, face o plecăciune către pendulă și se duce să se culce în odaia în care dă scara pivniței, numită din pricina asta odaia pivniței. Odaia-i răcoroasă și plăcută vara. Vîntul se păstrează lesne acolo o săptămînă încheiată. Ultimul iepure doborît sîngează cu botul într-o strachină. Mai sînt acolo niște coșuri pline cu grăunțe pentru găini, și Morcoveată nu se mai satură să tot răscolească grăunțele, înfundîndu-și mîinile pînă la cot în ele.

De obicei, toată hăinăria familiei, atîrnată în cuier, îl înspăimîntă. Ai zice că-s niște sinucigași, care abia s-au spînzurat,

avind mai întâi grijă să-și înșire ghetete, în ordine, pe polița de deasupra.

În schimb, astă-seară nu se mai teme. Nu mai scotocește cu privirea pe sub pat. Nu-l înfricoșează nici luna, nici umbrele, nici puțul din grădină, săpat acolo parcă anume pentru cine ar avea chef să se arunce într-însul pe fereastră.

I-ar fi frică dacă s-ar gândi că-i este frică, dar nu se mai gîndește la asta. Și-a pus cămașa de noapte și uită să pășească numai pe călcîie, ca să nu-l pătrundă răcoarea lespezilor de pe jos.

Se viră în așternut și, cu ochii pironiți la ciubucele de ipsos umed, continuă să-și dezvolte ideile personale, numite astfel fiindcă trebuie să le păstreze doar pentru sine.

FURTUNA FRUNZELOR

S-a scurs o bună bucată de vreme de cînd Morcoveață iscodește visător o frunză din vârful acestui plop uriaș.

Cu gîndurile aiurea, așteaptă să se clintască.

Ai spune că-i desprinsă de plop și că trăiește o viață a ei, singuratică, liberă.

În fiecare zi se aurește sub prima și ultima rază de soare.

A rămas așa de la amiază, încremenită, parcă moartă, mai degrabă pată decît frunză, și Morcoveață își pierde răbdarea, supărat, cînd în sfîrșit ea face un semn.

Dedesubt, o frunză apropiată face același semn. Altele îl repetă, îl împărtășesc frunzelor învecinate, care-l trec cu grabă mai departe.

E semn de primejdie, căci în zare se ivește marginea unei tichii cafenii.

Și plopul a și început să se cutremure. Se căznește parcă să urnească din loc, să împingă în lături păturile grele de aer care-l apasă.

Neliniștea lui cuprinde fagul, un stejar, castanii, și toți copacii din grădină prind să-și facă semne, dîndu-și de știre că marginea deslușită și întunecată a tichiei e împinsă înainte și se lățește tot mai mult pe cer.

La început, copacii își zbuciumă cren-gile subțiri, amuțind păsăretul, amuțind mierla ce zvîrlea o notă la întîmplare, ca un bob de mazăre crud, turtureaua pe care Morcoveață o zărise adineauri văr-sîndu-și în rafale gunguritul din gușa-i pestriță, și coțofana cea nesuferită, cu coada ei coțofenească.

Apoi, pentru a-și înfrica vrăjmașul, purced să-și frămînte brațele vînoase și lungi.

Tichia vineție își poartă înaintea năvala-i lenevoasă.

Încet, încet, se boltește peste tot cerul. Alungă azurul și astupă orice locșor pe unde poate pătrunde aerul, vrînd parcă să-l sufoc pe Morcoveață. Uneori ai zice că, istovită de propria-i povară, tichia asta e gata să se prăvale peste sat; dar se oprește la vreme deasupra clopotniței, tîmîndu-se că vârful acesteia ar putea să o sfîșie.

Uite-o, e atît de aproape, că, fără vreo altă amenințare, începe panica, izbucnesc țipete.

Copacii și-amestecă mînioși umbrele nedeslușite, în care lui Morcoveață i se năzare că vede cuiburi pline de ochi rotunzi și ciocuri albe. Vîrfurile lor se încovoie și se îndreaptă, ca niște capete trezite pe neașteptate din piroteală. Cîrduri, cîrduri, frunzele își iau zborul, se abat îndărăt și, temătoare, îmblînzite, încearcă să se prindă la loc. Plăpînde frunze de salcîm suspină, cele ale mestecănelului jupuit se tînguie, cele ale castanilor șuieră, cele ale curcubeticii cățărătoare se fugăresc într-un freamăt pe zid.

Ceva mai încolo, merii bondoci își scutură poamele, care cad bufnind surd la pămînt.

Puțin mai departe, tufele de coacăză sîngerează picuri roșii, cele de porumbe picură cerneală.

Și departe de tot, ca îmbătate, verzele mișcă din urechile lor de măgar, iar cepele miniate se izbesc între ele, spărgîndu-și măciuliile doldora de semințe.

Ce să fie? Ce toană? Ce înseamnă asta? Nu tună. Grindina nu bate. Nu fulgeră și nu cade strop de ploaie. Noaptea asta tăcută în miezul zilei, care-l înnebunește și-l înspăimîntă pe Morcoveață, este întunecimea vijeliei de sus.

Acum tichia s-a întins peste tot, sub soarele ascuns.

Totuși tichia se mișcă. Morcoveață știe

bine asta: alunecă mereu, iar norii în goană o vor destrăma pînă la urmă. Și el are să vadă iarăși soarele. Deși acoperă întreg cerul, țichia îi strînge țeasta și-i apasă fruntea. Închide ochii și ea i se lasă dureros peste pleoape.

Își înfundă și degetele-n urechi, dar furtuna de afară pătrunde la el în odaie cu țipetele și vijelia ei.

Și-i culege inima ca pe un petic de hîrtie de pe uliță.

I-o strînge, i-o mototolește, o face boț și-o duce de-a rostogolul.

Așa că Morcoveață a mai rămas doar cu un bob de inimă.

REVOLTA

I

Doamna Lepic:

Morcoveață, puiule, fii băiat de treabă și du-te de adu-mi o jumătate de unt de la moară. Hai, dă o fugă. Nu ne așezăm la masă pînă ce nu te-ntorci.

Morcoveață:

Nu vreau, mămico.

Doamna Lepic:

De ce să nu vrei? Te așteptăm, așa cum ți-am spus.

Morcoveață:

Nu vreau, mămico, nu mă duc la moară.

Doamna Lepic:

Cum adică nu vrei să te duci la moară? Ce vorbă-i asta? Te-a întrebat cineva?... Visezi?

Morcoveață:

Nu, mămico.

Doamna Lepic:

Hm, eu nu mai pricep nimic, băiete. Du-te numaidecît la moară să-mi aduci o jumătate de unt, ai auzit?

Morcoveață:

Am auzit. Dar de dus nu mă duc.

Doamna Lepic:

Nu cumva visez eu? Ce-i asta? E pentru prima oară în viața ta cînd nu vrei să m-ascuți.

Morcoveață:

Da, mămico.

Doamna Lepic:

Nu vrei să ascuți de mama ta?

Morcoveață:

De mama mea, da, mămico.

Doamna Lepic:

Ei, nu mai spune, s-o văd și pe asta! Nu te cari odată?

Morcoveață:

Nu, mămico.

Doamna Lepic:

Gura, cară-te, auzi?

Morcoveață:

De tăcut, tac, dar nu mă car nicăieri.

Doamna Lepic:

Ia farfuria asta și cară-te cît mai ai timp, auzi?

II

Morcoveață tace, fără să se urnească din loc.

— Ia uitați-vă, curată revoluție! strigă doamna Lepic pe scară, ridicînd brațele.

Într-adevăr, e pentru prima oară cînd Morcoveață îi spune nu. Și barem dacă l-ar fi supărat cu ceva! Dacă măcar l-ar fi luat de la joacă! Nici pomeneală! Stătea trîntit la pămînt și trîndăvea, cu nasul în vînt și ochii închiși în soare. Și acum, cu capul sus, o înfruntă.

Doamna Lepic nu mai înțelege nimic. Îi cheamă pe toți, ca și cum ar striga după ajutor.

— Ernestina, Felix, veniți încoace să vedeți minunăție! Să vină și tata, și Agata. Nimeni să nu lipsească.

Pînă și rarii trecători de pe uliță se opresc.

Morcoveață stă în mijlocul curții, la distanță, mirat că-i în stare să facă față primejdiei și de-a dreptul uimit că doamna Lepic uită să-l bată. Dar ceea ce se petrece e atît de grav, încît ea nu se mai simte în stare de nimic. A renunțat la gesturile ei obișnuite de intimidare, la privirea ei ascuțită și arzătoare ca un ac înroșit. Și totuși, fără voie, buzele i se dezlipesc de apăsarea furiei lăuntrice, care izbucnește șuierînd.

— Oameni buni, se văicărește ea, l-am rugat pe Morcoveață, cu frumosul, să-mi dea o mînă de ajutor, să facă o mică plimbare pînă la moară. Ia ghiciți, ce mi-a răspuns? Întrebați-l numai. Altfel ați crede că născocesc.

Toți ghicesc, iar Morcoveață, prin atitudinea sa, e scutit să mai repete.

Blînda Ernestina se apropie și-i șoptește la ureche:

— Bagă de seamă, o să fie vai de cozo-

naclul tău pînă la urmă. Fii ascultător, ia aminte la ce-ți spune sora ta, fiindcă îți vrea binele.

Felix se crede la teatru. N-ar lăsa pe nimeni să-i ia locul. Nu se gîndește că dacă Morcoveață n-o să le mai facă pe toate, o parte din treburi vor pica de mîine în seama fratelui mai mare, cum e și firesc. Mai degrabă l-ar încuraja. Nu mai departe decît ieri îl privea cu dispreț, zicîndu-i găină plouată. Astăzi însă îl socotește deopotrivă cu sine și-l stimează. Țopăie pe loc și se veselește grozav.

— S-a întors lumea pe dos, rostește doamna Lepic, copleșită, așa că eu nu mă mai amestec. Mă dau bătută. Să vie altcineva să îmblînzească fiara asta fioroasă. Îi las împreună pe fiu și pe tată. Descurcă-se cum or ști!

— Tăticule, spune sugrumat Morcoveață, în plin zbucium, căci încă nu s-a deprins cu toate acestea, dacă vrei tu să mă duc la moară după jumătatea aia de unt, pentru tine mă duc, dar numai pentru tine. Pentru mama nu mă duc nici în rупtul capului.

Se pare că domnul Lepic e mai mult încurcat decît măgulit de această mărturisire. Nu se simte la largul lui să-și arate astfel autoritatea sa de părinte, mai cu seamă pentru o jumătate de kilogram de unt.

Stînjénit, face cîțiva pași, apoi ridică din umeri, întoarce spatele și intră în casă.

Deocamdată lucrurile se opresc aici.

ULTIMUL CUVÎNT

Seara, la cină, au tăcut cu toții, nu atît din obișnuință, cît mai ales din stînje-neală, iar doamna Lepic, bolnavă la pat, nici nu s-a arătat. Isprăvind cu masa, domnul Lepic își scoate șervetul, îl aruncă lîngă farfurie și spune:

— Nu merge nimeni la plimbare cu mine pe drumul cel vechi?

Morcoveață înțelege că domnul Lepic a ales anume acest fel de vorbă, ca să-l pof-tească pe el. Se ridică îndată, așază scaunul la perete, cum face întotdeauna, și-l urmează supus pe taică-său.

În primele clipe pășesc în tăcere. Întrebarea cea de neînlăturat zăbovește. Morcoveață încearcă să o ghicească și caută un răspuns. Acuma-i pregătit. Deși grozav de zdruncinat sufletește, nu-i pare rău de nimic. Ziua de azi i-a adus o emoție atît de puternică, încît nu se teme că alta ar putea să o întreacă. Și vocea domnului Lepic, care în sfîrșit s-a hotărît să vorbească, îl liniștește.

Domnul Lepic:

Ce mai aștepti ca să-mi explici ultima ispravă cu care ai mîhnit-o pe maică-ta?

Morcoveață:

Tăticule dragă, am stat mult în cum-pănă, dar toate au un capăt pe lumea asta. Mărturisesc: n-o mai iubesc pe mama.

Domnul Lepic:

Ce spui! Și de ce? De cînd?

Morcoveață:

Pentru toate. De cînd o cunosc!

Domnul Lepic:

Asta-i rău, băiete! Spune-mi măcar ce ți-a făcut.

Morcoveață:

Ar fi prea multe de spus. Tu nu bagi de seamă nimic?

Domnul Lepic:

Ba da. Bag de seamă că te îmbufnezi cam des.

Morcoveață:

Mă scoate din sărite să-i aud pe toți zicînd că mă îmbufnez. Sigur, Morcoveață nu-i în stare să poarte pică nimănui. El se îmbufnează doar. Dați-i pace! După ce-i trece, o să iasă din cotlonul lui, împăcat și senin. Mai ales nu-i arătați că-l luați în seamă. Eh, un fleac acolo!

Iartă-mă, tăticule, asta nu-i fleac decît pentru tata și mama, sau pentru străini. E adevărat, uneori mă mai și îmbufnez numai așa, de formă, dar te asigur că alteori mi se întîmplă să turbesc, nu altceva, și atunci nu mai uit jignirea.

Domnul Lepic:

Ba da, ba da, o să uiți tu cicălelile astea, fii pe pace.

Morcoveață:

Nu, nu. Tu nu știi totul, tu stai așa de puțin acasă!

Domnul Lepic:

Sînt nevoit să umblu.

Morcoveață (cu siguranță în glas):

Afacerile sînt afaceri, tăticule. Pe tine te fură grijile, în timp ce mama, e cazul să-ți spun, n-are alt cal de bătaie în afară de mine. Nu mă leg de tine. Firește, n-ar tre-

bui decât s-o pirăsc, tu m-ai ocroti. Încetul cu încetul, pentru că-mi ceri, am să-ți spun tot ce s-a întâmplat în trecut. Ai să vezi singur dacă exagerez și dacă am ținere de minte. Dar acum, tăticule, te rog să-mi dai un sfat.

Aș vrea să trăiesc departe de mama.

După părerea ta care ar fi cel mai bun mijloc?

Domnul Lepic:

Păi n-o vezi decât două luni pe an, în vacanță.

Morcoveață:

Ar trebui să mă lași să stau la internat și în vacanță. Mi-ar prinde mai bine.

Domnul Lepic:

Ăsta-i un privilegiu de care se bucură numai elevii săraci. Lumea ar zice că te-am lăsat în voia soartei.

Și-apoi, nu te gîndi numai la tine. Eu unul ți-aș simți lipsa.

Morcoveață:

Ai veni să mă vezi, tăticule?

Domnul Lepic:

Plimbările de plăcere costă scump, Morcoveață.

Morcoveață:

Te-ai folosi de călătoriile tale de afaceri și te-ai abate nițel din drum.

Domnul Lepic:

Ăsta nu. Pînă acum m-am purtat față de tine la fel cum m-am purtat față de frațele și de sora ta, avînd grijă să nu nedreptățesc pe nici unul. Am să fac așa și de-acum înainte.

Morcoveață:

Atunci să mă las de învățătură. Ia-mă de la internat pe motiv că nu-mi vād de carte, și eu o să-mi aleg o meserie.

Domnul Lepic:

Ce meserie? Vrei poate să te bag ucenic la un cizmar, nu?

Morcoveață:

Acolo sau în altă parte. Mi-aș cîștiga singur pîinea și aș fi liber.

Domnul Lepic:

Prea tîrziu, bietul meu Morcoveață. Am cheltuit o groază de bani ca să înveți, și tu s-ajungi să bați pingele?

Morcoveață:

Și dacă ți-aș spune, tăticule, că am încercat să mă omor?

Domnul Lepic:

Ei, le cam umfli, Morcoveață.

Morcoveață:

Jur că și ieri am vrut să mă spînzur.

Domnul Lepic:

Și uite că ești teafăr. Va să zică n-ai prea avut chef de asta. În schimb te umfli în pene cînd ți-aduci aminte de sinuciderea asta a ta neizbutită. Ți-nchipui poate că gîndul morții te-a ademenit numai pe tine. Ei, Morcoveață, egoismul ăsta o să te ducă de răpă.

Prea tragi plapuma numai pe tine. Prea te crezi buricul pămîntului.

Morcoveață:

Tăticule, frate-meu e fericit, sora mea e fericită, și dacă într-adevăr mamei nu-i place să mă cicălească, așa cum spui tu, atunci eu nu mai zic nimic. Eh, ce știi tu, tu ești stăpîn în casă și toți se tem de tine, toți, chiar și mama. Ea nu poate să facă nimica împotriva fericirii tale. Și asta dovedește că sînt și oameni fericiți pe lume.

Domnul Lepic:

Măi găgăuță, cap pătrat ce ești, judeci cu ciubotele. Vezi tu lămurit ce are omul în adîncul inimii? Și pricepi chiar toate lucrurile?

Morcoveață:

În ce mă privește pe mine, da, tăticule; ori, cel puțin, încerc.

Domnul Lepic:

Atunci, Morcoveață prietene, nu te mai gîndi la fericire. Ascultă vorba mea: niciodată n-ai să fii mai fericit decât ești acum. Auzi? Niciodată!

Morcoveață:

Frumoasă făgăduială.

Domnul Lepic:

Supune-te, călește-te, așteaptă să devii major și stăpîn pe viața ta, și atunci, dobîndindu-ți libertatea, poți să ne renegi și să-ți schimbi familia, dacă nu firea și toanele. Dar, pînă atunci, caută să nu-ți faci sînge rău, înăbușă-ți simțămintele și uită-te cu băgare de seamă la cei din jur, chiar la cei care trăiesc în preajma ta; vei zîmbi de multe ori și vei avea surprize consolatoare, te-asigur.

Morcoveață:

Au și ceilalți necazurile lor, fără îndoială. Dar pe ei o să-i plîng mîine. Azi cer dreptate pentru mine. Orice soartă e mai bună decât a mea. Am o mamă care nu mă iubește și pe care nici eu n-o iubesc.
— Îți închipui cumva că eu o iubesc? izbucnește domnul Lepic, pierzîndu-și răbdarea...

La aceste cuvinte, Morcoveață ridică ochii spre taică-său. Privește îndelung fața lui aspră, barba-i deasă, în care gura s-a ascuns rușinată parcă de a fi spus prea multe, fruntea brăzdată, crețurile din ju-

rul ochilor și pleoapele lui lăsate, ce te fac să crezi că umblă dormind.

Un timp, băiatul nu scoate nici o vorbă. Se teme că bucuria lui tainică și mîna asta pe care o apucă și o ține într-a sa, aproape cu de-a sila, ar putea să fie doar o închipuire.

Apoi strînge pumnul, amenință satul ațipit în noapte și strigă, umflîndu-se ca un actor:

— Afurisito! O făcuși și pe asta! Te urăsc!

— Taci, spune domnul Lepic, la urma urmei e mama ta.

— Oh! răspunde Morcoveată redevenind simplu și prevăzător. Nu spun asta pentru că-i mama mea.

ALBUMUL LUI MORCOVEATĂ

I

Dacă un străin răsfoiește albumul de fotografii al familiei Lepic, nu poate să nu se mire. Pe Ernestina și pe Felix îi vede pozați în toate chipurile: în picioare, așezați, înfodoliți sau pe jumătate despuiați, veseli sau posomoriți, în mijlocul unor bogate decoruri.

— Și Morcoveată?

— Aveam niște poze de-ale lui, de cînd era mic, răspunde doamna Lepic, dar era atît de drăgălaș, că cine le vedea mi le și smulgea din mîna, așa că nu mi-a mai rămas nici una.

Adevărul e că pe Morcoveată nu-l „trage în poză” niciodată.

II

Morcoveată-n sus, Morcoveată-n jos, așa că aproape nici ai lui nu-i mai țin minte adevăratul nume.

— De ce-i spuneți Morcoveată? Din pricină că are părul gălbui?

— Sufletul lui e și mai și decît părul, răspunde doamna Lepic.

III

Alte semne particulare:

Mutra lui Morcoveată nu spune prea multe în folosul lui.

Morcoveată are nasul ca un mușuroi.

Morcoveată are întotdeauna fărîmițe de piine prin urechi, oricît l-ai curăța.

Morcoveată mănîncă zăpadă.

Morcoveată bălăbănește picioarele în mers și umblă atît de șui, încît pare cocoșat.

Gîtul lui Morcoveată e albăstrui de jeg, de parcă ar purta zgardă.

În sfîrșit, Morcoveată răspîndește în jur un miros ciudat, care n-aduce defel a mosc.

IV

Dimineața se scoală cel dintîi, odată cu servitoarea.

Iarna, sare din pat înainte să se lumineze de ziuă și se uită la ceas cu mîinile, pipăind arătătoarele cu vîrfurile degetelor.

Cînd cafeaua și ciocolata sînt gata, el înfulecă la repezeală ceva, orice îi cade sub mîna.

V

Cînd este prezentat cuiva, întoarce capul, întinde mîna pe dinapoi, se face mic, îndoindu-și picioarele, și scarpină peretele.

Și dacă-i întrebat:

— Morcoveată, nu vrei să mă săruți?

Răspunde:

— Oh! Nu merită osteneala.

VI

Doamna Lepic:

Morcoveată, răspunde cînd îți vorbește cineva.

Morcoveată:

Îmhîn, mămico.

Doamna Lepic:

Ți-am mai spus, mi se pare, că nu se vorbește cu gura plină.

VII

Morcoveată nu se poate stăpîni să nu-și vîre mîinile în buzunare. Și oricît de iute le scoate, cînd o vede pe doamna Lepic, e prea tîrziu. Într-o bună zi, ea o să-i coasă buzunarele cu mîini cu tot.

VIII

— Orice ți s-ar întîmpla, îi spune prietenos nașu-său, nu-i bine să minți. Asta-i un obicei păcătos, care n-ajută la nimic, fiindcă adevărul iese întotdeauna la iveală.

— Da, răspunde Morcoveată, dar așa mai cîștigi timp.

IX

Cu chiu, cu vai, leneșul de Felix a isprăvit cu învățătura.

Se întinde și răsuflă ușurat.

— Ce ți-ar plăcea să faci? îl întreabă domnul Lepic. Ești la vîrsta cînd te hotărâști în viață. Ce ai de gînd să faci?

— Cum, iarăși? sare cu gura Felix.

Se joacă jocuri nevinovate.

Pe banca acuzaților se află domnișoara Berta.

— O judecăm pentru că are ochi albaștri, spune Morcoveată.

Toată lumea izbucnește:

— Foarte drăguț! Ce poet galant!

— Oh! răspunde Morcoveată. Nici nu i-am văzut ochii. Am spus-o așa, într-o doară. Asta-i o expresie convențională, o figură de retorică.

xi

Cînd se încinge vreo bătaie cu bulgări de zăpadă, Morcoveată singur face cît o tabără întreagă. E temut și i s-a dus buhul, fiindcă bagă pietre în bulgări.

Țintește la cap: e mai sigur.

Cît e ger și ceilalți se dau pe gheață, își face un lunecuş numai pentru el, departe, pe iarbă.

La capră îi place să sară ceilalți. El rămîne mereu „capră”.

La baba-oarba se lasă prins cît vrei, fără să-i pese de libertatea lui.

Iar la de-a v-ați ascunselea se ascunde așa de bine, încît uită toți de el.

xii

Copiii se măsoară să vadă cine-i mai înalt.

Îți dai seama cît de colo că Felix e în afara jocului; el îi întrece cu un cap pe ceilalți. Dar Morcoveată și Ernestina, cu toate că ea e fată, trebuie să se așeze alături. Ernestina se ridică pe vîrfuri, iar Morcoveată, dornic să nu supere pe nimeni, îi păcălește și se lasă un pic în jos, ca să o ajute cît de cît.

xiii

Morcoveată o sfătuiește pe Agata, servitoarea lor:

— Dacă vrei să te pui bine cu doamna Lepic, vorbește-mă pe mine de rău.

Dar și asta are o margine.

Doamna Lepic nu suferă ca alții să se atingă de Morcoveată.

O vecină l-a amenințat odată și doamna Lepic a venit într-un suflet, supărată, și și-a scăpat băiatul, care se luminează la față de recunoștință.

— Și-acum să ne răfuim noi amîndoi! îi spune ea.

xiv

— Să te-alinți! Ce va să zică asta? îl în-

treabă Morcoveată pe răzgîiatul Pierre.

Și, cît de cît lămurit, exclamă:

— Eu unul mi-aș dori să ciugulesc o dată cu degetele cartofii prăjiți din farfurie și să sug o jumătate de piersică, jumătatea cu simburile.

Și cugetă:

— Dacă maică-mea ar putea să mă hăpăie cu mîngîierile, ar începe cu nasul.

xv

Uneori, obosiți de joacă, Ernestina și Felix îi împrumută cu dragă inimă jucăriile lor. Luînd astfel cîte o fărîmă din fericirea fiecăruia, Morcoveată își făurește, în taină, o fericire umilă.

Niciodată însă nu se arată prea încîntat, de frică să nu i se ceară jucăriile înapoi.

xvi

Morcoveată:

Și nu găsești că am urechile prea lungi?

Matilda:

Mie mi se par caraghioase. Împrumutăm-le nițel. Tare mi-ar mai plăcea să le umplu cu nisip și să fac plăcinte.

Morcoveată:

Și dacă, înainte de asta, mămica mi le-ar încinge, atunci s-ar și coace plăcintele.

xvii

— Isprăvește! Dacă te mai aud o dată... Care va să zică îl iubești pe taică-tău mai mult decît pe mine? spune din cînd în cînd doamna Lepic.

„Stau și tac chitic, și zău dacă-l iubesc pe unul mai mult decît pe celălalt”, răspunde Morcoveată cu vocea-i lăuntrică.

xviii

Doamna Lepic:

Ce faci acolo, Morcoveată?

Morcoveată:

Nimic, mămico.

Doamna Lepic:

Asta înseamnă că iar faci vreo boacăna. Va să zică pe toate le faci într-adins, așa-i?

Morcoveată:

Atît ar mai lipsi.

xix

Crezînd că maică-sa îi zîmbește, Morcoveată, măgulit, zîmbește și el.

Dar doamna Lepic, care nu zîmbea decît pentru sine, fără motiv, își ia deodată

mutra ei fioroasă și întunecată, cu ochi ca de agrișă.

Iar Morcoveață, descumpănit, ar vrea să intre într-o gaură de șoarece.

xx

— Morcoveață, te rog să rîzi cuviincios, fără zgomot, auzi? spune doamna Lepic.

— Cînd plîngi, trebuie să știi de ce plîngi, spune ea.

Și mai spune:

— Unde vreți să m-aduceți? Țsta nici nu mai plînge cînd îl plesnești.

xxi

Și mai spune:

— Dacă e vreo pată pe sus, ori vreo băligă pe drum, astea-s pentru el.

— Cînd îi intră ceva în cap, nici dracu' nu-i mai scoate.

— E așa de plin de sine, încît s-ar sinucide numai ca s-o facă pe grozavul.

xxii

Doamna Lepic spune despre Morcoveață:

— Seamănă cu mine: nu-i rău, mai mult prost decît rău, și-i prea tont ca să fie bun de ceva.

Altă dată susține că, dacă n-o să-l mănînce puricii, atunci are să ajungă un flăcău fără pereche.

xxiii

„Dacă voi primi și eu vreodată de Anul nou, ca Felix, un cal de lemn, visează Morcoveață, încalec și-o iau din loc.“

xxiv

Morcoveață fluieră prin curte ca să-și dovedească sieși că nu-i pasă de nimic. Dar privirea doamnei Lepic, care-l urmărea, îl amușește pe loc. Și asta îl doare, ca și cum maică-sa i-ar fi sfărîmat între dinți un fluier mititel, de un bănuț.

Însă ce-i al ei e-al ei: ori de cîte ori îl apucă sughițatul, ajunge să răsără doamna Lepic, că-i trece numaidecît.

xxv

Morcoveață slujește drept trăsătură de unire între taică-său și maică-sa. Domnul Lepic spune:

— Morcoveață, îmi lipsește un nasture la cămașa asta!

Și el duce cămașa doamnei Lepic, care spune:

— Crezi că era nevoie să-mi poruncești tu, neghiobule? Dar ia coșulețul de lucru

și coase nasturele.

xxvi

— Dacă n-ar fi fost taică-tău, strigă doamna Lepic, de mult mi-ai fi făcut de petrecanie, m-ai fi înjunghiat, m-ai fi lăsat pe drumuri.

xxvii

— Suflă nasul! îl cicălește doamna Lepic în fiecare clipă.

Morcoveață își suflă nasul, neobosit, pe lîngă tivul batistei. Dacă cumva greșește, potrivește iar batista.

Firește, atunci cînd e răcit, doamna Lepic îl unge cu seum și-l mînjește atîta, că stîrnește gelozia Ernestinei și a lui Felix. Dar adaugă, anume pentru Morcoveață:

— Nu strică, dimpotrivă: limpezește creierii.

xxviii

De dimineață, domnul Lepic îl zădărește întruna și Morcoveață scapă această grozăvie:

— Dă-mi odată pace, imbecilule!

Pe loc, aerul parcă îngheață în jurul lui și două izvoare de foc îi frig ochii.

Se bîlbîie, gata să intre în pămînt, la un semn.

Domnul Lepic îl privește lung, lung, dar nu face semnul acela.

xxix

Ernestina e pe cale să se mărite. Doamna Lepic îi îngăduie să se plimbe cu logodnicul, sub supravegherea lui Morcoveață.

— Du-te înainte, spune Ernestina, și zburdă!

Morcoveață trece în față și se căznește să zburde.

Aleargă ca un ogar, iar cînd uită și înceținește pasul, îi aude, fără voie, sărutîndu-se pe furiș.

Tușește.

Toată povestea asta îl scoate din sărite și, la o vreme, își scoate deodată șapca, așa cum face cînd trece prin fața crucifixului din sat, o bușește de pămînt, o calcă în picioare și strigă:

— Pe mine n-o să mă iubească nimeni niciodată!

În clipa aceea, doamna Lepic, care aude totul, apare din spatele casei, cu un surîs înfricoșător pe buze.

Și Morcoveață, cu inima cît un purice, adaugă:

— Afară de mămica.